

**Вялікае
выпрабаванне
маленькага
чалавека**

СТАР. 7

**«Паляванне»
на безбілетніка —
з першых вуснаў**

СТАР. 8

**Ці памятаюць
рэжысёры,
як здымаць
добрае кіно?**

СТАР. 20

ЦЫТАТА ДНЯ

Віктар АКУШКА,
першы намеснік
дырэктара Дэпартамента
па энергаэфектыўнасці
Дзяржаўнага камітэта
па стандартызацыі:

*«За апошнія 20 гадоў
валавое спажыванне паліў-
на-энергетычных рэсурсаў не
змянілася пры росце валавога
ўнутранага прадукту за
гэты перыяд у 2,5 раза.
У 2018 годзе плануецца
зніжэнне энергаёмкасці
ВУП на 0,8 % да ўзроўню
2017 года. Пастаўлена
задача сэканоміць 1 млн т
умоўнага паліва, дасягнуць
долі мясцовых відаў паліва
ў валавым спажыванні паліў-
на-энергетычных рэсурсаў
не менш за 14,7 % і долі
аднаўляльных крыніц энергіі
не менш за 6 %».*

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	-8°	
Віцебск	-11°	
Гомель	-8°	
Гродна	-10°	
Магілёў	-10°	
Мінск	-10°	

ISSN 1990 - 763X

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

Родная газета на роднай мове

24

ЛЮТАГА 2018 г.

СУБОТА

№ 39 (28655)

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ДОБРЫЯ НАВІНЫ АД МІХАЙЛАЎНЫ

Фота Анастасія КІШЧУКА

Пашталён Старабарысаўскага аддзялення паштовай сувязі Барысаўскага раёна Людміла СТАІН чатыры гады носіць пісьмы і перыёдыку мясцовым жыхарам.

Сама Людміла Міхайлаўна жыве ў вёсцы Бытча, мае сваю спраўную гаспадарку. Любіць сустракацца са сваімі адрасатамі і тым больш са сваімі аднавяскоўцамі. На гэтым

здымку пашталён гутарыць з пенсіянеркай Валянцінай Міхайлаўнай СЦЯПЦОВАЙ, цікавай субяседніцай і таксама добрай гаспадыняй.

■ Нацыянальны інтарэс

БЕЛАЭС: ГОД ДА СТАРТУ

**Фізічны пуск першага энергаблока
нашай атамнай электрастанцыі намечаны на люты
наступнага года**

Пры набліжэнні да пляцоўкі нашай «атамкі», што побач з Астравіцям, адразу ж у вочы кідаюцца дзве аб'ёмныя вежавыя выпарныя градзірні вышыняй больш за 170 метраў. Таму бетонныя будынкі першага і другога рэактараў (вышыняй крыху больш за 70 метраў) здаюцца не такімі і масіўнымі. Гэта з адлегласці, а апынуўшыся бліжэй да «сэрца» аб'екта,разумееш усю глабальнасць сучаснай станцыі... Адна градзірня ўжо пафарбавана, другая яшчэ не. Прыйдзе час — будзе

СТАР. 4

Фота БЕЛТА

■ Размова пра важнае

ЖЫЦЦЁ МАЦНЕЙШАЕ ЗА СТРАХ

**Калі своечасова дыягнаставаць рак,
яго можна перамагчы**

Працягласць жыцця ў развітых краінах павялічваецца, а насельніцтва планеты старэе. Менавіта з гэтым звязваюць рост анкалагічных хвароб ва ўсім свеце. У нашай краіне штогод 50 тысячам новых пацыентаў ставіцца такі дыягназ. Як дыягнаставаць рак у Беларусі, у якім узросце трэба правярацца і чаму вайну супраць гэтай хваробы пакуль нельга выйграць, мы спыталі ў намесніка дырэктара па навуковай рабоце РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М. М. Аляксандрава, члена-карэспандэнта Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, доктара медыцынскіх навук, прафесара Сяргея КРАСНАГА.

— Сяргей Анатолевіч, у якім узросце трэба задумвацца аб дыягнастыцы раку?

— Анкалагічныя хваробы сустракаюцца ў любым узросце, і нават у нованароджаных. Таму памятаць пра гэта трэба заўсёды, але найперш гэта павінен мець на ўвазе ўрач. Увогуле ж рак — гэта захворванне людзей сталага ўзросту. У маладых ён сустракаецца дастаткова рэдка, нават нягледзячы на тое, што апошнім часам захворванне памаладзела. Памятаць неабходна наступнае: калі штосьці турбуе, то трэба не чакаць, калі стане зусім дрэнна, а адразу звяртацца да ўрача. Гэта датычыцца людзей любога ўзросту. Калі казаць пра мэтанакіраванае абследаванне на злаякасныя пухліны, то ў нашай краіне існуюць скрынінгавыя праграмы, якія распрацаваны для розных катэгорый насельніцтва, так званых груп рызыкі.

СТАР. 5

ПРЫРОДА ГАСПАДАРЛІВАСЦІ

Якія прыярытэтныя задачы на 2018 год вызначылі ў Міністэрстве прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя

У мінулым годзе былі выкананы ўсе мэтавыя паказчыкі, якія датычацца дзейнасці ведамства, расказаў падчас выніковага пасяджэння калегіі Мінпрыроды міністр прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Андрэй Худык. У 2018 годзе праца прыродаахоўных органаў павінна быць накіравана на захаванне станічных тэндэнцый у стане навакольнага асяроддзя і рашэнне пытанняў у гэтай сферы.

У 2017-м Мінпрыроды забяспечаны прырост запасаў нафты на 0,641 млн тон, ці на 106,8 % ад устаноўленага паказчыка.

Па словах міністра, развіццё мінеральна-сыравіннай базы краіны — адна з галоўных задач міністэрства. І для паляпшэння працы ў гэтым кірунку трэба перайсці да практычнай дзейнасці. «Неабходна прыняць усе меры, каб разведаныя радовішчы перадаваліся ў распрацоўку суб'ектам гаспадарання, у прамысловае асваенне, канцэсію, прыцягваліся рэальныя інвестыцыі ў эканоміку, — адзначыў Андрэй Худык. — Пры гэтым павінен быць баланс паміж здабычай і прыростам запасаў».

Намеснік міністра Андрэй ХМЕЛЬ падкрэсліў, што на сёння асноўнай задачай у працэсе развіцця мінеральна-сыравіннай базы краіны з'яўляецца павелічэнне аб'ёму і якасці геалагаразведаных работ. Для рашэння гэтых пытанняў будучы прынятыя меры па прыцягненні інвестыцый у матэрыяльна-вытворчую базу галіны.

Актыўна ідзе праца і па зніжэнні выкідаў забруджвальных рэчываў у атмасферу. Па словах першага намесніка міністра ІІ МАЛКІНАЙ, дзякуючы намаганням тэрытарыяльных органаў у мінулым годзе выканана больш за 200 прыродаахоўных мерапрыемстваў, якія дапамаглі знізіць аб'ём выкідаў амаль на 7,5 тысячы тон. Агульная ж колькасць выкідаў забруджвальных рэчываў у атмасферу ад стацыянарных і мабільных крыніц складала 1243 тыс. тон (мэтавы паказчык — не больш чым 1245 тыс. тон).

Змяншэнне выкідаў — вельмі важная задача для гарантвання экалагічнай бяспекі краіны. Сёння спецыялісты сцвярджаюць: у структуры агульнага захворвання насельніцтва ўсё большую частку займаюць хваробы, якія з'яўляюцца вынікам тэхнагеннага забруджвання навакольнага асяроддзя і атмасфернага паветра.

Прагноз надвор'я — па-новаму

У мінулым годзе крытыку, у тым ліку і з боку Прэзідэнта, выклікала праца сіноптыкаў. Па словах Андрэя Худыка, праблемнымі пытаннямі ў дзейнасці Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралагічнай дзейнасці, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя, акрамя недакладных прагнозаў надвор'я, з'яўляюцца і пытанні дысцыпліны, недастатковы рост сярэднямесячнай зароботнай платы. Вырашэнне гэтых праблем не толькі павысіць якасць працы гідраметэаралагічнай службы, але і дапаможа зменшыць уплыў прыродных катаклізмаў на эканоміку краіны — па міжнародных ацэнках, ад неспрыяльных пагодных з'яў Беларусі штогод губляе 93 млн долараў.

У 2017 годзе ў Белгідрамеце з'явіліся новыя віды прагнозаў, напрыклад, прагноз ападкаў з пазначэннем працэнта іх імавернасці, прагноз прыросту снежнага покрыва. Працягвалася работа па тэхнічным перааснашчэнні сеткі мэтэааналізаў, мадэрнізацыя тэлекамунікацыйных сістэм, павышэнне кваліфікацыі спецыялістаў. Дзякуючы гэтому была забяспечана апраўдальнасць прагнозаў: на наступныя суткі — да 96,3 % (у 2016 годзе — 95,6 %), на тры суткі — 96,2 % (у 2016-м — 94,5 %). Да 34 гадзін павялічылася своечасовасць папярэджвання неспрыяльных і небяспечных пагодных з'яў (у 2016-м гэты паказчык склаў ад 9 да 12 гадзін).

Другасным рэсурсам не месца на звалках

На асаблівым кантролі ў Мінпрыроды сёння і пытанні вядзення парадку на зямлі.

— У пытанні абыходжання з адходамі абсалютная бескантрольнасць, якая павінна быць спынена, — сказаў Андрэй Худык. — Захаванне другасных матэрыяльных рэсурсаў (ДМР) дапускаецца паўсюдна, хоць яно законам забаронена. Рэдка аб'екты захавання адходаў адпавядаюць патрабаванням, якія да іх прад'яўляюцца.

Як адзначыў **намеснік міністра Аляксандр КОРБУТ**, сёння ў краіне таксама неабходна павышаць эфектыўнасць работы сартавальных станцый. Многія з іх не выйшлі на праектныя магутнасці, а значная частка (каля 40 %) займаецца сартаваннем толькі паасобна сабраных адходаў. Так, у 2017 годзе было сабрано 654 тыс. тон ДМР (пры заданні ў 752 тыс. тон).

— Неабходна больш дасканала праводзіць кантроль і не дапускаць вывазу змяшаных камунальных адходаў на захаванне без папярэдняга сартавання, — падкрэсліў ён.

Барацьба з баршчэўнікамі Сасноўскага ў бягучым годзе таксама павінна быць арганізавана зусім на іншым узроўні, лічыць міністр.

— Калі мы рэальна будзем рабіць тое, пра што расказваем, то, упэўнены, праз год-два мы яго вынішчым, — сказаў Андрэй Худык. — Дзе ёсць гаспадары, кантрольныя органы, гэта работа праведзена.

Сёння агульная плошча, якую займае баршчэўнік Сасноўскага, складае 2924 га. Больш за ўсё шкоднай расліны ў Віцебскай (73 %) і Мінскай (12,5 %) абласцях. Галоўнымі прычынамі недастаткова эфектыўнай барацьбы з баршчэўнікамі спецыялісты Мінпрыроды лічаць адсутнасць сістэмнай работы, парушэнне тэрмінаў і тэхналогій мерапрыемстваў па барацьбе з ім.

Вераніка КОЛАСАВА

■ Выбары-2018

ВЫНІКІ ПАДВЕДЗЕНЫ

Гендарная раўнавага, самы вялікі конкурс на мандат і незвычайныя скаргі выбаршчыкаў. З якімі вынікамі фінішавала сёлетняя выбарчая кампанія, абмеркавалі на пасяджэнні Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў.

Асноўны паказчык паспяховасці выбарчай кампаніі — яўка. Сёлета яна складала больш за 77 %, да таго ж 35 % выбаршчыкаў прагаласавалі датэрмінова. Старшыня Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў Лідзія Ярмошына падкрэсліла: «Яўка адпавядае нашым звычайным параметрам. Над ёй упарта працуе ўлада, бюджэтныя ўстановы. Яўка не з'яўляецца нечаканай. Я магу сказаць, што ў грамадзян ёсць цікавасць да выбараў. Больш за тое, усе скаргі, якія паступалі да нас, змяшчалі словы «ў мяне актыўная пазіцыя, я хачу прыняць удзел у выбарах».

Усяго абралі 18 810 дэпутатаў. У адной раённай акрузе па выбарах у Ельскі раённы Савет дэпутатаў Гомельскай вобласці выбары не праводзіліся, таму што адзіны кандыдат выбіў да дня галасавання. Рэгіёнам з самым вялікім конкурсам на дэпутацкі мандат стала сталіца.

Калі намаляваць статыстычны партрэт новага складу дэпутатаў, то 48 % з іх — гэта жанчыны. Больш за палову, 56 % абраных кандыдатаў, ужо раней мелі дэпутацкі партфелі. Трэцяя частка мясцовых прадстаўнікоў улады працуе ў сферы адукацыі, навукі і аховы здароўя, кожны пяты — задзейнічаны ў сельскай гаспадарцы. 4 % ад агульнай колькасці дэпутатаў — моладзь ва ўзросце да 31 года, а 2 % — належаць да пэўнай партыі.

Самым папулярным спосабам вылучэння кандыдатаў стаў збор подпісаў. Не вельмі ахвотна кандыдаты стваралі выбарчыя фонды. Сёлета 10 % прэтэндэнтаў адкрылі ўласныя рахункі. Толькі 27 % кандыдатаў выкарысталі магчы-

ЦВК падвяла вынікі выбарчай кампаніі ў мясцовыя Саветы дэпутатаў 28-га склікання

масць выступіць на радыё. Але значна павялічылася ў параўнанні з выбарамі 2014 года колькасць масавых мерапрыемстваў, арганізаваных кандыдатамі.

Абмяркоўвалі на пасяджэнні і скаргі кандыдатаў і выбаршчыкаў. Некаторыя з іх былі досыць нестандартныя. Хтосьці застаўся незадаволены адсутнасцю тэрмінаў у буфэце выбарчага ўчастка. Адною выбаршчыцы не дазволілі па генеральнай даверанасці аддаць голас за кандыдата замест дачкі. Адказваючы на пытанне пра перспектывы рэфармавання сістэмы правядзення выбараў, Лідзія Ярмошына адзначыла: «Гэта выраслае суб'ект заканадаўчай ініцыятывы, гэта значыць — кіраўнік дзяржавы або парламент. Магчыма, што змены будуць. Пэўныя прапановы ёсць». Дата наступных выбараў у Беларусі стане вядома восенню гэтага года.

Марыя ДАДАЛКА

■ Знешняя палітыка

АД ГАНДЛЮ ДА ЛІТАРАТУРЫ

Пасля перапынку аднаўляюцца беларуска-ўкраінскія кансультацыйныя паміж МЗС, паведамліў начальнік упраўлення інфармацыі і лічбавай дыпламатыі — прэс-сакратар МЗС Дзмітрый Мірончык.

Украіна застаецца адным з ключавых партнёраў нашай краіны. За мінулыя два гады ўдалося пераадолець тэндэнцыю зніжэння тавараабароту. Сёння Украіна займае другое месца па тавараабароце і экспарту сярод усіх знешнегандлёвых партнёраў Беларусі.

— У парадак дня кансультацый уключаны актуальныя пытанні двухбаковага ўзаемадзеяння. Таксама бакі разгледзяць ход падрыхтоўкі да маючых адбыцца сумесных мерапрыемстваў, у тым ліку першага форуму рэгіёнаў Беларусі і Украіны, які адбудзецца сёлета ў Гомелі, — падкрэсліў Дзмітрый Мірончык.

На 1 сакавіка запланаваны чарговы раўнд кансультацый паміж міністэрствамі замежных спраў Беларусі і Эстоніі. Беларускаю дэлегацыю ў Таліне ўзначаліць намеснік міністра Алег Краўчанка. Падчас сустрэчы будучы разгледжаны перспектывы двухбаковых адносін і супрацоўніцтва нашай краіны з Еўрапейскім саюзам.

27 лютага МЗС сумесна з музеем Янкі Купалы запланавала ўрачыстае мерапрыемства «Чытаем Купалу разам». Урыўкі з унікальнага цыкла партрыятычнай лірыкі народнага паэта працягваюць намеснік міністра замежных спраў Андрэй Далюнас, кіраўнікі дыпламатычных прадстаўніцтваў і міжнародных арганізацый.

Пракаментавалі Дзмітрый Мірончык і паведамленне пра намер польскіх нацыяналістаў правесці праварадыкальны «Марш праклятых салдат» у Гайнаўцы. Ён адзначыў, што адзін з дзеячаў, каму плануецца аддаць пашану, — кіраўнік бандфарміравання, вайсковы злачынца Рамуальд Райс (па мянушцы Буря).

— У польскай Гайнаўцы большасць мясцовых жыхароў маюць беларускія карані. Яшчэ жывыя нашчадкі ахвяр злачынстваў Бурага. Ці трэба нам нагнятанне варажасці паміж беларусамі і палякамі? Ці нам патрэбны гістарычны дыялог, які пачаў развівацца паміж нашымі краінамі? У польскім нацыянальным пантэоне дастаткова герояў — рыцараў без страху і загану, у тым ліку і агульных для нашых двух народаў. Упэўнены, у ім не павінна быць месца ваенным злачынцам, — адзначыў прэс-сакратар МЗС.

Марыя ДАДАЛКА

■ Сусветны рэйтынг

АМАЛЬ НА 10 ПАЗІЦЫЙ ЛЕПШ

Нашай краіне адвялі 68-е месца ў рэйтынгу ўспрымання карупцыі

Беларусь паднялася з 79-га на 68-е месца ў Індэксе ўспрымання карупцыі. З выніковымі 44 баламі краіна падзяліла пазіцыю з Ямайкай і Аманам. Пра гэта паведамляе міжнародны рух па супрацьдзеянні карупцыі Transparency International.

Лідары і аўтсайдары індэкса апошнія некалькі гадоў застаюцца нязменныя: першыя месцы займаюць Новая Зеландыя (89 балаў), Данія (88 балаў), Фінляндыя, Нарвегія і Швейцарыя (па 85 балаў). Замыкаюць рэйтынг Самалі (9 балаў) і Паўднёвы Судан (12 балаў).

Суседнія з Беларуссю Расія і Украіна знаходзяцца сярод краін, якія размяшчаюцца на 130—135-м месцах. Польшча займае 36-е месца, Літва і Латвія — 39—40-е. Беларусь у 2016-м, напрыклад, займала 107-е месца.

Рэйтынг вымярае індэкс успрымання карупцыі ў дзяржаўным сектары 180 дзяржаў і ранжыруе ў балах па шкале ад 0 (сур'езна карумпаваная) да 100 (поўная адсутнасць карупцыі). Transparency складае свой індэкс, выкарыстоўваючы даследаванні, якія рэгулярна публікуюцца шэрагам міжнародных арганізацый — Сусветным банкам, Freedom House, фондам Bertelsmann і іншымі. Кожнае з гэтых даследаванняў аналізуе асобны аспект: інвестыцыйны рызык, свабоду слова, узровень жыцця, складанасць вядзення бізнесу.

Вераніка ПУСТАВІТ

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

ВАШЫНГТОН ВІРАШЫЎ «ДАЦІСНУЦЬ» ПАЎНОЧНУЮ КАРЭЮ

ЗША прынялі рашэнне ўвесці новыя маштабныя санкцыі супраць КНДР. Пра гэта са спасылкай на ўласныя крыніцы ў Белым доме піша Reuters. Гаворка ідзе аб «самым вялікім пакеце санкцый супраць Паўночнай Карэі, які павялічыць ціск на Пхеньян». Дэклараваная мэта — прымусіць КНДР адмовіцца ад ядзернай праграмы і пачаць працэс дэнуклеарызацыі. Дарэчы, у пачатку студзеня Дональд Трамп заявіў, што ўжо ўведзеныя супраць Паўночнай Карэі санкцыі «пачалі аказваць вялікі ўплыў», у прыватнасці, яны прымусілі Пхеньян пачаць дыялог з Сеулам.

СКАРАЧЭННЕ ЛЯСОЎ АМАЗОНКІ НАБЛІЖАЕЦЦА ДА «КРОПКІ НЕЗВАРОТУ»

«Калі абязлесенне ў «лёгкіх» нашай планеты перавысіць 20 працэнтаў, то працэс ужо нельга будзе павярнуць назад», — лічаць біёлагі з Фонду ААН. Амерыканскі і бразільскі навукоўцы Томас Лаўджой і Карлас Нобрэ апублікавалі артыкул у Science Advances. У ім адзначаецца, што лясы

Амазонкі ўжо страцілі 17 працэнтаў расліннасці за апошнія паўстагоддзя. «Калі клімат у басейне Амазонкі зменіцца з-за абязлесення або глабальнага пацяплення, то больш за палову тэрыторыі лясоў стане пустыннымі саваннамі», — кажа Карлас Нобрэ. Як вядома, трапічныя лясы Амазонкі займаюць каля 5 млн кв. км і выпрацоўваюць каля 50 працэнтаў кіслароду, якім дыхае наша планета. За апошнія 40 гадоў яны моцна пацярпелі ад маштабнай і бескантрольнай вырубкі, асабліва на бразільскім участку.

ПРЭЗІДЭНТ ФРАНЦЫІ СЫГРАЕ Ў ДЗІЦЯЧАЙ КАЗЦЫ ПРА САВЕЦКАГА ПІЯНЕРА

Прэзідэнт Францыі Эмануэль Макрон выканае адну з роляў у музычнай казцы Сяргея Пракоф'ева «Пеця і воўк». Прадстаўленне адбудзецца ў адным з залаў Елісейскага палаца, паведамляе са спасылкай на ўласныя крыніцы тэлеканал BFMTV. Музыкае суправаджэнне спектакля забяспечыць аркестр Рэспубліканскай гвардыі. Адназначна за арганізацыю мерапрыемства стала жонка французскага лідара Брыжыт Макрон. Якую менавіта ролю выканае прэзідэнт, не паведамляецца.

ШАНУЕМ ТРАДЫЦЫІ І ПАМЯЦЬ

Урачыстае ўскладанне кветак да манумента Перамогі і Вечнага агню адбылося ў Мінску. Мерапрыемства прайшло ў гонар Дня абаронцаў Айчыны і 100-годдзя Узброеных Сіл Беларусі. На плошчы Перамогі прадстаўнікі міністэрстваў, арганізацый і замежных гасці прынялі ўдзел ва ўрачыстай цырымоніі. Шэсце суправаджалі рота ганаровай варты і ваенны аркестр.

«Дзень абаронцаў Айчыны і 100-годдзе Узброеных Сіл — паказчык таго, што ў Беларусі на высокім узроўні шануюць і не забываюць падзвіг ветэранаў. Мы хочам, каб у нас былі мір і спакой, каб наша шчасце было забяспечана абаронай

Фота: Сяргей Нікалаевіч

нашай Айчыны. Мне хацелася б павіншаваць усіх ветэранаў, жыхароў сталіцы і ўсёй краіны з гэтым святам. І хай наша моладзь заўсёды будзе гатовая да абароны Айчыны», — сказаў журналістам старшыня Мінскай гарадской арганізацыі Беларускага грамадскага аб'яднання ветэранаў генерал-маёр у адстаўцы Анатоль АДОНЬЕУ.

У мерапрыемстве прынялі ўдзел прадстаўнікі Міністэрства абароны на чале з міністрам Андрэем РАЎКОВЫМ, першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Максім РЫЖАНКОУ, намеснік старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Мар'яна ШЧОТКІНА, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, ветэраны.

Ілья КРЫЖЭВІЧ.

Геаграфія атрымання беларусамі пенсій можа пашырыцца

Цяпер Міністэрства працы і сацыяльнай абароны працуе над заключэннем міжнародных дагавораў аб супрацоўніцтве ў галіне сацыяльнага забеспячэння з Эстоніяй, Чэхіяй і Польшчай. Пра гэта «Звяздзе» расказала начальнік упраўлення арганізацыі пенсійнага забеспячэння Мінпрацы і сацыяльнай абароны Алена ДРОНАВА.

— Гэтыя дагаворы будуць пабудаваны на прапарцыянальным прынцыпе, — заявіла Алена Дронава. — Гэта значыць, што кожная з дзяржаў будзе прызначаць і выплачваць пенсію за працоўны стаж, зароблены на яе тэрыторыі. То-бок, за работу, напрыклад, у Польшчы будзе плаціць польская дзяржава, за работу ў Беларусі — Беларусь.

Міжнародныя дагаворы аб супрацоўніцтве ў галіне сацыяльнага забеспячэння на прапарцыянальным прынцыпе ўжо заключаны з Расіяй, Літвой, Латвіяй і Азербайджанам.

Па словах прадстаўніка Мінпрацы і сацыяльнай абароны, таксама вядзецца работа па заключэнні міжнароднага дагавора ў пенсійнай сферы з дзяржавамі ЕАЭС. «Фініш ужо відаць», — заявіла Алена Дронава.

Сярэдні памер прызначаных месячных пенсій у Беларусі ў лютым склаў 314,82 рубля. Сярэдні памер прызначаных пенсій па ўзросце — 323,16 рубля.

* * *

Такія дагаворы маюць яшчэ адзін станоўчы аспект, на які хацелася б звярнуць увагу. Так, згодна з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб пенсійным забеспячэнні», пенсіі прызначаюцца грамадзянам, якія пражываюць у краіне пастаянна. Пры выездзе пенсіянера на пражыванне ў іншую краіну выплата пенсіі спыняецца. Але заключэнне міжнародных дагавораў па пенсійным забеспячэнні стварае эфектыўны механізм захавання пенсійных правоў пры перасяленні чалавека на месца жыхарства ў іншую дзяржаву. Гэта значыць, калі беларускі пенсіянер з'едзе на пастаяннае жыхарства ў краіну далёкага замежжа, з якімі ў Беларусі адсутнічаюць міжнародныя дагаворы аб пенсійным забеспячэнні, выплата пенсіі яму спыніцца. Мяркуюцца, што далейшае пенсійнае забеспячэнне чалавека будзе ажыццяўляцца ў залежнасці ад заканадаўства дзяржавы перасялення. Калі ж з іншай дзяржавай заключаны дагавор аб супрацоўніцтве ў галіне сацыяльнага забеспячэння, то выплата пенсіі такому пенсіянеру будзе працягнута.

Святлана БУСЬКО.

Справы духоўныя

Мошчы Матроны ў сталіцы

У храме святога дабравернага князя Аляксандра Неўскага ў Мінску з 25 лютага да 13 мая гэтага года будзе знаходзіцца ікона святой блажэннай Матроны Маскоўскай з часціцай мошчай.

Падзея адбываецца па благаслаўленні Мітрапаліта Мінскага і Заслаўскага Паўла, Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі. Святыня з'яўляецца дарам Свяцейшага Патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі Алексія II Гродзенскаму Раство-Багароднічанаму стаўрапігіяльнаму жаночаму манастыру.

Блажэнная Матрона Маскоўская — падзвіжніца з блізкага нам XX стагоддзя, адна з самых любімых сёння праваслаўных святых. Жанчыну-інваліда, невідущую ад нараджэння і пазбаўленую магчымасці хадзіць, Бог удастоіў дару чудаварэння і празорлівасці. Вернікі шануюць блажэнную Матрону як вялікую малітвенніцу, якая дапамагла блізім пры сваім зямным жыцці і працягвае адгукацца на просьбы шчырых сэрцаў зараз, знаходзячыся ў Царстве Нябесным.

Прыбыццё святыні ў Аляксандра-Неўскі храм (горад Мінск, вуліца Казлова, 11) адбудзецца 25 лютага ў 9:45. Плануецца, што для пакланення вернікаў ікона будзе даступная штодня з 8:00 да 20:00. Адбудзе святыня 13 мая, прыкладны час провадаў — 12:30.

Вераніка ПУСТАВІТ.

ДЫЯЛОГ ПА СУБОТАХ

Прамыя тэлефонныя лініі пройдуць традыцыйна 24 лютага ў Мінгарвыканкаме і аблвыканкамах краіны. На тэлефонныя званкі з 9.00 да 12.00 будуць адказваць:

першы намеснік старшыні БРЭСЦКАГА аблвыканкама Мікалай Васілевіч ТОКАР. Тэл. 8 016 221 31 21; першы намеснік старшыні ВІЦЕБСКАГА аблвыканкама Алег Сяргеевіч МАЦКЕВІЧ. Тэл. 8 021 222 22 22;

першы намеснік старшыні ГОМЕЛЬСКАГА аблвыканкама Аляксандр Віктаравіч МІКАЛУЦКІ. Тэл. 8 023 233 12 37;

намеснік старшыні ГРОДЗЕНСКАГА аблвыканкама Уладзімір Іосіфавіч ДЗЯШКО. Тэл. 8 015 273 56 44; кіраўнік спраў МАГІЛЁўСКАГА аблвыканкама Рыгор Аляксандравіч ВАРОНІН. Тэл. 8 022 250 18 69; намеснік старшыні МІНСКАГА аблвыканкама Сяргей Пятровіч НЕЎМЯРЖЫЦКІ. Тэл. 8 017 500 41 60; старшыня МІНСКАГА гарсавета дэпутатаў Васіль Васілевіч ПАНАСЮК. Тэл. 8 017 222 44 44.

■ Я зноў выбіраю «Звязду»

«Газета стала роднай»

Раіса ГРАМЫКА, пенсіянерка з вёскі Вялікі Поўсвіж Лепельскага раёна:

— «Звязду» выпісваю з 1990 года. Шаную і іншыя газеты, але калі б замест «Звязды» мне прапанавалі падпісацца на іншае выданне, ні ў якім разе не пагадзілася б. Газета ўжо стала сваёй, роднай. Адкрываю чарговы нумар і адразу ведаю, што буду чытаць. Шчыра кажу, мяне многія тэмы цікавяць. Магчыма, штосьці і не спатрэбіцца ў жыцці, але для агульнага развіцця лішнім не будзе.

Як кажуць мае дзеці, дзякуючы «Звяздзе» я падкаваная ў заканадаўстве. Пра новыя ўказы, змены ў законах яны даведваюцца ад мяне, а я, у сваю чаргу, — з газеты. Аднойчы апублікаваны «Звяздой» указ дапамог майму сыну атрымаць дзяржаўную датацыю, на якую ён меў права.

А як жа прыемна атрымліваць ад любімай газеты падарункі! Мне шануе — выйграю ўжо другі раз. У 2012 годзе выйграла электрычную мясарубку, лётась — вядлярню. Буду працягваць удзельнічаць у розыгрышах, як і чытаць родную «Звязду».

У Бабруйску газаўшчыкі выратавалі на пажары пенсіянера

Сітуацыя наогул атрымалася нетыповая. Жыхарам шматпавярховіка па вуліцы Леніна здалася, што на першым паверсе іх дома пахне газам, і яны забілі трывогу. На сігнал прыехала газавая аварыйка. Але яшчэ на падыходзе да дома супрацоўнікі Магілёўаблгаза — слесар Аляксандр Капачоў і кіроўца Аляксандр Патупчыкаў убачылі, што з падвала ідзе дым. Яны адразу ж патэлефанавалі ратавальнікам і выклікалі хуткую дапамогу, а самі кінуліся правяраць, што гарыць. Сярод дыму яны знайшлі чалавека, які ўжо не мог перамяшчацца самастойна. Мужчыны выцягнулі яго на паверхню і перадалі падаспеўшай брыгадзе хуткай дапамогі. «На шчасце, агонь не паспеў разгарэцца, хутка быў знойдзены ачаг узгарання і аператыўна ліквідаваны», — паведаміў Яўген ТОЎСЦІК, інспектар групы прапаганды і ўзаемадзеяння з грамадскасцю Бабруйскага гаррайаддзела па НС. Прычыны пажару высвятляюцца.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

■ Ну і ну!

Падлеткі разграмілі прыпынак

Смалявіцкім раённым аддзелам Следчага камітэта распачата крымінальная справа аб хуліганстве, учыненым групай падлеткаў. Падазраванымі прызнаны сем навучэнцаў розных навучальных устаноў раёна. Старэйшы з фігурантаў — 17-гадовы ліцэіст, самая малодшая — 14-гадовая вучаніца 8 класа.

Па даных следства, увечары некалькі кампаній падлеткаў знаходзіліся на прыпынку пасля вясковай дыскатэкі. Чакаючы аўтобус, непаўналетнія наўмысна з хуліганскіх меркаванняў сталі ламаць рукамі і нагамі павільён прызначнага пункта, пашкодзіўшы пры гэтым 16 панэляў з металапрофілю. Падлеткі з іншай кампаніі назіралі за тым, што адбываецца, і здымалі відэа на мабільны тэлефон. Калі пад'ехаў аўтобус, непаўналетнія раз'ехаліся па дамах. Аб пашкоджанні маёмасці паведамліў у міліцыю на наступны дзень работнік дарожнай службы.

Следства збірае матэрыялы, якія характарызуюць падазраваных. Следчыя дзеянні праводзяцца з удзелам іх законных прадстаўнікоў. Устанаўліваецца памер нанесенай шкоды. Да матэрыялаў крымінальнай справы далучаны відэазапіс таго, што адбылося.

Сяргей РАСОЛЬКА

«ІНТЭРНЭТ-ЛІКБЕЗ» ДЛЯ ПЕДАГОГАЎ

Як правільна настаўніку кантактаваць з вучнямі ў інтэрнэце і выкарыстоўваць глабальную сетку для адукацыйных мэт? Якую інфармацыю карэктна публікаваць на сваёй старонцы ў сацыяльных сетках і ці можна лічыць асабістым старонку настаўніка «асабістай»? Гэтыя пытанні абмеркавалі ў Магілёўскім дзяржаўным універсітэце імя Аркадзя Куляшова, дзе прайшла адкрытая лекцыя для педагогаў рэгіёна.

Спікерам мерапрыемства, арганізаванага Міністэрствам адукацыі Беларусі і кампаніяй МТС, стала дацэнт, кандыдат псіхалагічных навук, пазаштатны супрацоўнік Фонду развіцця інтэрнэта Вікторыя Ізмагурава. Як адзначыла эксперт, сёння існуюць дзве асноўныя мадэлі паводзін педагога ў інтэрнэце. Адна з іх — адмова ад зносін з вучнямі, захаванне асабістай прасторы і свайго жыцця ад старонніх. З пункту гледжання выхавання і даверу такі шлях менш эфектыўны. Другая мадэль паводзін — далучэнне вучняў у «сябры» актыўны стасункі з імі. «Безумоўна, гэта патрабуе ад педагога высокага ўзроўню інфармацыйнай культуры, каб «быць у тэме» і ўплываць на працэс асобнага станаўлення сваіх вучняў», — лічыць Вікторыя Ізмагурава.

«Інтэрнэт-прастора — натуральнае «асяроддзе пражывання» сучасных школьнікаў. Віртуальныя стасункі часам пераважаюць над рэальнымі. Неабходна ўлічваць, што школьнікі маюць доступ не толькі да акаўнтаў аднагодкаў, але і да старонак сваіх педагогаў у сацыяльных сетках. Падлеткі, праглядаючы інтэрнэт-профіль, вольна ці міжволі супастаўляюць вобраз настаўніка ў сеціве і ў рэальным жыцці. Таму вельмі важна, каб гэтыя вобразы супадалі. Падобныя мерапрыемствы дапамагаюць педагогам знайсці адказы на свае пытанні, выбудаваць правільны вектар паводзін у сацыяльных сетках і спрыяюць падтрыманню іх станоўчага іміджу ў інтэрнэт-прасторы», — пракаментавалі падзею дырэктар Галоўнага інфармацыйна-аналітычнага цэнтру Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь Павел ЛІС.

Паводле даных даследаванняў Лабараторыі Касперскага, каля 90 % дзяцей штодня заходзяць у інтэрнэт, пры гэтым кожны трэці праводзіць у сеціве ад 3 да 5 гадзін, кожны шосты — ад 5 да 8 гадзін. Таксама ўстаноўлена, што 90 % педагогаў выкарыстоўваюць сацыяльныя сеткі ў асабістых мэтах і 73 % працэнт дадаюць сваіх вучняў у «сябры».

Надзея НІКАЛАЕВА.

БелАЭС: ГОД ДА СТАРТУ

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Унутр будынка наш журналісцкі дэсант не пусцілі, ды і няма чаго нам там рабіць не толькі з меркаванняў бяспекі. Работы кіпяць тут не абы-якія, няма чаго замінаць... Атамную станцыю будуць без выхадных і ў любое надвор'е. Работы ідуць па графіку на 125 з 130 аб'ектаў.

Тысячы тон арматуры і кубаметраў бетону

Інвестыцыі ў асноўны капітал Беларускай АЭС у 2017 годзе выраслі амаль на 40 % і склалі 1,68 млрд рублёў, паведамілі на калегіі Міністэрства энергетыкі. Сярэдняя колькасць будаўніча-монтажнага персаналу на 2018 год павінна скласці 7,7 тысячы чалавек. Міністр таксама даручыў актывізаваць дзейнасць па распрацоўцы нарматыўных прававых актаў і тэхнічных дакументаў, звязаных з эксплуатацыяй станцыі.

Уладзімір Патупчык агучыў задачы года і звярнуў увагу на тое, што запланаваная сярэдняя колькасць будаўніча-монтажнага персаналу на 2018 год павінна скласці 7,7 тысячы чалавек. Міністр таксама даручыў актывізаваць дзейнасць па распрацоўцы нарматыўных прававых актаў і тэхнічных дакументаў, звязаных з эксплуатацыяй станцыі.

Уладзімір Патупчык агучыў задачы года і звярнуў увагу на тое, што запланаваная сярэдняя колькасць будаўніча-монтажнага персаналу на 2018 год павінна скласці 7,7 тысячы чалавек. Міністр таксама даручыў актывізаваць дзейнасць па распрацоўцы нарматыўных прававых актаў і тэхнічных дакументаў, звязаных з эксплуатацыяй станцыі.

Уладзімір Патупчык агучыў задачы года і звярнуў увагу на тое, што запланаваная сярэдняя колькасць будаўніча-монтажнага персаналу на 2018 год павінна скласці 7,7 тысячы чалавек. Міністр таксама даручыў актывізаваць дзейнасць па распрацоўцы нарматыўных прававых актаў і тэхнічных дакументаў, звязаных з эксплуатацыяй станцыі.

Спачатку не паліва, а імітатар

Фізічны пуск першага энергаблока нашай атамнай электрастанцыі намечаны на люты наступнага года, паведаміў журналістам намеснік міністра энергетыкі Міхаіл Міхадзюк. Фізпуск — адна з ключавых аперацый, якая мае на ўвазе загрузку ядзернага паліва і пачатак правядзення выпрабаванняў. Непасрэдна ўвод блока № 1 намечаны на снежань 2019 года.

Паводле слоў Міхаіла Міхадзюка, першая пастаўка паліва для АЭС плануецца ў лістападзе гэтага года. Для першай і другой загрузак, згодна з генеральным кантрактам, паліва паставіць інжынірынгавая кампанія «Атамбудэксарт». Кантракт на пастаўку паліва для трэцяй і наступных загрузак Беларускай АЭС падпісала з кампаніяй цеп-

вае імітатары цеплавыдзяляльных зборак. Ядзернага паліва ў іх няма, яны патрэбныя для тэсціравання падчас пусканаладачных работ. Імітатары дапамогуць змадэляваць геаметрыю актыўнай зоны ядзернага рэактара і атрымаць інфармацыю аб рэактарнай устаноўцы — ці бяспечная яе эксплуатацыя, ці працуе рэактар у штатным рэжыме. Увод другога энергаблока запланаваны на ліпень 2020 года, дадаў Міхаіл Міхадзюк.

Адказам на ўсе пытанні

Візіт у нашу краіну групы еўрапейскіх экспертаў у рамках партнёрскай праверкі вынікаў стрэс-тэстаў Беларускай АЭС плануецца ўжо ў сакавіку, паведаміў намеснік міністра. У групу экспертаў увайшлі прадстаўнікі Аўстрыі, Балгарыі, Вялікабрытаніі, Венгрыі, Германіі, Францыі, Фінляндыі, Славакіі, Швецыі, Грэцыі, Славеніі, Украіны, Іспаніі і Літвы. У склад групы ўключаны таксама прадстаўнікі Еўракамісіі, МАГАТЭ, Ірана і Расіі.

Еўрапейскім экспертам ужо накіраваны нацыянальны даклад Беларусі па выніках стрэс-тэстаў. У адпаведнасці з рэгламентам ра-

ства такіх прыродных фактараў, як землетрасенні, затапленні, экстрэмальныя ўмовы надвор'я і іх спалучэнне, а таксама наступствы збоў электразабеспячэння АЭС і страты цепланосбітаў (вады). Была ацэнена дастатковасць тэхнічных сродкаў, якія выкарыстоўваюцца пасля адмовы сістэм бяспекі, прадугледжаных у праекце АЭС, выкліканых названымі фактарамі, для абароны ад радыяцыйнага ўздзеяння насельніцтва і навакольнага асяроддзя. Асноўная выснова — Беларускай АЭС устойлівая да ўзнікнення надзвычайных сітуацый, у тым ліку падобных да той, што адбылася на АЭС «Фукусіма».

Пытанне з кадрамі вырашаецца

Колькасць персаналу нашай станцыі на пачатак года складала больш за 1 тысячы чалавек, яшчэ столькі ж будзе працаўладкавана ў найбліжэйшыя гады. На тэрыторыі АЭС працуе ўласны вучэбна-трэнеравачны цэнтр, ёсць магчымасць стажыравацца на дзейных станцыях за мяжой.

Трымаць руку на пульсе станцыі будзе аператыўны персанал блокавага пульту кіравання — сфарміравана восем такіх змен па восем чалавек. На поўнамаштабным трэнажоры — копіі рэальнага пульту кіравання — яны адпрацоўваюць розныя рэжымы эксплуатацыі АЭС: пуск, уздым магутнасці, сінхранізацыю, разгрузку, спыненне, пазаштатныя сітуацыі. Частка персаналу ўжо мае досвед работы на расійскіх і ўкраінскіх станцыях, на працу бяруць і выпускнікоў ВНУ.

Новы гулец на рынку

Сёлета плануецца дабудаваць сістэму выдачы магутнасці «атамкі». Электраэнергія, якую будзе вырацоўваць станцыя, прызначаецца для спажывання ўнутры краіны. Пытанне яе выкарыстання, у тым ліку для майнінгу, вывучаюць навукоўцы з Аб'яднанага інстытута праблем інфарматыкі НАН. Відавочна, што будаўніцтва АЭС і падрыхтоўка да запуску агульнага энергарынку ў Еўразійскім эканамічным саюзе стануць для беларускай энергетыкі галоўнымі тэмамі 2018 года. Яны будуць вырашацца комплексна, бо ў перспектыве гульцом агульнага энергарынку стане і Беларускай АЭС.

Па абодвух напрамках праца працягваецца досыць даўно, аднак гэты год шмат у чым стане вырашальным: на атамнай электрастанцыі ўсё павінна быць падрыхтавана да запуску, а да пачатку работы агульнага электраэнергетычнага рынку ЕАЭС Беларусь павінна правесці маштабную рэформу сваёй энергасістэмы.

Сяргей КУРКАЧ.

«Правальная» мадэрнізацыя

Чаму прастойвае новае абсталяванне?

Факты неэфектыўнай мадэрнізацыі вытворчасці ўстаноўлены на ААТ «Шклозавод «Нёман», што ў горадзе Бярозаўка. За дзесяць гадоў завод так і не запрацаваў з прыбыткам, хоць увесь гэты час у вытворчасць укладваліся значныя сродкі. Але большая частка абсталявання альбо прастойвае, альбо наогул не запушчана ў эксплуатацыю, канстатуе КДК Гродзенскай вобласці.

Па 4-5 гадоў не працуюць печы па вытворчасці крышталю і бясколернага шкла. Не задзейнічаны, у прыватнасці, новыя лініі выдувальных вырабаў, гаршковая печ, тэхналагічнае абсталяванне па вытворчасці гофракардону і ўпаковачнай тары. Сродкі на мадэрнізацыю складаліся з інавацыйнага фонду Мінбудархітэктуры, бюджэтнай пазыкі і валютных крэдытаў. Адных толькі працэнтаў за печ для варкі крышталю за 5 гадоў «набегла» 3,7 млн рублёў. Большая частка пазыкі пагашана дзяржавай, адзначыў галоўны спецыяліст КДК Гродзенскай вобласці Генадзь Тамільчык.

Не даў эфекту імпартазамышчальны праект па вытворчасці шклаваты. Хоць у арганізацыю гэтага праекта ўкладзена 65 млн еўра, частка абсталявання коштам каля 900 тыс. еўра па-ранейшаму ляжыць на складзе. У выніку максімальная загрузка ліній па вытворчасці шклаваты за апошнія паўтара года складае 42 %.

Разам з тым ёсць праблемы з рэалізацыяй гатовай прадукцыі. Зараз яе запасы ў 9 разоў перавышаюць сярэднямесячны аб'ём вытворчасці, што робіць работу завода стратнай: крэдытная нагрузка не зніжаецца, а даходаў ад рэалізацыі недастаткова, каб пагасіць пазыку па крэдыце. Па словах Генадзя Тамільчыка, такая сітуацыя падобна снежнаму камяку, які ўскладняе цяжкі стан шклозавода.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Сэрвіс

Белпошта запусціла паслугу па дастаўцы буйных грузаў

Заказаць перавозку і дастаўку тавараў вагой больш за 30 кілаграмаў можна па ўсёй Беларусі. Паслуга МАХ даступна фізічным і юрыдычным асобам, індывідуальным прадпрымальнікам.

Дастаўка ажыццяўляецца пяць дзён на тыдзень у любы населены пункт краіны. Тэрміны перавозкі для вобласці і Мінска — Д+2 (дзень адпраўкі плюс два рабочыя дні), па тэрыторыі краіны — Д+3. Тарыфы адрозніваюцца ў залежнасці ад вагі груза і месца назначэння. Так, калі вы захочаце пераслаць тавар да 35 кілаграмаў у межах горада, гэта будзе каштаваць 12,60 рубля, у межах вобласці — 18,60, у горад іншай вобласці — 20,70. Можна таксама заказаць, каб вашу пакупку паднялі на патрэбны паверх.

Каб скарыстацца паслугай, неабходна перадаць заяўку на прыём адпраўлення МАХ па тэлефоне ці электроннай пошце, падрыхтаваць груз і аформіць экспрэс-накладную (яе можна атрымаць ад работніка Белпошты ці раздрукаваць самастойна).

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ

ФОТА БЕЛТА

Адказнасць за вынікі

Сёлета на нашай станцыі неабходна завяршыць асноўныя будаўніча-монтажныя і пусканаладачныя работы і завезці сюды ядзернае паліва. Такую задачу паставіў міністр энергетыкі Уладзімір Патупчык на калегіі міністэрства.

«2018 год для ўзвядзення Беларускай АЭС з'яўляецца выра-

лавядзяляльных элементаў. Да загрузкі ў рэактар у лютым яно будзе размяшчацца ў кантэйнерах у спецыяльным сховішчы свежага ядзернага паліва — яго стварэнне прадугледжана праектам атамнай электрастанцыі. Усё абсталяванне, якое забяспечвае этап дастаўкі ядзернага паліва ў сэрца рэактара, ужо знаходзіцца на пляцоўцы ў Астраўцы.

Дарэчы, перад загрузкай рэальнага паліва станцыя атрымлі-

боты сфарміравана каля 500 пытанняў адносна стрэс-тэстаў Беларускай АЭС. «Гэта нармальнае практыка. Такую працэдуру праходзілі ўсе краіны, якія далі згоду на правядзенне такой незалежнай экспертызы — стрэс-тэстаў», — адзначыў Міхаіл Міхадзюк.

Падчас партнёрскай праверкі запланаваны візіт групы экспертаў непасрэдна на пляцоўку Беларускай АЭС. «Яны азнаёмяцца з аб'ектам, на месцы перакануюцца, як выконваюцца стандарты бяспекі», — растлумачыў намеснік міністра. Як паведамылася раней, пасля заканчэння візіту ў Беларусь група экспертаў падрыхтуе справаздачу аб партнёрскай праверцы.

Стрэс-тэсты БелАЭС адбыліся ў 2016 годзе паводле еўрапейскай метадалогіі. Пры іх правядзенні прагназаваліся наступ-

У тэму

Праект атамнай электрастанцыі з ВВЭР-1200, па якім будуюцца Беларускай АЭС, — адзін з самых сучасных у свеце, адносіцца да пакалення 3+ і адпавядае ўсім міжнародным нормам і рэкамендацыям Міжнароднага агенцтва па атамнай энергіі (МАГАТЭ). Галоўная асаблівасць праекта — камбінаванае выкарыстанне актыўных і пасіўных сістэм бяспекі. Рашэнні, якія прымяняюцца ў праекце, цалкам адпавядаюць «постфукусісімскім» патрабаванням да надзейнасці атамнай станцыі.

ЖЫЦЦЁ МАЦНЕЙШАЕ ЗА СТРАХ

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

У прыватнасці, калі мы кажам пра рак шыйкі маткі, то ў групе рызыкі ўсе жанчыны ва ўзросце ад 30 да 60 гадоў. Гэты рак памаладзеў, бо дзяўчаты раней пачынаюць палавое жыццё. Захворванне выклікае вірус папіломы чалавека. Лічыцца, што каля 10 гадоў пасля інфіцыравання і рэінфіцыравання дастаткова для развіцця раку. Таму калі дзяўчына пачынае палавое жыццё ў 13 гадоў, то у 22—24 гады ў яе можа ўзнікнуць злаякасная пухліна. Такое рэдка, але сустракаецца. Жанчын мы мэтанакіравана абследем ва ўзросце з 30 да 60 гадоў, гінекалаг бярэ мазок. Цяпер атрыманы матэрыял даследаецца па новай сістэме афарбоўкі, гэта так званая вадкасная цыталогія, яна з канца мінулага года ўкаранёная ва ўсіх рэгіёнах краіны. Гэта больш дарагі, але значна больш дакладны метад.

Рак малочнай залозы сустракаецца і ў маладых пацыентах, але таксама не часта. Таму абследаваць пачынаем жанчын ва ўзросце з 50 да 70 гадоў. Раз у два гады робіцца рэнтген-мамаграфія. У больш раннім узросце яна неінфарматыўная з-за высокай шчыльнасці малочных залоз, і калі штосьці турбуе, то трэба перыядычна рабіць УГД (ультрагук). Пасля 70 гадоў, калі раней нічога не выяўлялася, мамаграфію рабіць немытагодна, бо пухліна, калі і з'явілася, развіваецца марудна і, як правіла, не вядзе да сур'ёзных праблем. Тое самае датычыцца падобнага, толькі мужчынскага захворвання — раку прастаты. Дыягностыку праходзяць таксама адзін раз у два гады ва ўзросце з 50 да 65 гадоў. Выконваецца аналіз крыві на ПСА, і, калі паказчык павышаны, робіцца біяпсія.

І апошняя скрынінгавая праграма, скіраваная на выяўленне раку тоўстай кішкі. Выкарыстоўваецца два метады дыягностыкі. Найбольш дакладны — татальная каланаскапія пад анестэзіяй з выдаленнем паліпаў. Робіцца яна адзін раз у 10 гадоў, першы раз — у 50-гадовым узросце. А калі хтосьці з блізкіх меў пухліны тоўстай кішкі, то ў 40 ці нават яшчэ раней. Раз у 10 гадоў такога даследавання дастаткова, бо калі выдалююцца паліпы, пухліна не ўзнікае. Такім чынам можна папярэдзіць 80 % пухлін. Гэта складаны метад дыягностыкі, і ахапіць усіх у нас пакуль не атрымліваецца. Ёсць і іншы метад — аналіз калу

на схаваную кроў. Ён не такі дакладны, але калі кроў выяўляецца, тады паказана татальная каланаскапія. У найбліжэйшы час будуць ісці даследаванні па скрынінгавых праграмах раку страўніка і раку лёгкага ў куральшчыкаў.

— **Што такое генетычна абумоўлены рак?**

— Ёсць дзве рэчы, якія часта блытаюць. Рак — гэта генетычнае захворванне, бо яно выклікана мутацыямі, якія адбыліся ў структуры ДНК. Таму можна сказаць, што ўсе злаякасныя захворванні — генетычныя. І часам гэта блытаюць са спадчыннымі захворваннямі. Спадчыннага раку не так шмат — каля 5—7 % ад усіх злаякасных пухлін. Пры некаторых лакалізацыях гэты працэнт большы. Напрыклад, пры раку малочнай залозы спадчынна абумоўленасць можа дасягаць 20 %, пры раку тоўстай кішкі — ад 15 да 20 %.

— **Калі блізкія хварэлі на рак, трэба абследавацца часцей?**

— Часцей не варта, а вось пачынаць трэба крыху раней. Асабліва калі блізкія хварэлі ў маладым узросце. Пасля 55 гадоў гэта ўжо хутчэй за ўсё не спадчыннае захворванне, але праяўляецца насцярожана і правярацца трэба. Прычым звяртаць увагу не толькі на тую лакалізацыю, якую мелі блізкія. Вельмі падобныя рак малочнай залозы, прастаты і яечнікаў. Гэта ж блізкія рак тоўстай кішкі і рак страўніка.

— **Які рак выявіць складаней за ўсё?**

— Ёсць лакалізацыі, якія больш цяжка выяўляюцца. Да таго ж яны характарызуюцца больш агрэсіўным цячэннем — пухліна расце вельмі хутка. І яе запушчанае можа быць звязана з тым, што не паспелі своечасова паставіць дыягназ, нягледзячы на тое што чалавека штосьці турбавала. Гэта пухліны печані і падстраўнікавай залозы. Яны могуць выклікаць складанасці ў дыягностыцы: правялі УГД і не заўважылі, бо па структуры злаякаснае новаўтварэнне ў гэтым выпадку блізкае да здаровай тканкі. Тое ж, дарэчы, датычыцца і пухлін полых органаў — яны на УГД не бачныя. Ёсць яшчэ такі момант, што пухліна вельмі маленькая, да аднаго сантыметра, але дае метастазы. Праўда, такія выпадкі не часта здараюцца. Калі старанна падысці да дыягностыкі, нягледзячы на складанасці, усё можна выявіць. Прычынай запушчанасці хваробы найчасцей усё ж служыць

тое, што пацыент своечасова не звяртаўся да ўрача.

— **З якімі відамі раку можна пражыць доўгае жыццё і памерці ад іншых хвароб?**

— У сталым узросце многія пухліны развіваюцца марудна і хвароба працякае больш спрыяльна. Асабліва ў пацыентаў пасля 80 гадоў. Усе абменныя працэсы ў такім узросце працякаюць марудна, у тым ліку і развіццё злаякасных новаўтварэнняў. Увогуле ж, пры усіх лакалізацыях раку ёсць сітуацыі, калі хвароба развіваецца больш-менш спрыяльна. У іншага пацыента такая ж па структуры пухліна можа паводзіць сябе зусім па-іншаму. Цяпер мы праводзім малекулярна-генетычныя даследаванні для таго, каб выявіць, пры якіх мутацыях хвароба працякае агрэсіўна, а калі больш спрыяльна. Таму кожнае злаякаснае новаўтварэнне можа развівацца спрыяльна, і пацыент жыве з ім шмат гадоў. У нас такіх прыкладаў дастаткова. Гэта рак ныркі, малочнай залозы, скуры, прастаты. Пры тых жа лакалізацыях могуць быць пухліны, якія развіваюцца імкліва. У кожным выпадку трэба вызначыць прагнозы цячэння хваробы індывідуальна.

— **Рак якіх лакалізацый найгорш паддаецца лячэнню?**

— Рак падстраўнікавай залозы, печані, стрававода на самых ранніх стадыях можа развівацца агрэсіўна. І нават пасля поўнага выдалення такіх пухлін хутка могуць з'явіцца метастазы. Таму пры многіх лакалізацыях, калі нават дакладна выяўляецца, што пухліна адзінакая, лячэнне прызначаецца такое, быццам бы яна распаўсюджаная. Напрыклад, вядома, што дробнаклетачны рак лёгкага хутка дае метастазы. У пацыента дзесьці ракавыя клеткі плаваюць у крыві, проста яшчэ не замацаваліся. Таму выдаліць пухліну недастаткова, дзесьці ў хуткім часе з'явіцца метастазы. У такіх выпадках пасля аперацыі неабходны прамянёвая і хіміятэрапія.

— **Які самы распаўсюджаны від раку ў Беларусі?**

— Наша краіна не адрозніваецца ў гэтым плане ад развітых краін свету, у нас у асноўным лідзіруюць гармоназалежныя пухліны. У мужчын — рак прастаты, у жанчын — рак малочнай залозы. Апошнім часам на лідзіруючы пазіцыі выходзіць рак тоўстай кішкі. Паколькі ён сустракаецца і ў мужчын, і ў жанчын, то яго абсалютная колькасць большая. Прычым скрынінга-

Фота Ганны ЗАНКОВИЧ.

вая праграма па коларэктальнаму раку ахапіла толькі 2—3 % групы рызыкі, таму істотна на лічбы яна пакуль не паўплывала.

— **Анкалагі сцвярджаюць, што катастрофа на Чарнобыльскай АЭС аказала ўздзеянне на рост колькасці раку толькі адной лакалізацыі — шчытападобнай залозы. Ці ўплывае суседства з забруджанымі тэрыторыямі на нас сёння?**

— Паколькі насельніцтва рассялілася па тэрыторыі рэспублікі пасля катастрофы, адсачыць рост раку шчытападобнай залозы ў тых, хто атрымаў дозу радыяцыі, таксама складана. Што датычыцца малых доз радыяцыі, дык яны калі і аказваюць уздзеянне на рост анкалагічных хвароб, то настолькі нязначнае, што размова ідзе пра некалькі працэнтаў. Цяпер шмат людзей жыве на забруджаных тэрыторыях, многія вярнуліся, асабліва сталага ўзросту. У іх няма злаякасных новаўтварэнняў, насуперак таму, як прагназавалася і чакалася. Я раіў бы звярнуць увагу на тыя фактары, якія псууюць здароўе значна больш. Але нашы людзі так устроены, што горш за ўсё пераносіць... здаровы лад жыцця. Кінуць курыць імкнуцца нямногія, бо тут трэба прыкладаць намаганні. А між іншым, кінуўшы курыць, мы б пазбеглі 90 % раку лёгкага, 80 % раку мачавога пузыра і пэўнага працэнта раку іншых лакалізацый.

— **Ці з'явіцца ў наступнае дзесяцігоддзе лекі ад раку, якія дапамогуць перамагчы яго канчаткова?**

— Трэба сказаць, што новыя лекі ад анкалагічных хвароб з'яўляюцца кожны дзень, а вось універсальнага сродку дагэтуль няма. У 70-я гады ў ЗША была нават аб'яўлена вайна супраць раку. Былі выдаткаваныя вялізныя сродкі — каля 100 мільярдаў долараў. Меркавалі, што ўдасца стварыць чароўную таблетку, якая будзе дапамагаць ад усіх пухлін. Але дзе там! Было рас-

працавана некалькі эфектыўных лекаў супраць пухлін пэўных лакалізацый. А ў адносінах да астатніх нічога не атрымалася. Ракавая пухліна — складанае генетычнае захворванне. Дзве пухлінныя клеткі, размешчаныя побач, па генетычнай структуры вельмі розныя. І вайна супраць раку была прайграная, бо тады быў не вядомы працэс канцэрагенезу — механізм утварэння пухлін, імкнуліся іх перамагчы наўздагад. Цяпер дзейнічаюць паліпаў. На сёння вядома каля тысячы розных мутацый, якія могуць весці да пухлін. Паміж мутацыямі ёсць узаемадзеянне, так званыя сігнальныя шляхі. І сёння распрацаваны лекі амаль супраць кожнай мутацыі і супраць сігнальных шляхоў. Адно ўжо выкарыстоўваюцца, іншыя на стадыі клінічных выпрабаванняў, трэцяя распрацоўваюцца. Ёсць тысячы лекаў — кожны сродак супраць пэўнай кропкі, яны і называюцца кропкавыя, або мэтавыя, так званая таргетная тэрапія. А вось знайсці штосьці агульнае супраць усіх пухлін пакуль не атрымліваецца. Існуюць сучасныя лекі, якія ўздзейнічаюць на імунітэт — эфектыўна, але таксама не 100-працэнтна. Зараз з'явіліся вакцыны супраць раку. З імуннай сістэмы чалавека вылучаюць клеткі, змяшчаюць да іх антыген, які прысутнічае ў яго пухліне. Гэтыя клеткі робяцца імунакампетэнтнымі, іх з дапамогай спецыяльных тэхналогій вырошчваюць у вялікай колькасці і ўводзяць пацыенту. Гэта індывідуальныя вакцыны, дастаткова эфектыўныя, але і яны пакуль не здзейснілі пераварот у медыцыне, бо ўсе пухлінныя клеткі адрозніваюцца адна ад адной. І эфектыўная вакцына супраць 10 клетак аказваецца бездапаможнай супраць 11-й, якая пачынае размнажацца. Але мы верым, што з часам нешта ўніверсальнае абавязкова будзе знойдзена.

Алена КРАВЕЦ.

■ 3 нагоды

30 ГАДОЎ ДАБРЫНІ І МІЛАСЭРНАСЦІ

Летам у Жодзіне і Рагачове дзякуючы праекту «Стрыт варкаўт» з'явіцца спецыялізаваныя спартыўна-гульнявыя інтэграваныя пляцоўкі для дзяцей і моладзі. А ў Брэсцкай вобласці ў межах праекта «Я бачу!» афтальмолагі прадыхаюць 14 тысяч сельскіх малых. Запланаваныя мерапрыемствы — працяг ініцыятыў грамадскага аб'яднання «Беларускі дзіцячы фонд», якому днямі спаўняецца 30 гадоў.

За два папярэднія гады ўжо абследавалі больш як 25 тысяч дзяцей з 39 мястэчак Магілёўскай і Гомельскай абласцей. Прычым у паловы з іх парушэнні зроку выявілі ўпершыню. З 2014-га пабудавана 13 сучасных спартыўных пляцовак для заняткаў «Стрыт варкаўт». Гэтыя лічбы, якія абавязкова бу-

дуць павялічвацца, — вынікі толькі дзвюх праграм Беларускага дзіцячага фонду. Усе яго пачынанні за тры дзесяцігоддзі пералічыць магчыма хіба што ў кнізе.

Напачатку грамадскае аб'яднанне займалася ўсімі праблемамі дзяцей: хворых, сірот, інвалідаў. Пасля некаторых з праграм, распачатых фондам, пераўтварыліся ў самастойныя арганізацыі накіталі «Бацькі дзяцей, хворых на цукровы дыябет» і «Дзеці, хворыя на гемафілію».

Па ініцыятыве фонду ў Беларусі ў 1988 годзе ўпершыню адсвяткавалі 1 чэрвеня Міжнародны дзень абароны дзяцей, а ў 1989-м з'явіўся першы ў краіне дом сямейнага тыпу. Усім вядомае дабрачыннае акцыя «Нашы дзеці» таксама трансфармавалася з акцыі «Нашы сэрцы — хворым дзецям», якую распачыналі ў фондзе. Першы варыянт Закона «Аб правах дзіцяці», прыняты ў 1993-м, за два гады да гэтага стварылі таксама тут.

Сучасная праграма «Дзіцячае сэрца» таксама пачыналася ў Беларускай дзіцячым фондзе і называлася тады «Дар жыцця».

— Дзяцей накіроўвалі лячыцца за мяжу, — расказвае **Аляксандр ТРУХАН, дырэктар Беларускага дзіцячага фонду.** — Аднак бацькам гэта было цяжка матэрыяльна, бо прыходзілася аплачваць знаходжанне ў іншай краіне. У 2000 годзе фонд запрасіў у Беларусь міжнародную брыгаду кардыяспецыялістаў пад кіраўніцтвам доктара Новіка. Яны прыязджалі на працягу 10 гадоў і разам з нашымі ўрачамі рабілі аперацыі. Гэта прынесла свой вынік: айчынным спецыялістам цяпер працуюць на ўзроўні ўрачоў Еўропы і Амерыкі, і ехаць за мяжу, каб вылечыць сэрца, ужо не трэба.

Сённяшні лейтматыў работы фонду — 30 гадоў дабрыві і міласэрнасці — не проста словы. За імі — лёсы, жыцці, людзі. Мяркуюце самі...

Марына Астроўская з Брэста. 19 гадоў. Па праграме «Дзіцячае сэрца» перанесла

тры аперацыі на сэрцы. Пастаянная ўдзельніца рэабілітацыйна-аздараўленчага праекта «Вясёлыя сэрцайкі». Вучыцца ў медыцынскім каледжы, марыць стаць фельчарам.

Кацярына Кавальская з Мядзельскага раёна. 20 гадоў. Па праграме «Цёплы дом» 6-гадовая дзяўчынка трапіла ў дом сямейнага тыпу ў Мядзельскім раёне. Прыёмныя бацькі афіцыйна ўдачылі Кацю. Цяпер яна студэнтка 3-га курса Міжнароднага дзяржаўнага экалагічнага інстытута імя А. Д. Сахарова БДУ.

Эдуард Клуіша са Смаргоні. 21 год. Перасоўваецца на калясцы. Удзельнік фотаконкурсу «4383 дні дзіцяства». Вядзе ўласны фотагурток у Смаргоні.

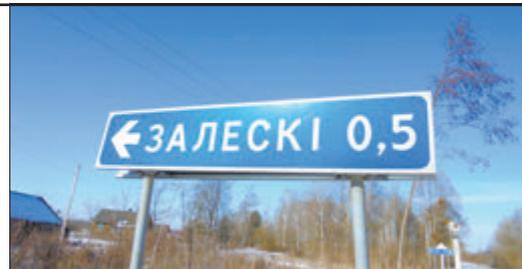
Гэтыя імёны — толькі тры кроплі ў моры дзіцячых лёсаў, якія змяніліся дзякуючы шматлікім праграмам Беларускага дзіцячага фонду, і з часам такіх кропель становіцца ўсё больш.

Ірына СІДАРОК

■ Вёскі, якія знікаюць: апошнія жыхары

БРАТ З СЯСТРОЙ І ДЗВЕ БАБУЛЬКІ

ЗАЛЕСКІ
КОБРЫНСКАГА
РАЁНА

На жаль, цяпер так бывае, што на адной вясковай вуліцы зімуюць якіх-небудзь дзве сям'і, а паміж сабой не ладзяць. І ўжо паўсюль у маленькіх вёсках зарэгістравана нашмат больш людзей, чым пражывае... Тут усё наадварот. Зарэгістравана двое, пастаянная жыўчыца чацвёрта. І дружныя, добразычлівыя, адно аднаму дапамагаюць. А нефармальны стараста, лідар і завадатар агульных спраў Таццяна Мілун сваіх старэйшых аднавясковак падтрымлівае.

Старшыня Гарадзецкага сельскага Савета Дзмітрый Міроненка сказаў, што Таццяна Сцяпанануна тут крышачку як сястра міласэрнасці. Бо яна не толькі правядае пажылых людзей, калі трэба, вады прынясе, яшчэ нешта зробіць. Для іх Таццяна нібы малодшая сястра. Вось прыклад. Калі яшчэ не прадалі пустуючы будынак ФАПа ў суседніх Чалішчавічах, яна там памыла, прыбрала, зладзіла нешта на кашталт дома сацыяльных паслуг. Перад Вялікаднем туды запрашалі святара, каб старыя і нямоглыя людзі з навакольных вёсак маглі прайсці споведзь і прычасце.

Ды і ў самай крытычнай жыццёвай сітуацыі Таццяна Мілун першая прыходзіць на дапамогу. Яе адзінокая суседка Яфімія Тунчык зусім злягла пасля інсульту, стан быў такі, што хворую адну не пакінеш. Таццяна забрала Яфімію Андрэюну ў сваю хату, месяц яе даглядала. Калі ж бабулька памерла, хавалі яе жыхары Залескага раёна са старшынёй сельвыканкама. А за тыя грошы, што дзяржава выдзяляе на пахаванне, умудрыліся яшчэ і сціплы помнік паставіць. Адным словам, зрабілі ўсё па-людску, як трэба.

Таццяна Мілун нарадзілася ў вясковым Залескім сям'і лесніка. Бацька Сцяпан Емяльянавіч Кулік спачатку быў у партызанах, потым

пайшоў на фронт і дайшоў да Берліна. Пажаніліся яны з маці яшчэ да вайны, у 39-м. Выгадавалі пяцёра дзяцей. Нават у калгас пасля вайны ўступалі. Бо выйшаў такі загад, і ўсім трэба было абагульняць гаспадарку. У Кулікоў таксама каня забралі. Але той калгас не стаў паспяховым. І былы франтавік падаўся ў леснікі. Справу потым прадоўжыў сын Пётр, які жыве цяпер у бацькоўскай хаце. Таццяна пасля васьмігодкі паехала ў Брэст, атрымала спецыяльнасць, працавала шмат гадоў на швейнай фабрыцы. А калі захварэла маці і яе трэба было даглядаць, Таццяна Сцяпанануна выйшла на датэрміновую пенсію, пераехала ў вёску. У горадзе яе ўжо нічога не трымала, бо засталася ўдавой. Маці дагледзела і пахавала, тым часам у брата Пятра, які ўсё жыццё пражыў з бацькамі, узніклі праблемы са здароўем. Цяпер і яму патрабуецца дапамога сястры. Ды і прывыкла Таццяна Сцяпанануна да вясковага жыцця, да прыроды.

— Тут у нас вясной-летам прыгажосць, агарод, экалагічна чыстыя прадукты, — паказвае на свой падворак гаспадыня, а потым, смеючыся, удакладняе: — Гэта брат тут гаспадар, а я так, кватарантка. Але з'езджу ў горад, правядаю свой гарадскі дом, з'ем булку здобную

брэсцкую — і зноў радасная вяртаюся ў вёску, бо суды цягне.

Здавалася б, у Таццяны Мілун менталітэт гарадскога чалавека, яна добра сябе адчувае на вялікіх мерапрыемствах, не цураецца шумных кампаній. Расказвала, што на працы заўсёды была актывісткай, грамадскую работу любіла. Амаль у 50 гадоў яе яшчэ Снягуркай прызначалі на навагодніх святках цэха. Але ж, як сведчыць

жыццё, Таццяна Сцяпанануна і тут сваім здольнасцям ды энергіі знаходзіць прымяненне. Раней, калі аднавяскоўцы былі крыху маладзейшыя і здаравейшыя, яна іх выцягвала на святочныя пікнікі ў лес. Тут зусім недалёка ёсць мясцінка для адпачынку са сталом і лаўкамі. Прыносілі свае стравы на Вялікідзень ці Тройцу, бралі, вядома, не толькі морс, але і нешта мацнейшае пад настрой, ды хараша, па-суседску сядзелі, маглі і песні паспяваць. Так было яшчэ некалькі гадоў таму. А цяпер і старэйшыя, і слабейшыя сталі. А галоўнае... відэакамера акурат каля іх альтанкі паявілася. Лясная ахова паклапаці-

лася. І, здаецца, нічога супрацьзаконнага не робяць, а вось трапляць у відэаархіў не хочацца. Таму святкуюць цяпер дома. На падворку пад клёнам ці яблыняй таксама пасядзець можна.

Акрамя брата і сястры, у Залескім ёсць яшчэ дзве жыхаркі, старэйшая з якіх — 85-гадовая Ніна Пакалюк. Ніна Мікалаеўна таксама мае брэсцкую рэгістрацыю. Але даўно ўжо жыве ў бацькоўскай хаце. Бабуля Ніна хоць

яшчэ даволі бадзёрая пенсіянерка, але пільнасць захоўвае, інструкцыі ўчастковага выконвае. Дзверы заўсёды зачыненыя, незнаёму чалавеку яна хату не адамкне. Таму ідзём да яе з Таццянай Сцяпананунай. Яна бярэ кіёк і ступае ў сцяну пад акном. Гэта ўмоўны сігнал. Праз хвіліну-другую дзверы адчыняюцца, нас сустракае жанчына з прыветлівай усмешкай, запрашае зайсці. Расказвае, што хаце яе больш за сто гадоў, пабудаваны дом дзедом Ніны. Чалавеку высокага росту тут яшчэ трэба прызвычаіцца хадзіць. А вось нізенькай Ніне Мікалаеўне зручна і прывычна. У пакоі цёпла ад напаленай печкі. На

самым пачэсным месцы вісяць партрэты Нініных бацькоў. Са старога фотаздымка глядзіць малады і прыгожы мужчына ў вайскавай форме. Аказваецца, бацька нашай герані службы ў царскай арміі, удзельнічаў у Першай сусветнай вайне. А ніжэй на стале — фота яго прапраўнука, таксама ў форме. Праўнук Ніны Мікалаеўны — выпускнік Інстытута пагранічнай службы.

Жыццё ў Ніны Пакалюк склалася даволі цікава для вясковага чалавека яе пакалення. Яна не працавала ў калгасе, як абсалютная большасць аднавяскоўцаў. Бацькі яе вырабілі сям'ю дзяцей. Старэйшы брат у пошуках лепшай долі заехаў аж у Магаданскую вобласць, дзе здабывалі золата. Потым ён паступова забіраў братоў і сяцёр да сябе. Вядома, на фоне беднага калгаснага жыцця пачатку 50-х магаданскія зарплаты выглядалі пропускам у дабрабыт. Вось і Ніна пару гадоў нават была ў штаце аховы на залатых капальнях. Потым выйшла замуж, нарадзіла дачку, пазней працавала рабочай на прадпрыемстве.

Вярнулася ў родныя мясціны ў 1983 годзе ва ўзросце 52 гадоў з пенсіяй, заробленай на Поўначы. У Брэсце пабудавала кааператыўную кватэру, пакінула яе дзецям, а сама вярнулася ў бацькоўскі дом. Яшчэ 65-гадовай трымала карову, сена для якой касіла і сушыла сама. Адночы, расказвае бабуля Ніна, прыехаў нейкі прадстаўнік райвыканкама з Кобрына, цікавіўся яе жыццём, а калі сказала, што сена для каровы сама нарыхтоўвае, аж з-за стала ўстаў. Абя-

цаў паспрыяць, каб калгас ёй прадаваў гатовае сена, але гаспадыня падзякавала і адмовілася. І не прадавала карову роўна столькі, колькі магла касіць ды сушыць корм.

— А цяпер вось апрадалася, хацела дроў наасекчы, — сказала нам 85-гадовая гаспадыня.

— Яшчэ і агарод даглядае, не толькі градкі, але і бульбу праполе. Каб хто папрасіў, то і яму дапамагла б, — падхоплівае Таццяна Сцяпанануна.

— Але ж бачыш, ваду ўжо ты прыносіш, мне цяжка бывае, — удакладняе Ніна Мікалаеўна. — Іншым разам і сама магу прынесці не вельмі поўнае вядро. Ды ў хаце не так чыста і спраўна, як раней было. Але сама сабе есці звару, сама сябе даглядаю. З прадуктаў можна купіць што хочаш.

Аўтакрама прыходзіць у панядзелак, сераду і пятніцу. Залескі знаходзіцца не за лесам, а ў самым лесе, за 18 кіламетраў ад цэнтры сельсавета — Гарадца. Аўтобус у суседнія Чалішчавічы заходзіць чатыры разы на тыдзень.

— Хоць далёка нашыя Залескі, але нас не забываюць, — расказваюць жыхары вёскі. — Вось толькі перад вамі быў прадстаўнік электрасетак, два дні таму хадзіў па хатах спецыяліст супрацьпажарнага нагляду. Тыдні два таму прыезджаў Мікалаевіч, старшыня сельсавета, а сёння во зноў, — вы.

А ў чацвёртай жыхаркі вёскі Веры Пакалюк у гэты дзень быў госць. Зяць прыехаў, рамантаваў гаспадарчыя пабудовы.

Святлана ЯСКЕВІЧ

Фота Юліяна ПАСЕЦЬКАГА.

Сярод былых лідараў Беларусі Пётр Міронавіч Машэраў быў самым харызматычным. Сведкі з цеплынёй расказваюць, як ён папросту размаўляў з працаўнікамі на палях і ў цэхах і потым ужо слухаў справядзачы кіраўнікоў.

Асоба першага сакратара кампартыі БССР ператварылася ў легенду. Гэты чалавек пакінуў значны след у гісторыі Беларусі і памяць пра яго захоўваецца не толькі ў вучнёўскіх падручніках. Да 100-годдзя з дня нараджэння кіраўніка БССР Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны падрыхтаваў часовую выстаўку «Пётр Машэраў: яго сэрца білася для людзей». Вядома, што Пётр Міронавіч арганізаваў партызанскую брыгаду на Віцебшчыне, быў узнагароджаны ордэнам Героя Савецкага Саюза і пасля заканчэння вайны спрыяў захоўванню і ўшанаванню памяці салдат, падпольшчыкаў і партызан. Але ваенная тэма не галоўная ў экспазіцыі. Сведчанні мірнага часу, калі краіна аднаўлялася і выходзіла на індустрыяльны шлях, не менш цікавыя для наведвальнікаў. Частку каштоўных матэрыялаў перадалі ў музей родныя Машэрава.

— Колькі сябе памятаю, бацька быў моцна заняты. Ён рана ехаў на працу і вяртаўся аб адзінаццатай гадзіне. Напэўна, ён

Памяць пра чалавека З трактарыстамі ён вітаўся за руку...

мог бы падацца строгім, толькі мы адчувалі, што любіць ён нас па-сапраўднаму. А ўжо калі з'явіліся ўнучкі, то для бацькі яны сталі нібы святло ў акне. Калі надаруся вольны час, заставаўся з намі, расказваў многа чаго цікавага, любіў бываць у Белаавежскай пушчы... Памятаю фразу, якую ён гаварыў пасля цяжкага рабочага дня: «Дайце мне памаўчаць» або «Дайце мне падумаць». Для яго такія хвіліны адзіноты былі неабходнымі, мы гэта цудоўна разумелі і не перашкаджалі, — успамінае дачка Наталля Пятроўна.

Сярод экспанатаў ёсць асабістыя рэчы Пятра Міронавіча: запісная кніжка з занатоўкамі, разгорнутая на першай старонцы, медалі, акулеры, фотаздымкі. Святочна ўбраная кашуля-вышыванка — падарунак ад работнікаў Аршанскага льнокамбіната. Ёсць і больш «афіцыйныя» экспанаты. Так, наведвальнікі ўпершыню ўбачаць партрэт Машэрава, які стварыў знакаміты майстар-мастак Міхаіл Савіцкі.

Аднак цікавей за ўсё слухаць успаміны пра незвычайнага чалавека. Мікалай ЧАХЛОЎ, намеснік старшыні Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі беларусаў Расіі (на фота), быў асабіста знаёмы з тагачасным першым сакратаром.

— У Мінску я меў пасаду сакратара райкама партыі. Разам з камсамольцамі вырашылі адбудаваць тонкасуконны камбінат, ужо пачалі работу, і тут здарыўся канфлікт з адным высокім чыноўнікам. Гэта стала прычынай для асабістай сустрэчы з Пятром Міронавічам. На размову з кіраўніком краіны я дамаўляўся вечарам, а ранкам наступнага дня быў ужо ў кабінцеце. Мне часта да-

водзілася бачыць важных палітычных асоб, так што мала чаму здзіўіўся. Аднак Машэраў мяне ўразіў — ён не стараўся стварыць вобраз нейкага важнага чалавека. Гаварыў проста, добрачытліва. Што цікава — сеў не за стол, а на крэсла насупраць, каб зменшыць дыстанцыю. Распытваў і гаварыў сам, прычым паказваў дасведчанасць у тэме гаворкі. Перапыніў нас памочнік Пятра Міронавіча Крукаў. Сказаў, што «ўсе ўжо сабраліся». Тады я ўпершыню ўбачыў збянтэжанасць на твары Машэрава, быццам бы яму стала вельмі сорамна мяне перапыняць. Ён папрасіў прабачэння, паабяцаў яшчэ раз перагледзець праблему. «Няёмка, калі заслужаныя людзі будуць чакаць,» — сказаў ён. І вось выходжу я ў прыёмную, а там сядзіць цэлая дэлегацыя акадэмікаў БССР і СССР. Як аказалася, на той дзень была запланавана важная сустрэча і запрошаныя прыйшлі раней. А назаўтра ператэлефанаваў Крукаў. Нам дазволілі працягнуць будоўлю.

Мікалай Чахлоў стаў аўтарам ідэі і рэдактарам кнігі «Пётр Машэраў. Эпоха і лёс», дзе сабраў успаміны людзей, якія гэтаксама як і ён сустракаліся з харызматычным беларускім лідарам. Напрыклад, на Расоншчыне жыхары расказалі, як вясковыя бабулі паскардзіліся Пятру Міронавічу, што засталіся зусім без зубоў. Да ўрача 15 кіламетраў ходу і чэргі немаленькія. Машэраў іх выслухаў, паехаў далей. А прайшло крыху часу — і з Віцебска аўтобус прывёз урачоў, якія ўсім ахвотным зрабілі зубныя пратэзы.

Рагнеда ЮРГЕЛЬ

■ Міласэрнасць

Наддзея для Вары

Калі хварэюць блізкія, гэта заўсёды гора, але няма гора большага, чым калі хварэюць дзеці. Цяжкі дыягназ здольны разбурыць, здавалася б, моцныя сем'і. Бацькі Вары — Дзяніс і Алена Назарэвічы, — наадварот, згуртаваліся. Дзяўчынцы два гады, і яна яшчэ не ведае, што асаблівае. У яе спадчыннае захворванне, выкліканае мутацыяй гена, — спінальная мышачная атрафія. Інакш кажучы, яна не ў стане самастойна перамяшчацца. У лісце, які напісала ў рэдакцыю маці, адчай і надзея. А яшчэ кранальнае прызнанне: «Ведаеце, наша сітуацыя многаму нас навучыла. Разбурыўся прывычны свет, у якім мы кудысьці ўвесь час спышаліся. Прыпыніліся толькі тады, калі адбылося тое, што адбылося. Людзі, паглядзіце навокал — якое сіняе неба, якія яркія зоркі. Запавольце рытм свайго жыцця, скажыце добрае слова суседу, пацалуйце бацькоў, падзяліцеся цяплом з тымі, каму гэта трэба ўдвая. Каб паверыць у чужы, трэба абавязкова рабіць яго...»

Любімая справа Варвары — збіраць мазаіку.

Жаданае дзіця

Сёння партрэт Вары можна ўбачыць у грамадскім транспарце, на тэлебачанні, у газетах. Ёсць рэальнае магчымасць дапамагчы дзяўчынцы — сабраць усім мірам амаль 800 тысяч долараў. Гэта запавольвае разбуральнасць для здароўя працэс, а магчыма, нават і зусім яго прыпыніць. Сума фантастычная, але яе трэба вельмі хутка сабраць. І гэта пры тым, што хвароба з наймавернай сквапнасцю з'ядае сямейныя грошы, якія ідуць на неабходны догляд такога дзіцяці. Звычайна гора робіць сэрца чалавека жорсткім, але тут зусім іншы выпадак. Калі ехала на сустрэчу з Дзянісам і Аленай, не чакала, што пазнаёмлюся не толькі з імі. На вакзале ў Быхаве мяне сустрэў дзед Вары — Станіслаў Рыгоравіч, і пакуль мы ехалі, з захапленнем раскажыў, якая ў яго разумная і прыгожая ўнучка. А яшчэ пра тое, як бяда прымусіла яго з жонкай і бацькоў Алены адкласці ўсе свае прыёмныя звычкі на потым і з падвойнай энергіяй працаваць. Варвара для ўсіх іх шчасце, і яны нічога звышгераічнага не робяць. Проста даказваюць сваю любоў не словамі, а справай.

Гэта адчуваецца і ў кватэры, дзе жывуць Дзяніс з Аленай і іх маленькая Варвара. Светлыя ўтульныя пакоі, шмат цацак, развіваючых гульняў, трэнажораў. Дзяўчынца вельмі любіць збіраць канструктары і мазаікі. А яшчэ — размаўляць і прыдумваць розныя словы. Умее нават лічыць да 10. «Ніхто спецыяльна яе гэтаму не вучыў, — усміхаецца яе маці. — Проста аднойчы мы ехалі ў машыне, і я панавала пагуляць у лічылкі. А праз нейкі час са здзіўленнем пачула, што дачка лічыць самастойна».

Алена

На Алене цалкам догляд малышкі, Дзяніс з ранняга вечара на рабоце — круціцца, каб зарабіць грошы на лекі. На сябе ў іх застаецца

няшмат часу. Вельмі рэдка атрымліваецца разам збегаць у кіно або проста прайсціся па горадзе. Бацькі заўсёды на падхваце, але Варвара доўга не можа абыходзіцца без маці.

— Цяжка даводзіцца, але нашы адносіны з Дзянісам не сапсаваліся. Мы нават не сварымся. Ёсць агульная мэта, дзеля якой мы змагаемся, — кажа Алена.

Дзяніс з самага пачатку падаўся ёй не падобным на іншых. Абое з Быхава, а вось пазнаёміліся дзякуючы інтэрнэту. Ён завітаў на яе старонку «УКантакце», але яна спачатку ніяк не адрэагавала. Потым Дзяніс паклікаў у кіно, і Алена пагадзілася. Вельмі хацела паглядзець разрэкламаваны фільм. А пасля сеанса ён працягнуў ёй свой нумар тэлефона і сказаў: хочаш — звані. І дзяўчына праз некалькі дзён патэлефанавала.

— У ім адчувалася нейкая ўнутраная сіла, надзейнасць. Нашы адносіны складваліся вельмі лёгка і проста. Калі паклікаў замуж, доўга не думала. А хутка і Варвара нарадзілася.

Дзяніс вельмі хацеў дзяўчынку. Калі на УГД сказалі, што, магчыма, будзе дачка, малады чалавек быў на сёмым небе ад шчасця. Цяжарнасць і роды прайшлі без праблем. Здавалася, наперадзе бясконцы радасць і шчасце.

Страшны дыягназ

Усе чакалі, калі Варвара пачне хадзіць, вельмі радаваліся, калі яна села, калі пачала няўпэўнена рабіць першыя крокі каля канапы. Але насцярожвала, што ўсё гэта рабіла павольна і толькі з дапамогай апоры. Урачы казалі, што ў яе зніжаны гіпатонус, рэкамендавалі масаж і прэпараты. У Магілёве ўзялі аналіз на генетыку, пакуль чакалі рэзультат, запісаліся на кансультацыю да нейралага ў РНПЦ «Маці і дзіця». Там параілі дасканалі абследавацца. Усе да аднаго ана-

лізы былі добрыя, акрамя аднаго — электранейраміяграфіі. Каб дакладна паставіць дыягназ, Алене прапанавалі звярнуцца ў медыка-генетычны цэнтр. Вынікі абяцалі прадставіць толькі праз паўгода, але не было часу чакаць. Тым больш што Вары лепш не станаўлася. Падчас знаходжання ў бальніцы яна моцна перахварэла — перастала самастойна садзіцца, поўзаць, хадзіць. Лячэнне не дапамагала, Дзяніс з Аленай не ведалі, што рабіць. І тады Дзяніс знайшоў у інтэрнэце ізраільскую клініку, дзе пагадзіліся іх прыняць. Неўролаг паглядзеў яе МРТ, потым узяў на рукі і сказаў: у Вары, хутчэй за ўсё, спінальная мышачная атрафія.

— У Мінску нам ставілі міяпатыю, я ўжо начыталася пра розныя яе разнавіднасці, ведала, што гэта генетычнае захворванне і яно будзе прагрэсіраваць. І нават абурылася, як ізраільскі доктар мог казаць без усякіх там аналізаў. Але ён заявіў, што на 90% у гэтым упэўнены. І дыягназ пацвердзіўся.

Ізраільскія ўрачы параілі не расстройвацца. Маўляў, усё гэта лечыцца. Але для родных маленькай Варвары гэта быў шок. Асабліва калі яны даведзіліся, колькі каштуе лячэнне. У дыягназе ізраільскіх урачоў магілёўскія нават не сумняваліся. Заключэнне па інваліднасці далі за тры дні.

Дзяніс

Пагутарыць з ім атрымалася толькі ў дарозе. Яму якраз трэба было па справах ехаць у Магілёў. Дзяніс, як ён сам сумна жартуе, працуе з ранняга да ночы сем дзён на тыдні. «Але Варвара мяне заўсёды чакае, — цяплей ён тварам. — Я прыходжу, і мы ідзем гатаваць гарбаты. Яна мне дапамагае сыр рэзаць — зверху пальчыкам націскае. Пасля пачынаем гуляць у хованкі. Я яе на руках нашу, а Алена хаваецца, а потым наадварот. Яна ў нас сава, кладзецца спаць

самае ранняе ў 12 гадзін ночы. Раніцай дачка яшчэ спіць, а я ўжо на рабоце».

Рашэнне адкрыць разліковы рахунак на збор сродкаў для Варвары далася сям'і няпроста.

— Мы раней ні ў кога грошай не прасілі, — кажа малады чалавек. — Наадварот, калі праходзілі нейкія святочныя мерапрыемствы ў Быхаве, я заўсёды сам дапамагаў. Для мяне было важна ведаць, што я нешта значу для свайго раёна. А зараз кожную капейку лічыш.

Бізнесам пачаў займацца тры гады таму. Пад уласную справу ўзяў крэдыт, якія пакуль яшчэ і не аддаў. Адкрыў некалькі магазінаў у Быхаве і навакольных вёсках. Гандлюе прадуктамі і бытавой хіміяй. «Збіраюся пашыраць бізнес, каб была магчымасць збіраць грошы на лекі для дачкі. Бо гэтыя 754 790 еўра пойдуць толькі на першыя ўколы. Потым спатрэбяцца яшчэ грошы для працягу лячэння. І таксама немалыя», — гаворыць Дзяніс, упэўнены, што гэтыя грошы ён у любым выпадку знойдзе. І скардзіцца на лёс не збіраецца.

— Магчыма, Бог захацеў, каб я да яго прыйшоў менавіта такім вострым шляхам. Бог не павінен нам дапамагаць, ён павінен даць магчымасць нам дапамагчы. Гэта вялікая розніца. Калі дачку пачалі лячыць гармонамі і яе стан стаў пагаршацца, я стаў на калені перад іконай і прасіў Бога дапамагчы. І адчуў, што нешта быццам прымусіла мяне набраць ў інтэрнэце словы «клініка ў Ізраілі». Звярнуўся ў першую, якая трапіла мне на вочы, а праз дзве гадзіны мне адтуль патэлефанавалі. Праз некалькі дзён мы ўжо былі ў Ізраілі. Дыягназ даччэ паставілі за 10 дзён.

Жыццё па распарадку

Маленькая Варвара жыве строга па распарадку — гімнастыка, масаж, тройчы на тыдзень разам з маці наведвае басейн. Без гэтага пры такой хваробе ніяк.

— Адзін мінскі ўрач сказаў, што калі была б такая магчымасць, я такіх дзяцей з вады не даставаў бы. Гэта як космас — ні табе на грузкі на пазваночнік, ні дэфармацыі. Вада і масажуе, і стымулюе, — тлумачыць Алена.

У кватэры шмат спецыяльных прыстасаванняў — трэнажор Гросса, шмат масажных мячыкаў, уцяжарвальнікаў. Усё каштуе вялікіх грошай, але гэта не для забавы. Трэба распрацоўваць ногі, умацоўваць пазваночнік. Ёсць артапедычны касцюм — своеасаблівы гарсэт. Спецыяльна заказвалі ў адной з маскоўскіх фірмаў. Абышоўся ў 150 тысяч расійскіх рублёў. «На год, магчыма, хопіць, — уздыхае Алена. — Расійскія артапеды (у Маскве ёсць цэнтр, дзе займаюцца выключна дзецьмі з такім захворваннем) казалі, што ў яе ўжо пачынае фарміравацца скаліёз. І гэта ў два гады! Трэба адсочваць і не запустэць».

За час нашай размовы Алена ні разу не паскардзілася, што Варвара — абуза для сям'і. Хоць у жыцці хапае прыкладаў, калі кідаюць нават здаровых дзяцей.

— Гэта справа кожнага, але нам пашчасціла з такімі людзьмі не сустракацца, — кажа Алена. — Асабіста я не ведаю, як так наогул можна. Гэта ж табе не цацка з крамы. Мы нават яшчэ пра дзяцей думаем. Ведаючы дыягназ, гэта можна папярэдзіць. Ёсць аналіз, з дапамогай якога ўстанаўліваецца гэта хвароба. Але пакуль трэба лячыць Вару. Нам патрэбны гэтыя лекі. А там, магчыма, з'явіцца лекі, якія наогул гэты ген замяняць. У амерыканскіх вучоных, чула, ужо ёсць такая распрацоўка.

Дзякуй за дабрыню

Алена з Дзянісам, іх бацькі, родныя вельмі ўдзячныя ўсім, хто адгукнуўся на іх бяду і пералічыў грошы на лекі для Варвары.

— Калі мы сталі збіраць сродкі, адны казалі: у вас ёсць крама, справіцеся, — раскажвае Алена. — Але такую суму не кожны мільянер можа сабраць. І ахвотных падтрымаць нас шмат. Магілёўскае аддзяленне Дзіцячага фонду дапамагло з адкрыццём кароткага нумара *222*5#, на які можна пералічыць грошы. Як толькі ён пачаў працаваць, мабільны тэлефон не замаўкаў. Свякроў наогул сядзела і плакала. Вельмі арганізацыі дапамагаюць, школы, незнаёмыя нам людзі. Маці Дзяніса ездзіла да намесніка губернатара Алега Чыкіды на прыём, і ён паспрыў таму, каб інфармацыя была распаўсюджана па ўсіх райцэнтрах. Пасля звароту да губернатара Мінскай вобласці Анатоля Ісачанкі грошы пачалі паступаць і з гэтага рэгіёна. Вельмі дапамагаюць беларускія транспартнікі. Нашы аб'явы размешчаны ў грамадскім транспарце, уключаючы мінскі метрапалітэн. Зразумела, што такая сума хутка не збярэцца, мы на гэта не разлічвалі. За тры месяцы набылі 34 тысячы еўра. Плюс 10 тысяч еўра нам абыццём нямецкі фонд. Я знайшла яго каардынаты ў інтэрнэце. Мяне папрасілі запоўніць анкету і перадаць ім патрэбныя дакументы. Калі прыедзем у клініку, трэба будзе накіраваць ім ліст, і яны па бязнале пералічаць. Лякарства, на якое мы збіраем грошы, дасць Варвары сілы змагацца з хваробай. І значыць, яна будзе жыць...

Нэлі ЗІГУЛЯ

Агульная бяда зрабіла іх мацнейшымі.

АДМОВА ПЛАЦІЦЬ І ЖЫЦЦЯПІС У ПРЫДАЧУ

ЯК МЫ
«ЗАЙЦОЎ»
ЛАВІЛІ

Пачуўшы фразу «Праверка аплаты праезду», нават калі ты толькі што прыклаў прызны да валідатара, а потым яшчэ раз — на ўсялякі выпадак, усё роўна міжвольна пачынаеш адчуваць трывогу. Не раз паназіраўшы збоку за злоўленымі «зайцамі», менш за ўсё хочацца апынуцца ў падобнай сітуацыі. Але, як відаць, гэтае правіла распаўсюджваецца не на ўсіх: бо хтосьці ка-таецца «на адрэналіне» ці не ўвесь час. Каб паспрабаваць на сабе адну з самых стрэсавых (без перабольшання!) прафесій, мы вырашылі напісаць у напарнікі да кантралёраў грамадскага транспарту.

Раніцамі не спрачаюцца, рызыкуюць днём

Гадзіна дня. Радасныя супрацоўнікі офісаў спяшаюцца на абед, а ў работнікаў КУП «Мінсктранс» толькі пачынаецца другая змена. З Галінай ГРЫНКЕВІЧ сустракаемся ў дыспетчарскай станцыі «Карастаянавай». Жанчына працуе ў гэтай сферы аж з 2001 года, таму псіхалогію пасажыраў ужо паспела вывучыць дасканала.

— За гэтыя гады навучылася вылучаць пэўныя тыпажы, таму ў прынцыпе ведаю, хто чаго варты. Але наогул самы скандальны тып — гэта дарослыя жанчыны, прыблізна майго ўзросту. Можа быць, гэта звязана з тым, што мы прывыклі ўсё пралічваць, і сума штрафу ў 12,5 рубля можа неяк збіць сістэму выдаткаў, — разважае Галіна. Свой узрост — 55 гадоў — яна не хавае і шчыра прызнаецца, што лічыць месяцы да выхаду на пенсію. Стамілася.

Працоўны графік кантралёраў выглядае так: пяць дзён першая змена — з 6-й раніцы да 15, пяць дзён другая — з 13 да 22. Тыя, работнікі, якія зусім нядаўна прайшлі стажыроўку, працуюць у самымя непапулярныя гадзіны, у розныя змены з 5-й раніцы і да 12-й ночы, так што неахопленым пільным вокам правяральшчыкаў мінскі грамадскі транспарт не застаецца ніколі.

У сярэднім за дзень трэба правесці 40 машын рухомага складу, але калі пачынаецца адміністрацыйны працэс з выклікам міліцыі, то ўсё гэта можа зацягнуцца, тады наганяць прыходзіцца ў іншыя дні, разлічваючы на тое, што «зайцы» трапяцца больш згаворлівых. Больш за ўсё безбілетнікаў днём. Раніцамі людзі спяшаюцца на працу, таму часу на спрэчкі ў іх звычайна няма, воль і не адважваюцца рызыкаваць.

Сістэма размеркавання фронту працы сярод кантралёраў таксама цікавая. Напрыклад, ад дыспетчарскай станцыі «Карастаянавай» ідзе 12 маршрутаў, для кантралёраў яны чаргуюцца ў вызначаным парадку. Мы трапляем на дзень з маршрутаў ад плошчы Бангалор,

па Арлоўскай і да Вясянкі. Зайтра, напрыклад, Галіна са сваім калегам будуць правяраць напрамак на Зялёны Луг.

Па адным кантралёры не працуюць. Вытрымаць такі націск няпроста і разам, а ў адзіночку наогул нерэальна. Былі перыяды, калі працавалі і па трое, але гэта здалася нерацыянальным выкарыстаннем працоўных рэзерваў. Зараз кампанію Галіне складае Міхаіл, які прайшоў дзесяцідзённую стажыроўку ўсяго месяца таму. Нягледзячы на салідны ўзрост паўгода таму мужчына з правінцыі перабраўся ў сталіцу. Раней працаваў на заводзе, а вось у Мінску знайшлі месца па спецыяльнасці не атрымалася, пачакаў пару месяцаў і вырашыў падацца ў кантралёры — тут кадры заўсёды патрэбныя. Папрацаваўшы не так шмат, Міхаіл прызнаецца: не чакаў, што людзі могуць быць такія...

«А што вы мне зробіце?»

Наслухаўшыся расказаў аб тым, якой ледзь не экстрэмальнай можа быць гэтая праца, не церпіцца рынуцца ў бой. «Але вы на многае не разлічвайце. Мне ўжо пашылі форменную куртку, якую безбілетнікі вылічаюць на раз-два», — папярэджвае Галіна.

Некалькі першых прыпынкаў пасля дыспетчарскай станцыі — цішыня і спакой. У тралейбусах усяго па пары пасажыраў, якія прадбачліва, а можа, і сумленна — не будзем паклёпнічаць, — нічога не парушаюць.

У гэты час Галіна раскрывае нам прафесійны тонкасці: «Лепш дакладна не становіцца. Раней было прасцей тым, што штрафная квітанцыя выдавалася адразу на месцы, а зараз для яе атрымання неабходна прадставіць пашпарт або від на жыхарства. Любы іншы дакумент не падыдзе, так што, калі безбілетны пасажыр і хоча вырашыць усё палюбоўна, — не атрымаецца, прыйдзецца чакаць, пакуль прыдзе міліцыя і дапаможа ўстанавіць яго асобу. Гэта звязана з тым, што неаплачаны праезд — адміністрацыйнае правапарушэнне, таму яно павінна быць занесена ў базу. Але

пры гэтым самастойна затрымаць правапарушальнікаў кантралёры не маюць права, могуць толькі прапанаваць дачакацца супрацоўнікаў міліцыі. У кагосьці сумленне ўсё ж прачынаецца, і яны цяргліва стаяць на прыпынку і па паўгадзіны, а хтосьці разварочваецца і смела сыходзіць: маўляў, а што вы мне зробіце?

Што датычыцца ўведзеных нядаўна дыферэнцыраваных штрафных тарыфаў, то чалавека, які гатовы заплаціць штраф, не важна, на месцы або на працягу месяца, яны не закрануць — ён заплаціць у любым выпадку 12,5 рубля. Але калі парушальнік не ўкладзецца ў адведзены тэрмін, то штраф будзе ўжо 61 рубель 25 капеек. Калі пры складанні пратакола пасажыр не згодны з прыцягненнем да адказнасці, у дачыненні да яго будзе праведзена разбіральніцтва, дзе вырашаць, які штраф яму прызначыць: 0,5 або 1 базавую велічыню. Такія выпадкі бываюць даволі часта. Напрыклад, каля двух тыдняў таму Галіна выявіла безбілетніка: у мужчыны быў праязны на колькасць паездкаў, ён прыклаў партманэ да валідатара і не ўпэўніўся, што аплата прайшла. Пераправерылі — валідатар спраўны, праезд сапраўды не быў аплачаны. Жанчына, якая сядзела побач, настойліва сцвярджала, што бачыла, што мужчына праезд аплаціў. Дарэчы, пасажыры часцей за ўсё становяцца на бок «зайцаў» — што тут страшнага, з кім не бывае. У выніку з рашэннем кантралёраў «выпадковы» безбілетнік так і не пагадзіўся — паехаў на камісію.

Слухаць гісторыі, вядома, цікава, але ўбачыць нешта падобнае ўжывую ўсё роўна хочацца больш.

На адным з прыпынкаў якраз перасякаемся з калегамі, якія вывелі з тралейбуса маладую жанчыну.

— Я дакладна прабівала. Разумею, я не з Мінска. Паехала не ў той бок, потым перасела, мне наогул у цэнтр «Маці і дзіця» трэба, — дрыготкім голасам даказвае пасажырка, перабіраючы па кішэнях, пакетах, розных аддзяленнях сумкі і кашалька з дзясятка паперак. Калі дзяўчына ўжо гатовая расплакацца, заветны талончык

усё ж такі знаходзіцца — вядома, у самым нечаканым месцы.

Укусіў кантралёра — зламаў сабе зуб

Дарэчы, і нам «шанцуе» на першага безбілетніка. Яго гісторыя падобная на папярэднюю — пераблытаў (дата на талончыку зусім «нясвежая»). І паверыць было б можна, калі б кантралёры не пазналі яго ў твар — ловаць ўжо не першы раз. Мабыць, ведаючы ўсе «лайфхакі», мужчына спакойна выходзіць з транспарту і тут жа ўцякае з прыпынку, здалёк яшчэ нешта неразборліва выкрыкваючы. Самае дзіўнае, што праз 10 хвілін мы сустракаем яго на тым жа маршруце — і зноў без талона.

Праўда, гэты раз яго ўжо не чапалі, таму што паспяваем заўважыць іншага пасажыра без аплаты праезду. Як толькі адміністрацыйны працэс пачынаецца ў дачыненні да аднаго безбілетніка, астатнія «зайцы» могуць выдыхнуць спакойна — іх правяраць не будуць.

Гэтым разам сустракаемся з тым самым тыпажом, пра які спачатку казалі Галіна, — дарослая жанчына, гатовая адстойваць сваю пазіцыю да апошняга. Выйшаўшы на прыпынку, не менш за 10 хвілін слухаем, што жанчына ўсё-ткі збіралася купіць талон, гэта сама кантралёр ёй не дала. За гэты час паспяваем даведацца ўсё аб яе ўласным жыцці: што яна працавала настаўнікам, зараз даглядае хворую 93-гадовую маці, сама гіпертонік, на вуліцу наогул рэдка выходзіць. Пры гэтым тэма выкрыкаў вар'іруецца ад «Я напішу на вас вялікую скаргу», «Дык вазьміце аўтамат і расстраляйце мяне» да «Вы ж жанчына, вы павінны мяне зразумець». Не ведаю, як можна вытрымаць такі націск штодня, але ў мяне пачынае балець галава і знікае настрой ужо пасля першага падобнага выпадку. Дарэчы, выклік міліцыі так і застаецца

пагрозай, і жанчыну адпускаюць з мірам — ёй яшчэ трэба спяшацца да хворай мамы. Кантралёры прызнаюцца, што да пэўных катэгорый у іх, у добрым сэнсе, прадузятае стаўленне: пажылых людзей, цяжарных жанчын ці маладых мам, хутчэй, спакойна папросіць купіць талон, а вось патрабаваць пакінуць транспарт — не будуць.

На самай справе мы з лёгкасцю маглі б даказаць сваю правату. Камеры ўключаюцца пры ўваходзе ў транспарт, запіс ідзе, пакуль не завершаны адміністрацыйны працэс. Скаргаў нямае, таму па дакументальную хроніку звяртаюцца даволі часта. Але кантралёры гэтага не баяцца, яны заўсёды прытрымліваюцца службовай інструкцыі — гэта пасажыры могуць расказаць любыя гісторыі і выбіраць любыя мадэлі паводзін. Галіна ўспамінае адпаведны выпадак. Кантралёры зайшлі ў транспарт разам з жанчынай, яна на іх вачах пракампаціравала талон, аднак ён быў непрыдатны, бо праезд ужо падаражэў, і яго трэба было абмяняць у кіёску «Мінсктранс». Кантралёр папрасіла пасажырку купіць новы талон у кіроўцы, але тая адмовілася. Толькі на трэцім прыпынку, калі не дапамаглі ўгаворы, яе папрасілі выйсці і выклікалі супрацоўнікаў міліцыі. У выніку жанчына напісала скаргу, што з яе адрозж пачалі патрабаваць штраф, а міліцыю чакалі гадзіну, хоць камера зафіксавала 19 хвілін. Натуральна, з лёгкасцю атрымалася ўстанавіць праўду.

Звычайна ўсё заканчваецца толькі пагрозамі на словах. Але ў калегі Галіны быў выпадак, калі парушальнік яе ўкусіў. Расплата не прымусіла сябе доўга чакаць — пры гэтым мужчына зламаў сабе зуб. Яго затрымалі, паўдзельнічаў нават кіроўца. Вынік — 10 базавых велічынь штрафу і нямалая сума на аднаўленне зуба.

Што датычыцца школьнікаў, то яны звычайна ходзяць з даведкамі, але ёсць і хітрыны, якія «косяць» пад малалетніх. «Памятаю, трапілася дзяўчына. Так, невысокага росту, худзенькая, але па твары значна старэйшая. Які год нараджэння? — 2001. Кажу, будзем выклікаць супрацоўнікаў міліцыі. Яна адказвае: «Не трэба ніякіх супрацоўнікаў, усё аплачу». Працягвае пашпарт, а там 1991. Рэзка пасталела на 10 гадоў», — расказвае Галіна.

Нам на шляху трапляюцца чамусьці адны безбілетныя мужчыны. Першы сцвярджае, што паездкі скончыліся нечакана, хоць апошняя аплата праводзілася тыдзень таму, другі — што не будзе аплачваць наземны транспарт, пакуль у ім не з'явіцца тэрміналы продажу білетаў, трэці — што не мае працы, таму і за праезд плаціць не павінен. Аднак пагроза выкліку міліцыі дзейнічае ацвержальна — пашпарты знаходзяцца, а вось жаданне ездзіць «зайцам» знікае. Кантралёры выводзяць з тралейбуса чарговага безбілетніка, а мы едем далей, на ўсялякі выпадак пераправерыўшы сваю ўласную аплату.

Дар'я КАСКО.
Фота Ганны ЗАНКАВІЧ

Мазыршчына — бязмежжа магчымасцяў

Сёння Мазырскі раён — адзін з буйных індустрыяльных і сельскагаспадарчых цэнтраў Гомельскай вобласці. Сваймі паспехамі ў эканоміцы, сельскай гаспадарцы, будаўніцтве, спорце, грамадскім і культурным жыцці ён спрыяе павышэнню аўтарытэту ўсёй краіны. Старшыня райвыканкама **Алена ПАЎЛЕЧКА** заўважае, што ёсць усе падставы лічыць вынікі работы Мазырскага раёна летась паспяховымі:

— Мазырскі раён уваходзіць у тройку самых буйных прамысловых цэнтраў Гомельскай вобласці. Прамысловы сектар раёна складаецца з 24 прадпрыемстваў, якія прадстаўляюць практычна ўсе галіны народнай гаспадаркі. Асноўныя з іх: нафтапрапрацоўка, вытворчасць малочных і мясных прадуктаў, здабыча і вытворчасць прадукцыі на аснове солі, мэблевая і дрэваапрацоўчая вытворчасць, вытворчасць і рамонт машын і абсталявання, вытворчасць кабеляў, швейная вытворчасць. Удзельная вага вытворчасці прамысловай прадукцыі раёна складае 40,5 % ад аб'ёму прамысловай вытворчасці вобласці.

Мазырскі раён — адзін з самых буйных у Гомельскай вобласці. Яго плошча — 160 тысяч гектараў. Больш за палову тэрыторыі пакрыта лясамі. Насельніцтва складае 133 тысячы чалавек.

ВІЗИТОўКА СТАРШЫНІ МАЗЫРСКАГА РАЙВЫКАНКАМА

Алена Паўлечка — адна з нямногіх жанчын у краіне, якія ўзначальваюць раённую вертыкаль улады.

Алена Фёдарайна пачынала працоўную дзейнасць там, дзе нарадзілася, — у Нараўлянскім раёне: бухгалтарам у саўгасе «Кіраўскі». Там жа з бухгалтара вырасла да галоўнага эканаміста. Завочна скончыла Беларускую дзяржаўную сельскагаспадарчую акадэмію.

Аварыя на Чарнобыльскай АЭС унесла карэктывы ў жыццё тысяч людзей, у тым ліку і жыхароў яе роднай вёскі Кіраў. Населены пункт трапіў у спіс на першачарговае перасяленне. Так, у 1995 годзе яна з сям'ёй пераехала ў Мазырскі раён. У яе працоўнай біяграфіі — кіраўнічыя пасады ва ўпраўленні сельскай гаспадаркі і харчавання Мазырскага райвыканкама. У 2016 годзе Алена Паўлечка ўзначаліла Мазырскі райвыканкам.

і працаваць у раёне. Будаўніцтва жылля на вёсцы дазваляе прыцягнуць працоўныя кадры, забяспечыць людзей годнай зароботнай платой, стварыць нармальныя ўмовы для іх пражывання. Актыўна развіваюцца жывёлагадоўля. Па выніках работы за мінулы год сельскагаспадарчымі арганізацыямі Мазырскага раёна паказчык па тэмпе росту вытворчасці валавой прадукцыі пры заданні 102 % фактычна выкананы на 107,8 %. Мазырскі раён — лідар у вобласці па прадукцыйнасці сельскагаспадарчых жывёл. Па выніках працы за 2017 год на адну карову надоена 6480 кг малака. Сярэднясутачныя прыбаўленні ў вазе буйной рагатай жывёлы склалі 738 грамаў, свіней — 622 грамы.

У раёне ажыццяўляе дзейнасць 3486 суб'ектаў малога і сярэдняга прадпрыемства. Ад іх дзейнасці ў бюджэт раёна летась паступіла 40 млн рублёў. Доля паступленняў падатковых плацяжоў у раённы бюджэт ад малога і сярэдняга бізнесу складае каля 20 %.

Ёсць пэўныя поспехі ў будаўнічай галіне, якая ўключае больш за 25 арганізацый. За 2014—2017 гады ўведзена ў эксплуатацыю 266,401 тысячы кв. м

Сістэма адукацыі прадстаўлена 83 устаноўмі адукацыі. Ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі навуцаецца 14,5 тысячы навучэнцаў. У дашкольных устаноў — звыш 6 тысяч дзяцей. З 2014 па 2017 год школьнікі раёна ўзнагароджаны 189 дыпламамі трэцяга, 28 — заключнага этапу рэспубліканскай алімпіяды.

На 2018 год вызначаны напружаныя заданні ва ўсіх сферах сацыяльна-эканамічнага развіцця. Сёлета неабходна забяспечыць нарошчванне экспарту тавараў і паслуг у цэлым па раёне не ніжэй за ўзровень мінулага года, у тым ліку дасягнуць тэмпу росту па экспарце тавараў без уліку нафты і нафтапрадуктаў, а таксама без уліку арганізацый, падпарадкаваных рэспубліканскім органам дзяржкіравання, не менш за 105,5 %, па экспарце паслуг — не менш за 104,5 %; прыцягненне ў эканоміку раёна прамых замежных інвестыцый павінна скласці не менш за \$42,5 млн.

Кіраўнікі мазырскай студыі цыркавога мастацтва «Арэна» Марыя і Барыс КУЗНЯЦОВЫ надаюць ўзнагароджаны медалямі Францыска Скарыны. Мазыране таксама ўвайшлі ў лік 100 найлепшых беларусаў мінулага года. Удзельнікі заслужанага аматарскага калектыву Рэспублікі Беларусь «Студыя цыркавога мастацтва «Арэна» неаднаразова заваёўвалі Гранд-прэміі, станавіліся лаўрэатамі і дыпламантамі міжнародных фестываляў і конкурсаў. Многія з іх маюць прэміі спецыяльнага Фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі.

Асноўная задача кіраўніцтва рэгіёна — паляпшэнне якасці жыцця яго насельніцтва, забеспячэнне належнай зароботнай платы. Для гэтага мы павінны сканцэнтраваны сваю ўвагу на павелічэнні аб'ёму вытворчасці, рацыянальным выкарыстанні абаротных сродкаў, рэалізацыі прадукцыі, у тым ліку на экспарт. На Мазыршчыне ёсць высокакваліфікаваныя кадры. Сумеснымі намаганнямі мы зробім наш раён яшчэ прыгажэйшым і ўпішам у яго гісторыю шмат новых выдатных старонак.

ЯК СТАЦЬ ПЕРАМОЖЦАМ У ІТ-СФЕРЫ?

Пра гэта ведаюць у Цэнтры юных пажарных горада Мазыра. У 1991-м — годзе заснавання — тут давалі ў першую чаргу веды па бяспечнай жыццяздзейнасці, адсюль пайшла і замацавалася назва ўстановы. Ну а праз два гады ўзнік гурток па праграмаванні, які ўзначаліў у той час яшчэ студэнт Аляксей Баруноў.

Дырэктар Цэнтра юных пажарных Аляксандр БАРАВІК паказвае памяшканні, дзе і цяпер займаюцца выхаванцы. Кожны ганарыцца, калі яго здымак трапляе ў галерэю, якая размяшчаецца ўздоўж крутой лесвіцы, што вядзе ў класы. Чым вышэй — тым большыя дасягненні тых, чые выявы на фота. У аўдыторыях на паліцах — старажытныя «мышкі» і мацярынскія платы, на падлозе — ганталі і іншыя трэнажоры для падтрымання фізічнай формы. Здагадваешся, што не «батанікі» растуць.

Педагог дадатковай адукацыі Аляксей Баруноў між тым падышоў да справы сур'ёзна. За чвэрць стагоддзя ён стварыў у Мазыры моцную школу юных айцішнікаў, якую ведаюць не толькі ў краіне, але і ва ўсім свеце. Аляксей Валянцінавіч — адзін з трэнераў абласной каманды школьнікаў па праграмаванні, шматразова лаўрэат Спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. Пачыналі з распрацоўкі праграм для штогадовых тыдняў навукі і тэхнічнай творчасці, але хутка даведаліся пра спартыўнае праграмаванне і цяпер захапляюцца ім.

Першую сур'ёзную перамогу — 3-е месца — школьнікі з Мазыра атрымалі ў 2007 годзе. Тады Аляксей Ропан, Яўген Грыцкевіч і Аляксандр Куліцкі прывезлі «золата» Усерасійскай каманднай алімпіяды школьнікаў па праграмаванні ў Санкт-Пецярбургу. Пасля перамог і медалёў самай высокай вартасці стала значна больш. Асабліва тут ганарца дасягненнямі Сяргея Куліка і Адама Бардашэвіча. Цяпер у мазырскага цэнтра 45 дыпламаў заключнага этапу рэспубліканскай алімпіяды па інфарматыцы, 17 дыпламаў маскоўскай Адкрытай алімпіяды школьнікаў па праграмаванні, восем дыпламаў і чатыры медалі Усерасійскай каманднай алімпіяды школьнікаў па праграмаванні, сем медалёў на міжнародных алімпіадах школьнікаў па інфарматыцы.

Некаторыя выпускнікі цэнтра ўваходзяць у лік самых моцных праграмістаў свету. Як і 25 гадоў таму, на заняткі можна прыйсці «з вуліцы». Затрымліваюцца, разумела, не ўсе, але ж з самымі руплівымі будучы займацца індывідуальна. Бясplatна. Тут ёсць своеасабліва іерархія. Малодшая, сярэдняя і старэйшая групы. У апошняй — тыя, хто дасягнуў вынікаў на рэспубліканскіх ці міжнародных алімпіадах. У кожнага свой тэмп навучання, ёсць складаная сістэма рэйтынгаў і матывацыі для дзяцей згодна з іх узростам. Адзнак няма, але той, хто прайшоў далей па праграме навучання, мае права заняць больш магутны камп'ютар. Рэйтынгі ўвесь час абнаўляюцца, а дзеці пастаянна спаборнічаюць паміж сабой. Часцей перамагаюць не тыя, каму ўсё лёгка даецца, а тыя, хто мэтанакіраваны і гатовы ўпарта працаваць.

Большасць былых вучняў мазырскага Цэнтра юных пажарных зараз працуе ў ІТ-сферы. Яны раз'ехаліся па розныя гарады Беларусі і Расіі. А педагог Аляксей Баруноў не збіраецца кідаць свой праект і працягвае ставіць задачы перад школьнікамі, якія, магчыма, выведдуць іх асабіста і ўсю нашу краіну на прынцыпова новы ўзровень.

Апошнія дасягненні:

* У снежні на XVIII Усерасійскай алімпіядзе школьнікаў па праграмаванні ў Санкт-Пецярбургу дзве каманды мазыран (КЮП#1 — Дзяніс Півавараў, Аляксандр Крывашэў, Сяргей Піскун і КЮП#4 — Іван Рэўт, Арцём Ганчарук, Вячаслаў Акуленка) атрымалі дыпламы III ступені Міністэрства адукацыі і навукі Расійскай Федэрацыі.

* Дзяніс Півавараў заваяваў сярэбраны медаль па інфарматыцы на XIV Міжнароднай Жаўтыкоўскай алімпіядзе па матэматыцы, фізіцы і інфарматыцы, якая праходзіла з 10 па 15 студзеня ў Алматы (Казахстан).

Ірына АСТАШКЕВІЧ.
iost@vziavda.by

Усім прадпрыемствамі праведзена мадэрнізацыя. За мінулы год колькасць грамадзян, працаўладкаваных на новай працоўнай месцы, склала 300 чалавек. Дарэчы, летась у раёне створана 38 арганізацый, з іх 12 — у вытворчай сферы. Рэалізацыя мер па забеспячэнні занятасці насельніцтва дазволіла паменшыць узровень беспрацоўя да 0,7 %. На пачатак года каэфіцыент напружанасці на рынку працы — 0,5. Сёлета плануецца працаўладкаваць звыш 500 чалавек.

Паспяхова вырашаецца задача адраджэння вёскі. Важна, каб маладыя людзі не з'язджалі ў горад, а заставаліся жыць

Ахова здароўя ўключае 19 арганізацый. Дыспансернымі медыцынскімі аглядамі ў 2017 годзе было ахоплены 99,1 % дарослага насельніцтва. Ахоп дыспансерызацыяй дзяцей штогод складае 100 %.

жылля. У тым ліку з дзяржаўнай падтрымкай — 76,3 тысячы кв. м. З іх 83 % — для шматдзетных сем'яў. За апошнія чатыры гады ў раёне ўведзены аб'екты сацыяльнага значэння: дзіцячы яслі-сад на 300 месцаў і рэканструяваны будынак пад вучылішча алімпійскага рэзерву.

У ЗІМОВІШЧАХ ЗАБАВЫ ЗІМОВЫЯ

У вясковай школе вёскі Малыя Зімовішчы — 31 вучань, і кожны палічыў неабходным паспрабаваць сябе гэтай зімой у якасці спартсмена.

Некаторыя нават спецыяльна да адкрыцця катка заказвалі бацькам падарунак — канькі. Астатнім на адкрыццё ў якасці бонусу канькі прывезлі прадстаўнікі аддзела адукацыі Мазырскага райвыканкама. Дарэчы, катацца многія навучыліся яшчэ на асфальце — на ролікавых. Дырэктар зімовіцкай базавай школы Мікалай Ліпскі гаворыць, што цяпер разам з дзецьмі на ледзяную пляцоўку выходзяць і бацькі:

— Забаў у вёсцы не вельмі шмат, а вось каток — выдатнае баўленне часу. Асабліва калі ён яшчэ і на тэрыторыі школы. І зроблены сваімі сіламі з дапамогай спонсараў.

Каб было зручна, на катку ўсталявалі ліхтар для асвятлення. Зімой цямнее рана, і такім чынам удалося працягнуць час знаходжання на аматарскай спартыўнай пляцоўцы. А яшчэ бацькі вельмі ўдзячныя, што іх дзеці цяпер менш часу праводзяць у інтэрнэце.

РОБИМ ЖЫЦЦЁ КАМФОРТНЫМ

Камунальнае жыллёвае ўнітарнае прадпрыемства «Мазырскі райжылкамгас» за высокія сацыяльна-эканамічны паказчыкі па выніках працы летась занесена на Дошку гонару Гомельскай вобласці. Яго дырэктар Пётр ХАМУТОЎСКИ лічыць, што высокае дасягненне стала магчымым дзякуючы суладнай працы ўсяго калектыву: — Мазырскі райжылкамгас — шматгаліновае прадпрыемства. Мы цалкам накіраваны на якаснае аказанне паслуг жыхарам горада Мазыра і раёна. А гэта — абслугоўванне і рамоні жылля, вада і цяпло, добраўпарадкаванне і азеляненне, дарогі і асвятленне, вываз адходаў, ліквідацыя аварый і шмат чаго яшчэ. Менавіта таму ў нас цэлы шэраг вытворчых структурных падраздзяленняў. Іх эфектыўная праца, прафесіяналізм, аператыўнасць — залог камфортнага жыцця людзей.

І САБЕ І ЛЮДЗЯМ

Намеснік генеральнага дырэктара Аляксандр БАЙКОЎ расказвае, што сёння на баланс прадпрыемства каля 980 жылых дамоў:

— Мы ажыццяўляем іх тэхнічнае абслугоўванне, бягучы і капітальны рамонт. Сёлета па заданні павінна быць капітальна адрамантавана 42 тысячы квадратных метраў жылля. Мы праводзім увесь цыкл работ, пачынаючы ад праектнага абследавання дамоў. Апошнія гады нарасцілі магутнасці па рамонтна-будаўнічым участку. У нас ёсць уся спецыяльная тэхніка, каб выконваць самыя разнастайныя работы. Па сутнасці, гэта паўнацэннае будаўнічае ўпраўленне, якое выконвае ўсе работы самастойна, без прыцягнення іншых арганізацый. Таму ўсе фінансавыя сродкі, якія атрымліваем з бюджэту, застаюцца на нашым прадпрыемстве. Дарэчы, нас заўсёды запрашаюць да ўдзелу ў работах па падрыхтоўцы да вялікіх гарадскіх свят, такіх як Дзень пісьменнасці або «Дажынкi» ў іншых населеных пунктах. Мы сябе зарэкамендавалі як надзейныя партнёры, бо ўсе задачы выконваем своєчасова і якасна.

ЦЯПЛО Ў КОЖНЫ ДОМ

Цэх цеплавой гаспадаркі не толькі забяспечвае спажыўцоў горада і раёна цяплом і гарачай вадой, а яшчэ і транспартаваннем цеплавой энергіі ад Мазырскай ЦЭЦ. Мадэрнізацыя ўласных цеплавых сетак, падключэнне да сістэмы цеплазабеспячэння, пракладка сетак, рамонт, прамыванне сістэм ацяплення і шмат чаго яшчэ — таксама клопат спецыялістаў гэтай службы, расказвае намеснік начальніка цэха Ігар ПРАВАСУД:

— На баланс у нас 25 кацельных, прычым 19 з іх на раёне. Апошнія, дарэчы, працуюць на цвёрдых відах паліва — на дрвах. Увогуле мы абслугоўваем каля 15 тысяч спажыўцоў. Летась было мадэрнізавана 10,7 км цеплавых сетак пры плане 10,3 км. У межах праграмы па энергазберажэнні цяпер мы займаемся ўсталяваннем катлоў, якія будуць працаваць на шчэпках, а рэзервовым застанецца газ, — каб павялічыць долю мясцовых відаў паліва да 24 % у агульным аб'ёме. Энергія, атрыманая ад спальвання шчэпак, значна таннейшая, чым ад газу. Гэта будзе эканамічна выгадна як для прадпрыемстваў, так і для асобных грамадзян.

КУДЫ БЕЗ ВАДЫ?

Ваду жыхары Мазыра і раёна атрымліваюць з 85 артэзійскіх свідравін. Мазыр забяспечваецца якаснай пітной вадой, якая праходзіць шматступенны кантроль па мікрабіялагічных, арганалептычных, хімічных і радыёлагічных паказчыках на адпаведнасць агульнапрынятым нарматывам. Прынамсі, вада, якая падаецца ў сетку горада, не хларыруецца. Горад Мазыр сілкуе вадой водаза-

бор «Лучажэвічы», расказвае начальнік цэха водаправодна-каналізацыйнай гаспадаркі Сяргей ЖУДРО:

— Працягласць водаправодных сетак складае звыш 500 км, даўжыня каналізацыйных — больш за 400 км. На баланс цэха знаходзяцца таксама дзве станцыі абезжелезвання, 36 воданепорных веш, каналізацыйныя помпавыя станцыі, павышальныя станцыі, палі фільтравання... Акрамя асноўных задач, цэх займаецца пракладкай і падключэннем абанентаў да дзейных сетак водаправоду і каналізацыі, прамываннем і дэзынфекцыяй вонкавых сетак водаправоду, прачысткай каналізацый, рамонтам, правядзеннем аналізу вады і сцёкаў, паверкай і рамонтам прыбораў уліку вады і іншымі работамі. Водазабор «Лучажэвічы» быў пабудаваны каля 30 гадоў таму, і з 2011-га вядзецца яго рэканструкцыя, якая пакуль не завершана. Пасля таго як прадпрыемства, фізічныя і юрыдычныя

асобы масава ўсталявалі прыборы ўліку, назіраецца ўстойлівая тэндэнцыя зніжэння ўжывання вады — на 20 %. У канцы мінулага года мы асвоілі сродкі, выдзеленыя для падключэння пасёлка Крынічны, вёсак Булаўкі і Бібікі да сетак ад водазабора «Лучажэвічы». Цяпер выконваем перападключэнне і робім урэзкі ў прыватныя водаправоды. У нас застаецца запас па магутнасці водазабора «Лучажэвічы», і менавіта таму ёсць планы падключэння яшчэ 10 населеных пунктаў Мазырскага раёна да водазабеспячэння. Сёлета будзем працягваць укараняць працэсы аўтаматызацыі, што павінна прынесці значныя эканамічныя выгады. Дзякуючы ўжыванню прагрэсіўных тэхналогій і высокай кваліфікацыі спецыялістаў мы можам гарантаваць якасць і бесперабойнасць забеспячэння насельніцтва і прамысловых прадпрыемстваў чыстай вадой.

АВАРЫЙКА ВYРУЧЫЦЬ

30 гадоў у любы час сутак і ў любое надвор'е спецыялісты выратавальнай службы спяшаюцца на дапамогу

людзям, якія трапілі ў экстрэмальную сітуацыю, звязаную са збоямі ў рабоце аб'ектаў жыллёва-камунальнай гаспадаркі. Сарваны кран, няспраўная разетка, ліфт, які раптам захрас... Гэтыя і іншыя надзвычайныя сітуацыі вырашаюць прафесіяналы, гатовыя ў любы момант прыйсці на дапамогу. Спецыялісты камунальнай «аварыйкі» за суткі выяжджаюць на выклікі да 100 разоў. Калі ёсць неабходнасць, — каналізацыю пачысцяць, інжынерныя сеткі прамыюць, сцёкі адпампоўць, электразварачныя, электрамонтажныя, слясарныя работы правядуць... Аварыі імкнучы ліквідаваць як мага хутчэй. Кажуць: «Ад таго, як хутка мы адрэагуем, залежаць нашы выдаткі».

АДХОДЫ Ў ДАХОДЫ

Жыхары горада над Прыпяццю паступова пераходзяць на паасобны збор смецця, магчыма, не такімі тэмпамі, як хацелася б мазырскім

камунальнікам. **Начальнік цэха па санітарнай ачыстцы і добраўпарадкаванні Сяргей ДУБАВЕЦ** гаворыць, што не так даўно дадаткова набылі два новыя смеццевозы і 500 еўракантэйнераў, прызначаных для паасобнага збору смецця:

— Нашы дзесяць прыёмных пунктаў па нарыхтоўцы і закупцы другаснай сыравіны прымаюць і паперу, і пластык, і шкло... Летась мы набылі для станцыі па сартаванні цвёрдых камунальных адходаў перфаратар для пластыкавых бутэлек, — каб іх было зручней прасваць. Такім чынам павялічылі прадукцыйнасць працы.

УЗГОРКІ ДЫ ЯРЫ

На працягу ўсяго года супрацоўнікі цэха па санітарнай ачыстцы і добраўпарадкаванні клапацяцца пра тое, каб Мазыр быў чыстым і прыгожым. Сяргей Дубавец, пад кіраваннем якога знаходзяцца звыш 230 чалавек, добра ведае, як няпроста штодзённа падтрымліваць чысціню на вуліцах горада, які да таго ж, мае горны рэльеф:

— Маляўнічыя ўзгоркі даюць і праблем — асабліва ў зімовы перыяд, калі рабочы перашкаджаюць неспрыяль-

ныя ўмовы надвор'я. Бяспека — першы клопат. Мы адказныя ў тым ліку за тое, каб грамадскі і прыватны транспарт не буксаваў на пад'ёмах. Таму на дарогах пастаянна праводзім ачыстку і апрацоўку супрацьгалалёднымі сродкамі. Падчас моцных дажджоў зямля са схілаў сыходзіць проста на дарогі — яе таксама трэба своечасова прыбіраць. Да таго ж у Мазыры шмат лесвіц, якія патрабуюць асаблівай увагі. Яры — не толькі адметнасць горада над Прыпяццю, але і магчымасць для нядбайных грамадзян скідаваць смецце. Таму навадзёненне парадку часам ператвараецца ў маштабную аперацыю з прыцягненнем альпіністаў і тэхнікі — хапае работы і для механізмаў, і для людзей.

КВЕТКАВЫ РАЙ

На працягу ўсяго года супрацоўнікі жыллёва-камунальнай гаспадаркі клапацяцца пра тое, каб Мазыр

быў прыгожым. Арыгінальныя кветнікі цешаць вока гараджан і гасцей горада. Свой важкі ўнёсак у гэту справу робіць калектыў участка па зялёным будаўніцтве цэха цеплавой гаспадаркі прадпрыемства «Мазырскі райжылкамгас». У афармленні горада вялікая ўвага ўдзяляецца азеляненню і кветкаваму ўпрыгожванню. Для гэтай мэты праведзена мадэрнізацыя цяпліц. Асартымент раслін велізарны, ад дрэў да пакаёвых кветак: туі, хвойныя ядлоўцы, азаліі, ружы, петуніі... Таму з упэўненасцю можна сказаць, што вясной вуліцы і скверы, плошчы і бульвары зноў расквецяцца яркімі фарбамі.

АД МУРАВАННЯ ДА ДАХУ

Сталярны цэх Мазырскага райжылкамгаса мае некалькі вытворчых кірункаў. Яго спецыялісты займаюцца рамонтна-будаўнічымі работамі, аказаннем рытуальных паслуг, лесанарыхтоўкай, рамонтам інжынерных сістэм і непасрэдна дрэваапрацоўкай. **Вячаслаў ГУДЗЬКО**, начальнік цэха, у якім працуюць 250 чалавек, адзначае, што яго падраздзяленне нарасціла магутнасці:

— Нам даводзіцца рамантаваць інжынерныя сістэмы будынкаў. Маляры-тынкаўшчыкі займаюцца ўнутранай апрацоўкай памяшканняў.

Ёсць спецыялісты, якія ў поўным аб'ёме праводзяць усе вонкавыя рамонтныя работы: ад цаглянага муравання да пакрыцця дахаў. Ёсць і тыя, хто займаецца чысткай вентыляцыйных і дымавых каналаў. А яшчэ ў сталярным цэху вырабляюць лаўкі, пясочніцы, арэлі... Усё, што можа спатрэбіцца пры добраўпарадкаванні дваровых тэрыторый. Яшчэ мы займаемся лесанарыхтоўкай і на выхадзе маем паўнаважны прадукт, які карыстаецца попытам у

насельніцтва: блок-хаус, імітацыю бруса, вагонку.

НАСТРОЙ НА ПЕРАМОГУ

Супрацоўнікі арганізацыі ўвесь час у пошуку. Яны імкнучы павялічыць колькасць паслуг, паменшыць страты і ўвогуле зрабіць усё, каб заўсёды падтрымліваць выгляд Мазыра на еўрапейскім узроўні. Нездарма ж яго называюць «беларускай Швейцарыяй». У камунальнай гаспадарцы шмат кірункаў для творчасці. Пры аказанні дадатковых паслуг, якія прыносяць прадпрыемству істотны прыбытак, спецыялісты імкнучы выкарыстоўваць не толькі наяўныя тэхнічныя магчымасці, але і інавацыі, асабісты падыход да кожнага кліента і нават фантазію.

Намеснік дырэктара камунальнага жыллёвага ўнітарнага прадпрыемства «Мазырскі райжылкамгас» Ігар КУПЧЫН гаворыць, што адміністрацыя прадпрыемства сумесна з прафсаюзнай арганізацыяй заўсёды імкнучы падтрымаць ініцыятывы моладзі, ветэранаў, усе спартыўныя мерапрыемствы, мастацкую самадзейнасць:

— Мы праводзім шмат мерапрыемстваў, якія спрыяюць згуртаванню калектыву, захаванню і ўмацаванню здароўя, экалагічнаму выхаванню. У Мазырскім райжылкамгасе працуе шмат творча адораных людзей, якія з задавальненнем прымаюць удзел у конкурсах і турыстычных злётах. Дарэчы, такія мерапрыемствы дазваляюць выдатна правесці час на прыродзе, адпачыць з калегамі і членамі сям'і. Штогод у нас праводзіцца летняя спартакіяда «Дзень здароўя», спаборніцтва «Тата, мама, я — спартыўнае сям'я». Зусім надаўна на базе Мазырскага раёна паспяхова прайшла

трэцяя абласная спартакіяда кіраўнікоў прадпрыемстваў жыллёва-камунальнай гаспадаркі Гомельскай вобласці. У спаборніцтвах удзельнічалі не толькі кіраўнікі, але і старшыні пярвічных прафсаюзных арганізацый. Звыш 140 актывістаў здаровага ладу жыцця змагаліся пад дэвізам «Паспяхова кіраўнік — здаровы кіраўнік!». Адміністрацыя і прафсаюзны камітэт працягнуць надалей работу па выкананні калектыўнага дагавора.

Адкрытае акцыянернае таварыства «Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод»: ИНВЕСТИЦЫ І БУДУЧЫНІЮ КРАІНЫ

Вытворчасць паліва для аўтамабіляў ультравысокай ступені ачысткі — ужо не мара, а наша з вамі рэчаіснасць. Каля трох гадоў спажываючы на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь першымі сярод краін ЕАЭС карыстаюцца матарным палівам толькі пятага экалагічнага класа. Ужываючы яго, можна быць упэўненым: выкіды адыходаў з аўтамабіля мінімальныя — у сотні разоў меншыя, чым, напрыклад, у 1990-я гады.

МАДЭРНИЗАЦЫЯ БУДЗЕ БЕСПЕРАПЫННАЙ

Зараз доля экспарту прадпрыемства складае больш за 70% у агульным аб'ёме таварнай прадукцыі. Заправіцца беларускім палівам стандарту «Еўра-5» можна больш чым у 20 краінах свету. Як адзначае генеральны дырэктар адкрытага акцыянернага таварыства «Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод» Віталь ПАЎЛАЎ, больш выгадных пастаўкі на самыя блізкія рынкі:

— Вядома ж: чым зручнейшае лагістычнае плячо, тым большы эффект ад рэалізацыі. Хапае бензіну і дызпаліва ад ААТ «Мазырскі НПЗ» і для таго,

каб задаволіць айчыны рынак. Пуск у снежні 2017 года рэактараў дэпарафінацыі дазволіў вырабляць зімовае дызельнае паліва стандарту Еўра-5 з палепшанымі нізкатэмпературнымі характарыстыкамі і мінімальнай колькасцю серы.

Генеральны дырэктар прадпрыемства Віталь Паўлаў прайшоў тут усе прыступкі прафесійнага росту, пачынаючы з рабочага. Працаваў у якасці намесніка старшыні канцэрна «Белнафтахім» і вось ужо амаль год, як узначаліў роднае прадпрыемства. На яго вачах за апошнія 10 гадоў на ААТ «Мазырскі НПЗ» рэалізаваны цэлы шэраг інвестыцыйных праектаў.

Глыбіня перапрацоўкі нафты з 50% у 1975 годзе дасягнула сёлетніх 74%. Дарэчы, гэта яшчэ не мяжа, упэўнены спецыялісты аднаго з самых высокатэхналагічных заводаў Беларусі. Вось калі на 90% перапрацоўваць, можна атрымаць не толькі дадатковыя аб'ёмы высакакаснага матарнага паліва (выхад светлых нафтапрадуктаў будзе на ўзроўні 65—66%, цяпер — каля 60%), але і іншыя высакакасныя прадукты: нізкасерністы мазут для кацельняў, які адпавядае еўрапейскім стандартам і гідрачышчаны вакуумны газойль. Зразумела, гэта выведзе прадпрыемства на новы ўзровень развіцця, павялічыць яго канкурэнтаздольнасць. Менавіта таму рэалізацыя сённяшняга праекта — будаўніцтва комплексу гідракрэкінгу

Паліна-каталітычная вытворчасць. Устаноўка ізамерызацыі.

цяжкіх нафтавых астаткаў (Н-oil) — вялікі крок наперад, фактычна — сусветны ўзровень нафтаперапрацоўкі.

— Аналагаў комплексу Н-oil такой магутнасці на постсавецкай прасторы няма, — заўважае Віталь Паўлаў. — Гэта самы самы амбіцыйны, дарагі і буйнамаштабны ў гісторыі ААТ «Мазырскі НПЗ» інвестыцыйны праект коштам звыш мільярда долараў. Ён складаецца з трох тэхналагічных аб'ектаў: устаноўкі гідракрэкінгу цяжкіх нафтавых астаткаў, устаноўкі па вытворчасці вадароду і устаноўкі па вытворчасці серы, а таксама 21 аб'екта дапаможнага прызначэння. Гэта каласальны аб'ём будаўніча-монтажных работ, вялікая колькасць абсталявання і матэрыялаў. З нафты трэба выціснуць максімум карысных уласцівасцяў, і гэта — асноўная задача, дзеля якой праводзіцца маштабная мадэрнізацыя завода. Мы пільна сочым за патрабаваннямі не толькі існуючых, але і перспектывных сусветных стандартаў якасці. Ужо сёння вядзём падрыхтоўку кадраў: аператары навучаюцца на аналагічнай устаноўцы ў Балгарыі, часткова падабраны і інжынерна-тэхнічны склад. Працу на новым комплексе атрымаюць больш чым 200 чалавек.

Між тым мінулы год для завода прайшоў пад знакам планавага капітальнага рамонту. У такім аб'ёме яго праводзілі ўпершыню з моманту пуску прадпрыемства. Было адрамантавана больш за 30 тэхналагічных устаноў, парагазатурбінная электрастанцыя, факелы каталітычнай вытворчасці бензінаў і аб'екты міжцэлавых камунікацый.

Найбольш маштабныя і складаныя работы выкананы на комплексе ЛК-6У № 2, устаноўках каталітычнага крэкінгу і гідрачышчэння дызельнага паліва. Пры гэтым значная частка работ была звязана з мадэрнізацыяй абсталявання, укараненнем новых перспектывных тэхналагічных схем. Увогуле ж на заводзе працягваецца пастаянная будоўля. У аснове праграмы развіцця ААТ «Мазырскі НПЗ» — канцэпцыя пазаталнай мадэрнізацыі прадпрыемства, калі кожны папярэдні этап забяспечвае тэхнічную і фінансавую базу для рэалізацыі наступнага.

Удзельнікі навукова-тэхнічнай канферэнцыі «Мадэрнізацыя, інавацыі і перспектывы развіцця», якая ў Год навукі адбылася на ААТ «Мазырскі НПЗ», высока ацанілі вынікі работ прадпрыемства. Міжнародныя эксперты, топ-менеджары з 14 краін падрабязна пазнаёміліся з беларускім вопытам у рэалізацыі буйных інвестыцыйных праектаў. Працікаваць да падзеі гаворыць хоць бы такі факт: замест чаканых 90 гасцей на прадпрыемстве прыбыло каля 200.

Спецыялісты ААТ «Мазырскі НПЗ» прадэманстравалі самы высокі прафесійны ўзровень падрыхтоўкі і далі поўнае ўяўленне пра завод. Гэта дазволіла патэнцыйным інвестарам ацаніць перспектывы далейшага супрацоўніцтва. Была дасягнута галоўная мэта — аб'яднанне кампаній, якія распрацоўваюць праекты на ААТ «Мазырскі НПЗ», і тых, хто зацікаўлены прыняць удзел у развіцці ўсіх аб'ектаў нафтаперапрацоўчай і нафтахімічнай прамысловасці Рэспублікі Беларусь.

Ролю ААТ «Мазырскі НПЗ» у эканоміцы краіны складана пераацаніць. Ад стану спраў на прадпрыемстве залежыць не толькі дабрабыт заводскага калектыву, але і фарміраванне бюджэту рэгіёна і краіны. Генеральны дырэктар адкрытага акцыянернага таварыства «Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод» Віталь Паўлаў падкрэслівае, што ўдасканалванне вытворчасці і выпуск канкурэнтаздольнай прадукцыі цесна звязаны са стварэннем умоў працы для работнікаў:

— І надалей, цяпер яшчэ і ў якасці дэпутата раённага і абласнога Саветаў дэпутатаў, буду прыкладаць намаганні, каб забяспечыць годную будучыню калектыву прадпрыемства

і ўсяму раёну. Важна, каб завод працягваў развівацца, каб людзі былі упэўненыя ў заўрашнім дні. Хочацца, каб Мазыр становіўся яшчэ больш камфортным для жыцця.

МАЛАДЫМ ПАЎСЮЛЬ У НАС ДАРОГА

Якім чынам падтрымліваць імкненне да высокага прафесійнага ўзроўню па-за вытворчай сферай? Пра гэта ведаюць на прадпрыемстве. Менавіта таму, гаворыць

Алеся ЧУМАНЕВІЧ, якая ў прафсаюзнай арганізацыі Белхімпрафсаюза ААТ «Мазырскі НПЗ» адказвае за маладзёжны кірунак, адна з актуальных задач — пачуць моладзь і дапамагчы ёй рэалізавацца:

— Саветам маладых работнікаў і

кіраўніцтвам прадпрыемства раз на два гады арганізуюцца інфармацыйна-практычныя канферэнцыі. На іх моладзь сустракаецца з галоўнымі спецыялістамі, атрымлівае інфармацыю пра механізм функцыянавання завода з тэхнічнага і эканамічнага пунктаў гледжання. Мы расказваем пра ўзаемасувязь усіх падраздзяленняў. На апошнюю такую канферэнцыю пад назвай «Зроблена ў Беларусі» запрашалі калег з прадпрыемстваў галіны. Размова ідзе не толькі пра вытворчасць. Закранаюцца пытанні сацыяльныя і псіхалагічныя. Прадстаўнікі прафсаюза расказваюць пра тое, якія магчымасці ёсць на прадпрыемстве для моладзі.

Алеся прайшла на прадпрыемстве шлях ад лабаранта да намесніка старшыні прафсаюзнай арганізацыі Белхімпрафсаюза ААТ «Мазырскі НПЗ». Была

У нафтаперапрацоўшчыкі пайдзі!

Прафарыянтацыйны конкурс сярод школьнікаў Мазыра. Каманда абласнога ліцэя.

старшынёй цэхавага камітэта, узначальвала савет маладых супрацоўнікаў прадпрыемства. Дэпутат раённага Савета папярэдняга і апошняга склікання. Упэўнена, што паступовая работа з моладдзю прыносіць плён:

— Моладзь актыўна прапаноўвае свае ідэі для ўключэння ў калектывны дагавор. Літаральна кожны можа праявіць патэнцыял лідара. Паказаць на справе, што ён можа арганізаваць людзей і выканаць з імі нейкую лакальную задачу. Гэта, зразумела, заўважаецца кіраўніцтвам. Таму актыўныя ўрэшце ўваходзяць у рэзэрв кадраў. Так ажыццяўляецца кадравая пераёмнасць. Вядома ж, той, хто добра выконвае грамадскую работу, і прафесійна запатрабаваны. Калі калег аб'ядноўваюць не толькі вытворчыя задачы, але і спорт, творчасць ці грамадская дзейнасць, нікога не дэадаваць прымушаць ісці на працу.

Дарэчы, пра лакальныя задачы і іх ажыццяўленне. Пярвічная арганізацыя Белхімпрафсаюза ААТ «Мазырскі НПЗ» ініцыюе правядзенне дабрачынных акцый. Завадчане, напрыклад, дапамагаюць шэрагу сацыяльных устаноў, сярод якіх Мазырскі дзіцячы дом, сацыяльны прытулак, цэнтр маладых інвалідаў «Крык душы» і многія іншыя...

На суботніках па добраўпарадкаванні тэрыторыі і навадзённы парадку супрацоўнікі завода — сярод першых. Сёлета ўдзельнічалі ў адкрыцці помніка воінам, якія загінулі падчас Вялікай Айчыннай вайны пры вызваленні вёскі Кустоўніца ў ходзе Калінкавіцка-Мазырскай наступальнай аперацыі. Дарэчы, манумент быў зроблены і ўсталяваны за кошт спонсарскай дапамогі адкрытага акцыянернага таварыства «Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод».

Пра будучую змену на прадпрыемстве пачынаюць клапаціцца задоўга да таго, як маладыя людзі пераступаць праходную. Конкурс, які праводзіцца для школьнікаў горада над Прыпяццю раз у два гады на самыя лепшыя веды пра горадаўтваральнае прадпрыемства, накіраваны якраз на прафарыянтацыю.

Па ініцыятыве прадпрыемства ў школах Мазыра адкрыты спецыялізаваныя класы з паглыбленым вывучэннем хіміі, а ў Мазырскім дзяржаўным політэхнічным каледжы — група па падрыхтоўцы тэхнікаў-тэхналагаў. Па заканчэнні яны атрымаюць прафесію аператара тэхналагічных устаноў, а падчас навучання на практыцы знаёмяцца з работай тэхналагічных аб'ектаў. Дарэчы, летась на прадпрыемстве было працаўладкавана 22 навучэнцы гэтай установы адукацыі.

Летась амаль 250 маладых людзей з розных устаноў адукацыі прайшлі вытворчую практыку, арганізаваную аддзелам па падрыхтоўцы кадраў. Прафесійныя якасці і імкненне да ўдасканалвання заўсёды заўважаюцца. Каб замацаваць маладых спецыялістаў на вытворчасці, аддзел кадраў аналізуе работу тых, хто праходзіць практыку па профілі, і самых лепшых уносяць у якасць на размеркаванне. Стажыроўка — яшчэ адна прыступка да валодання прафесіяй. Яе маладыя людзі пераадоўваюць з дапамогай кіраўніка і па індывідуальным плане.

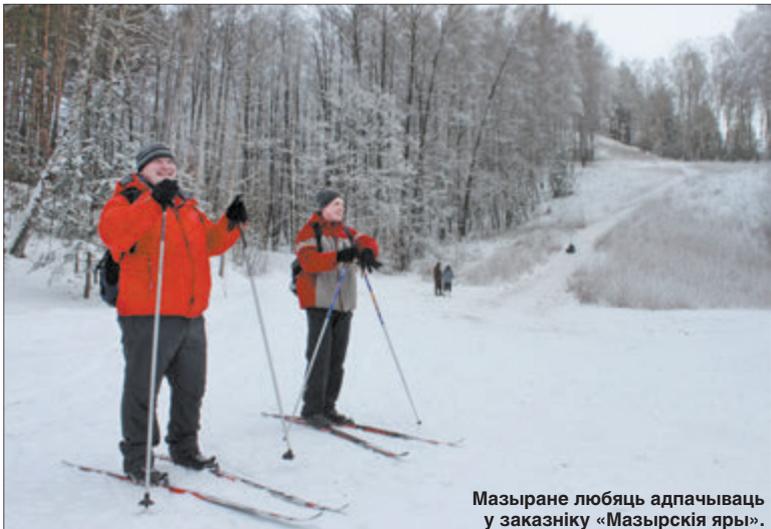
— Да нашага прафесійнага свята праводзім пасвячэнне ў нафтаперапрацоўшчыкі, — расказвае Алеся Чуманевіч. — Ма-

Дырэктар дзяржаўнай вопытнай лесагаспадарчай установы «Мазырскі вопытны лясгас» Андрэй МАРАЧКОЎСкі:

Для таго каб зразумець, чаму Мазыршчыну называюць «беларускай Швейцарыяй», трэба абавязкова наведаць заказнік, які знаходзіцца зусім побач з раённым цэнтрам.

«Мазырскія яры» — не метафара, а яго назва. Прыйдзецца не раз спускацца і падымацца па крутых схілах, але яно таго варта. Да таго ж — усё зручна, бо добраўпарадкавана.

Мазыране любяць адпачываць у заказніку «Мазырскія яры».

ТЭРАСЫ СУПРАЦЬ АПОЎЗНЯЎ

Снежнай зімой у гэтыя мясціны прыязджаюць прыхільнікі здаровага ладу жыцця, каб пракаціцца з гор на лыжах і цюбінгах. Летам дарослыя разам з дзецьмі з задавальненнем асвойваюць экалагічную сцэжку — сапраўды ўнікальнае месца, дзе дагэтуль растуць вельмі рэдкія віды раслін. Інфармацыя пра іх — на дэманстрацыйных шчытах уздоўж усёй сцэжкі.

Усё выглядае вельмі натуральна, і складана здагадацца, што яшчэ некалькі дзясяткаў гадоў таму тут была зусім іншая карціна. Голья яры ўвесь час абсыпаліся і стваралі сур'ёзную небяспеку. Схілы спецыяльна ўмацоўвалі для прадухілення апоўзняў. Ідэю ствараць тут тэрасы і садзіць на іх дрэвы ў 1972 годзе прапанаваў і ажыццявіў заслужаны лесавод БССР Рыгор Бондар, які на працягу 20 гадоў узначальваў Мазырскі лясгас.

БУКАВЫ ГАЙ

Сярод бяроз, ліп, клёнаў, асіні і іншых традыцыйных для Палесся парод дрэў можна адразу не заўважыць незвычайныя. Але ж экскурсію па ярах праводзіць дырэктар Мазырскага вопытнага лясгаса Андрэй Марачкоўскі, і ён з гонарам паказвае ўнікальны для Беларусі букавы гай, які з такой любоўю пасадыў яго папярэднік Рыгор Елісеевіч Бондар амаль паўстагоддзя таму. Бук добра пры-

жыўся на мазырскіх крутых схілах, замацаваў іх сваімі каранямі. А два дрэвы так працягвалі галіны адно да аднаго, што зрасліся быццам вечным каханнем.

Невыпадкова, што зусім нядаўна гэтаму маляўнічаму месцу прысвоілі імя стваральніка. І нават памятны камень устанавілі, каб тыя, хто нарадзіўся куды пазней, мелі відавочны прыклад самаадданага служэння сваёй справе.

— У нас шэсць школьных лясніцтваў, — гаворыць Андрэй Марачкоўскі. — Мы падлеткаў актыўна прыцягваем для пасадкі лесу. Такім чынам яны прыглядаюцца да нашай справы, а мы — да іх. Часта праводзім экскурсіі для дзяцей па экалагічнай сцэжцы ў прыродаахоўнай зоне. Да лесу трэба ж ставіцца з усёй душой. Таму мы шукаем і знаходзім тую моладзь, якая па-сапраўднаму зацікаўлена ў працы. Каб справа такіх ветэранаў, як Рыгор Бондар, знайшла працяг у новых пакаленнях лесаводаў.

ЭЛІТНЫЯ ўМОВЫ ДЛЯ ДУБКОЎ

Дрэва да прамысловай спеласці расце дзесьці 80 гадоў. Гэта азначае, што пасаджаныя цяпер хвойкі ці дубкі дарослымі і магутнымі пабачаць толькі ўнукі і праўнукі тых, хто іх садзіў. Сёння іголаккі будучых хвой-веліканаў ледзь тырчаць з-пад снегу ў спецыяльным пітомніку Мазырскага лясгаса. Для іх тут створаны найлепшыя ўмовы.

Каб вырасціць здаровую і прыгожую расліну, старанна і скрупулёзна адбіраецца пасадачны матэрыял, расказвае начальнік пастаяннага ляснога пітомніка Мазырскага лясгаса Надзея Гадлеўская:

— На тэрыторыі базіснага ляснога пітомніка, тэрыторыя якога больш за 18 га, пабудавана пяць цяпліц, у якіх створаны ўсе неабходныя ўмовы для прарастання насення. Мы вырошчваем пасадачны матэрыял з закрытай каранёвай сістэмай. Такі кірунак новы і перспектывы ў лесааднаўленні. Высяванне праводзіцца на спецыяльнай лініі, дзе ў аўтаматызаваным рэжыме падрыхтоўваецца субстрат: сумесь торфу і мінеральных дадаткаў. Касеты напуўняюцца субстратам, і насенне трапляе па адным у кожную ячэйку. У перспектыве ў нас будзе плантацыя з генетычна правэранага матэрыялу. Практычна пятая частка лясных культур ствараецца такім пасадачным матэрыялам. Аднак наша мэта — максімальнае стварэнне лясной культуры з закрытай каранёвай сістэмай, як гэта робіцца ва ўсім цывілізаваным свеце.

Тут пачынаецца жыццё маладых хвоек.

Падрастаюць дубкі ў лясным пітомніку.

У хуткім часе ў пітомніку будучы абсталяваны пляцоўкі дарошчвання з аўтаматызаваным паліваннем і сістэмай падкормак. Планаецца, што да 2020 года плошча лясных культур, створаных такім пасадачным матэрыялам, на Мазыршчыне будзе складаць 30 %. Тут лічаць, што пітомнік павінен не толькі забяспечваць патрэбы ўласнага лясгаса ў пасадачным матэрыяле, але і

вую тэкстуру і адносіцца да эксклюзіўных дарагіх матэрыялаў. Ёсць больш за 30 відаў туі заходняй і больш за 20 разнавіднасцяў ядлоўца. Заклалі плантацыю пладовага саду. Дадаткова вырошчваюць дэкаратыўныя, ягадныя расліны, якія з задавальненнем купляе насельніцтва. Плантацыя вешанкі каралеўскай ужо прынесла першы ўраджай. На падыходзе амерыканскія журавіны і буякі. Апошнім часам пачалі займацца вырошчваннем клумбавых кветак, якія вясной рэалізуюць арганізацыям і насельніцтву — больш за 100 разнавіднасцяў. Да таго ж Мазырскі вопытны лясгас плённа супрацоўнічае з Інстытутам лесу НАН Беларусі.

У Мазырскім лясгасе 11 лясніцтваў. І пры кожным створаны свой невялікі дэндэрасад. Мне давалося па-

ГРОШЫ

Будынак Крынічанскага лясніцтва.

аказваць дапамогу ў забеспячэнні ім іншых і пры гэтым прыносіць прыбытак.

КАРЭЛЬСКАЯ БЯРОЗА ў ДЭНДРАСАДЗЕ

Дарэчы, мазырскія лесаводы не цураюцца эксперыментаў. Напрыклад, ёсць пасадкі карэльскай бярозы, якая мае ні з чым не параўнальную ўнікальную мармуро-

бачыць такі на тэрыторыі Слабадскога вопытнага лясніцтва. Праз акуратную драўляную агароджу бачны яго ландшафтны дызайн. Для мясцовых жыхароў гэта прыклад: як з дапамогай раслін упарадкаваць і свой двор. Сыдзе снег — і прыгажосць дэндэрасаду будзе яшчэ больш заўважная. Дарэчы, тут высаджаны ўсе асноўныя пароды дрэў, якія растуць на адпаведнай тэрыторыі.

У межах біялагічных мер барацьбы са шкоднікамі лесу Мазырскі лясгас стварае штучнае жыллё для птушак. Сёлета ў лясках раёна з'явіцца яшчэ 500 домікаў для шпакоў і сінца.

ЛЯСНІЦТВЫ НА ЕўРАПЕЙСкі ўЗОР

Дарэчы, памяшканне Слабадскога лясніцтва таксама вартае ўвагі. У будынку, які звонку не выглядае занадта вялікім, створаны ўсе ўмовы не толькі для працы, але і для адпачынку супрацоўнікаў, чью штодзённую работу ніяк нельга назваць лёгкай і чыстай. Пры тым, што ў памяшканні нічога лішняга: проста, зручна, цёпла, утульна. Сюды вяртаюцца пасля работы ў лесе і майстры, і леснікі, і вальшчыкі, і трактарысты... Пяць з адзінаццаці лясніцтваў Мазырскага лясгаса сёння набылі сучасны выгляд еўрапейскага ўзроўню.

— У астатніх шасці хутка будзе не горш, — запэўнівае дырэктар лясгаса Андрэй Марачкоўскі. — Якія ўмовы створыш для людзей, так яны і працаваць будуць. Важна ж даць людзям магчымасць не атрымліваць заробак, а зарабляць яго — тады ніякіх пытанняў не будзе.

АўТАМАТЫЗАЦЫЯ АБЛЯГЧАЕ ПРАЦУ

На Слабадскім аб'яднаным майстарскім участку па перапрацоўцы драўніны так і адбываецца. Новая аўтаматызаваная лінія ў дзве змены працуе на вытворчасці пілавальных заготовак. Тут жа — комплекс

Памятны знак у гонар заслужанага лесавода БССР Рыгора БОНДАРА.

Начальнік пастаяннага ляснога пітомніка Мазырскага лясгаса Надзея ГАДЛЕЎСКАЯ і галоўны ляснічы Мазырскага лясгаса Мікалай ШАРЫГА.

На тэрыторыі Мазырскага лясгаса — два дзяржаўныя ландшафтныя заказнікі — «Мазырскія яры» і «Стрэльскі», а таксама шэсць помнікаў прыроды і водна-балотны заказнік мясцовага значэння. Тут сустракаюцца дзікія жывёлы, занесеныя ў Чырвоную кнігу Беларусі: барсук, чорны бусел, шэры журавель, пугач і балотная чарапаха.

ТРЭБА НЕ АТРЫМЛІВАЦЬ, А ЗАРАБЛЯЦЬ

па вытворчасці паліўных шчэпак. У іх ператвараюцца адходы. Не прападае абсалютна нічога. Пілавінне прадаецца сельскагаспадарчым прадпрыемствам як подсціл для жывёлы. Паралельна поўным ходам ідзе капітальны рамонт у будынку: падводзіцца ацяпленне, рамантуюцца душавыя і ўвогуле ствараюцца годныя ўмовы для працы людзей. **Начальнік участка Міхаіл ДАШКЕВІЧ** гаворыць, што вакансій сёння тут няма:

— Людзі ж зацікаўлены не страціць работу. Такіх перамен, якія адбыліся, мы не чакалі. Цяпер пабачылі на свае вочы — што тут можна зрабіць і як тут можна зарабляць.

гатовай прадукцыі, якая практычна ўся пойдзе на экспарт. Гэта прынясе і стабільны заробак людзям. Сёлета плануем паставіць сушылку драўніны. Гэта дасць магчымасць выпускаць дошку з яшчэ большай дабаўленай вартасцю.

ЛЯСНАЯ СЕРТЫФІКАЦЫЯ ГАРАНТУЕ

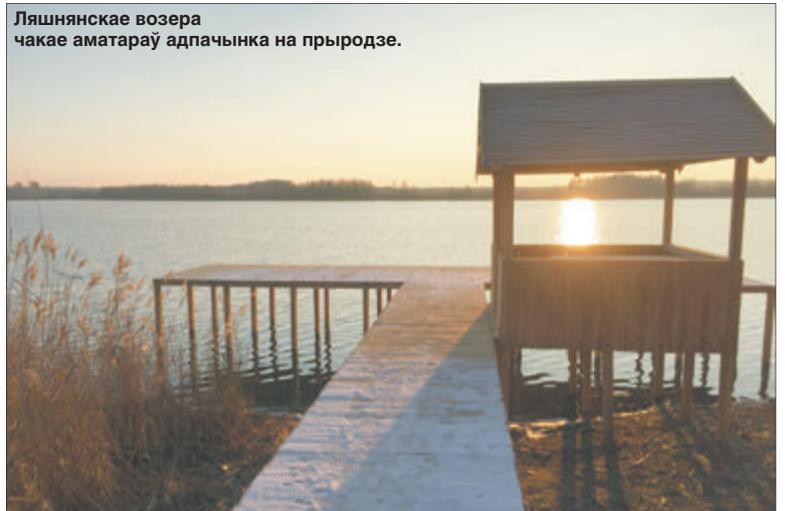
На ўнутраным рынку паспяхова рэалізуюцца лесаматэрыялы круглыя, дровы, венікі гаспадарчых, сеянцы, саджанцы. Уся сертыфікаваная прадукцыя лягас маркіруецца знакам лясной сертыфікацыі. Мазырскі лягас мае нацыянальны сертыфікат адпаведнасці па сістэме лесакіравання і лесакарыстання, а таксама

сіцу, вадаплаўную дзічыну. Зусім недалёка — Ляшнянскае возера, дзе мы вырошчваем рыбу. Там зрабілі зону адпачынку з неабходнай інфраструктурай: альтанкі з мосцікамі, пад'язныя шляхі, стаянка ахоўваемая... Усё для ціхага і прыемнага адпачынку на прыродзе. Думаем, аматары рыбалкі гэта месца ацэняць па заслугах ужо сёлета. І надалей будзем гэты кірунак развіваць.

ПАРАДАК І ЭКАНОМІЯ

Па выніках работы ў 2016 годзе Мазырскі лягас увайшоў у пяцёрку вядучых лясных гаспадарак краіны. А летась яго ўрачыста занеслі на Рэспубліканскую дошку Гонару — за эканомію рэсурсаў.

— Калі ў кожным кірунку шукаць эканомію, будуць прыбыткі, — гаворыць Андрэй Канстанцінавіч. — Напрыклад, на аўтатранспарт мы ўсталявалі сістэму GPS-сачэння і кантролю паліва. Цяпер людзі дакладна разумеюць, што калі ёсць эканомія, гэтыя грошы ім прыйдуць у якасці дадатковага заробку. Увогуле важна выходзіць адказнасць супрацоўнікаў за ўсё, што навокал. Мы дамовіліся з усімі кіраўнікамі і спецыялістамі, што калі некуды едуць па справах, глядзяць, які парадак на тэрыторыі. Напрыклад, у якім стане прыдарожныя палосы. Пачалі ўстанаўліваць камеры для правядзення фотавідэафіксацыі ў лясах. І гэта прыносіць свой плён

БАРАЦЬБА З КАРАЕДАМ

У лесе часам — як на вайне. І ворага не адразу можна заўважыць, гаворыць **галоўны ляснічы Мазырскага лягаса Мікалай ШАРЫГА**:

— З-за нашэсця караеда сёлета прыйдзеца высекаць да 1000 га хвой. Зімой мы вызначаем дрэвы, якія ўжо пашкодзаны. Глядзім, дзе зялёныя галіны падаюць на снег. Расліны, у якіх зрадзепа крона, зразаем, а галінкі тэрмінова спальваем. Пакуль гэта найбольш эфектыўны спосаб. Тыя, якія ўжо стаяць парывалы, караед з'еў і з іх пайшоў далей. Таму ў першую чаргу трэба знішчаць дрэвы, якія ён пашкодзіў зараз.

Мікалай Сяргеевіч расказвае, што караед прыляцеў у Беларусь з поўдня і захаду, дзе аб'еў лясныя масівы ва Украіне і Польшчы:

— Да таго ж на становішча паўплываў шэраг падзей. Пасля вайны ў лясах садзілі толькі хвой. Сёння

Пад патранажам супрацоўнікаў Мазырскага лягаса знаходзяцца мурашкі. Іх калоніі агароджаны драўлянымі платамі, каб дзікі, для якіх гэтыя казуркі далікатэс, не змаглі разбурыць мурашнік.

вучоныя прыйшлі да разумення, што садзіць трэба мяшаны лес, у якім побач з хвоямі будуць бяроза і вольха. Мы цяпер так і робім. Масавая меліярацыя, асушэнне балот, пацяпленне клімату — усё гэта разам таксама адыграла негатыўную ролю. З-за недахопу вільгаці дрэвы аслабелі і сталі занадта ўразлівымі для шкоднікаў і інфекцый. Гэтай вясной у Бокаўскім лясніцтве паспрабуем правесці авіяпрацоўку спецыяльнымі прэпаратамі. Пагледзім, як караед адрэагуе.

ЗААХВОЧВАННЕ ДЛЯ САМЫХ ЛЕПШЫХ

Па эканамічных паказчыках сярод прадпрыемстваў лясной галіны Мазырскі вопытны лягас займае лідзіруючыя пазіцыі не толькі ў вобласці, але і ў краіне. Гэта станоўча адбіваецца як на заробках супрацоўнікаў, так і на дадатковых заахвочваннях, — адзначае дырэктар Андрэй Марачкоўскі:

— Тэхніка бяспекі, ахова працы, спецадзэнне — у прырытэтах на прадпрыемстве. Не менш важныя і сацыяльныя выплаты. Згодна з калектыўным дагаворам выплачваем так званую трынаццатую зарплату. Маладым спецыялістам — абавязковыя «пад'ёмныя», а тым, хто вучыцца ў ВНУ або каледжы, па выніках кожнай паспяховай сесіі — прэмія. Летам заказвалі аўтобус і калектыўна выязджалі на чатыры дні адпачываць у Адэсу. Пры гэтым у кожным лясніцтве вырашалі, хто лепш працаваў, не меў спяганняў і дастойны заахвочвання. На ўсе святы мы імкнёмся сустракацца калектывам. У нашым лягасе шмат дынастыяў і ветэранаў, якія нам перадалі ў спадчыну такое багацце — лес. Мы павінны падтрымліваць традыцыі папярэдніх пакаленняў. Багатыя лясныя ўгоддзі краю трэба пакінуць дзецям і ўнукам.

Начальнік Слабадскога ўчастка па перапрацоўцы драўніны Міхаіл ДАШКЕВІЧ.

Слабадскі аб'яднаны майстарскі ўчастак па перапрацоўцы драўніны.

ЕЎРАПАДДОНЫ І ПЕЛЕТЫ НА ЭКСПАРТ

Другую лінію па перапрацоўцы драўніны разам з адноўленым цалкам памяшканнем Андрэй Марачкоўскі плануе запусціць да канца 2018 года. Да таго ж створыцца больш за дзясятка працоўных месцаў для жыхароў вёскі Слабада. У перспектыве ўчастак павінен цалкам працаваць на экспарт. Сёння замежныя спажыўцы з 10 краін больш за ўсё зацікаўлены ў пастаўках апрацаванай дошкі для еўрападдонаў. Яны ж купляюць у мазыран калы для вырошчвання вінаграда. Перспектыва — вытворчасць пелетаў для ацяплення. Апошні прадукт можа стаць яшчэ адным важным кірункам экспартнай будучыні гэтага падраздзялення, упэўнены Андрэй Марачкоўскі:

— Сёння зарабляем грошы і ўкладаем іх у вытворчасць. Мы будзем імкнуцца выпускаць больш

сертыфікаты адпаведнасці міжнароднага значэння PEFS і FSC. У пункце радыёлагічнага кантролю лягас праводзіцца радыёметрычны кантроль прадукцыі. Гэта таксама дазволіла ўмацаваць пазіцыі на міжнародным і ўнутраным рынку.

АДПАЧЫНАК ДЛЯ АМАТАРАЎ

— А яшчэ ў нас ёсць свой пчалынік на 100 сем'яў. Мы ўжо атрымліваем экалагічна чысты мёд, — расказвае дырэктар Мазырскага лягаса. — У аддаленай вёсцы Гіневічаў Груд размешчаны домік паляўнічага. Там камінная зала, кухня з гарачай вадой. Побач лазня, мангал, альтанка для летняга адпачынку, вальеры для сабак, стаянка для аўтамабіляў... З вясны да восені ў дамку практычна няма свабодных месцаў. Аматараў палявання парадуюць некранутыя лясы, дзе можна паляваць на дзіка, лася, бобра, казулю, зайца, ваўка, лі-

у выяўленні парушальнікаў закона. Таксама ў лясніцтвах на спецыяльных вежах устаноўлены відэакамеры, якія значна аблягчаюць сачэнне за лесам у сітуацыі пажарнай небяспекі. Дзяжурны ляснік-аператар бачыць на маніторы ўсё, што адбываецца ў наваколлі.

З БЯДОЙ СПРАВІЛІСЯ ТАЛАКОЙ

У ліпені 2016 года Мазырскі вопытны лягас напаткала сапраўдная бяда. У Раманаўскім лясніцтве ўраган паваліў лес больш чым на 500 гектарах. З дапамогай многіх арганізацый, а таксама прадпрыемстваў галіны, горада і раёна атрымалася ў сціслы тэрмін высекаць паваленыя дрэвы на плошчы 760 гектараў. Але ж гэта толькі частка справы. Лесаводы звярнуліся па дапамогу да ўсіх жыхароў краіны, і ім прыйшлі на дапамогу. У выніку дабрачыннай акцыі «Тыдзень лесу — 2017» на месцы загінулых былі пасаджаны маладыя хвой і бярозы.

Ва ўрочышчы Старына Міхалкаўскага лясніцтва расце дуб, якому больш за чатырыста гадоў. Ён мае акружнасць амаль чатыры з паловай метры, а вышыня яго — больш за 40 метраў.

Тут пачынаецца тэрыторыя заказніка «Мазырскія яры».

Тэрыторыя паляўнічага дамкі ў вёсцы Гіневічаў Груд.

САКРЭТ ПОСПЕХАЎ — У ЗНІЖЭННІ ВЫДАТКАЎ

У Рэспубліканскім вытворчым ўнітарным прадпрыемстве «Гомельаблгаз» філіял ВУ «Мазыргаз» па выніках мінулага года з'яўляецца адным з самых паспяховых. Узначальвае яго дырэктар Віктар Пянько:

— «Мазыргаз» сёння мае падраздзяленні ў Ельску, Нароўлі, Лельчыцах і Калінкавічах. Прычым у апошнім населеным пункце ёсць і газанапайная станцыя. Мазырскі філіял — адно з вядучых прадпрыемстваў газавай галіны Гомельшчыны, якое лідзіруе па многіх

Калінкавіцкая газанапайная станцыя.

пазіцыях. Асноўнае наша дасягненне ў тым, што летась мы спрацавалі без аварыяў. Газабеспячэнне спажываючым газам было бесперабойным. Выпадкі вытворчага траўматызму і парушэнняў рэжыму работы газарамеркавальнай сістэмы не адбылося. Увогуле ўдала год склаўся. Усе вытворчыя і эканамічныя паказчыкі выканалі. У кожным раёне газабеспячэння мы зрабілі мадэрнізацыю. «Мазыргаз» праводзіць актыўную работу па газіфікацыі аграгарадкаў і населеных пунктаў у сельскай мясцовасці. Летась у Ельскім раёне па Чарнобыльскай праграме пачалося будаўніцтва газаводу да аграгарадка Скароднае. Мы завяршалі мінулы год здачай першай чаргі гэтага аб'екта. Сёлета прыступім да другой — будзем газіфікаваць непасрэдна гэты населены пункт. Плануем будаваць газавод у Калінкавіцкім раёне — да вёсак Крукавічы і Ператрутаўскі Варатын, каб потым газіфікаваць гэтыя населеныя пункты.

Цяпер на Палессі дзейнічае надзейная сістэма бесперабойнага забеспячэння прыродным і звадкаваным газам. Сёння працягласць газавых сетак, якія абслугоўвае «Мазыргаз», складае больш чым паўтары тысячы кіламетраў. З іх толькі 9,5 км прыходзіцца на звадкаваны газ. Большую частку (93,7%) агульнага аб'ёму рэалізаванага прыроднага газу спажываюць прамысловыя прадпрыемствы, і толькі каля 6% — насельніцтва.

Сучаснае прадпрыемства праводзіць пастаянную мадэр-

нізацыю вытворчасці, укараняе энергазберагальнае абсталяванне. На працягу шэрагу гадоў упраўленне арганізоўвае бесперабойны і безаварыйны працэс выканання ўсіх мерапрыемстваў па забеспячэнні рэгіёна як звадкаваным, так і прыродным газам. «Мазыргаз» падае паліва да 140 прадпрыемстваў і арганізацый, а таксама да 111 тысяч кватэр. Пры гэтым звадкаваным газам карыстаецца крыху больш за чвэрць насельніцтва падпарадкаванай тэрыторыі.

Летась атрымалася павялічыць колькасць тых, хто аддаў перавагу «блакітнаму паліву». Тэмп росту да ўзроўню мінулага года склаў 107,7%.

— Жыхары паспяхова вучацца эканоміцы, — заўважае Віктар Аляксандравіч. — Прагнозы паказчык па абсталяванні кватэр і дамоў грамадзян прыборамі ўліку расходнага газу за мінулы год выкананы на 110,7%. Сталі пільна сачыць за тым, колькі скарысталі паліва, жыхары больш чым 2200 кватэр і дамоў. Выканана таксама заданне па эканоміі паліва-энергетычных рэсурсаў. Пры плане мінус 2,9% яго фактычнае значэнне склала мінус 4,4%.

Значная ўвага ў працы ўпраўлення на працягу 2017 года ўдзялялася пытанням зніжэння выдаткаў, рацыянальнаму расходванню матэрыяльных і фінансавых сродкаў. У межах выканання патрабаванняў Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Аб мерах па павышэнні эфектыўнасці сацыяльна-эканамічнага комплексу Рэспублікі Беларусь» у галёўным прадпрыемстве РВУП «Гомельаблгаз» распрацаваны і зацверджаны план мерапрыемстваў па зніжэнні выдаткаў і павышэнні эфектыўнасці выкарыстання матэрыяльных і фінансавых рэсурсаў. Адназначна, вытворчым упраўленнем «Мазыргаз» летась была зацверджана праграма з гадавым заданнем забяспечыць эканамічны эффект у суме 79,8 тысячы рублёў. Яе рэалізацыя была даведзена ўсім структурным падраздзяленням. На прадпрыемстве штомесяц праводзіцца сход працоўнага калектыву па падвадзённай выніках гэтай работы — з афармленнем адпаведных пратаколаў.

*** Газавая гаспадарка на Гомельшчыне пачала актыўна развівацца яшчэ з 60-х гадоў мінулага стагоддзя.**

На Палессе прыроднае «блакітнае паліва» пачало паступаць толькі ў 1990-я гады. Менавіта тады яно пачало паступова і ўпэўнена замяняць звадкаваны газ.

Дарэчы, упраўленне штогод забяспечвае зніжэнне выдаткаў на вытворчасць прадукцыі (работ, паслуг) за кошт рэалізацыі мерапрыемстваў па энергазыхаванні, аптымізацыі і скарачэнні нормаў выдатку паліва-энергетычных, матэрыяльных і працоўных рэсурсаў. Фактычна за мінулы год упраўленнем дасягнута эканамічны эффект 113,7 тысячы рублёў.

— Гэтага атрымалася дабіцца за кошт правядзення мерапрыемстваў па зніжэнні выдаткаў на рамонтна-эксплуатацыйнае абслугоўванне і трыманне асноўных сродкаў, — адзначае Віктар Пянько. — Таксама мы змаглі знізіць выдаткі на ўтрыманне аўта транспарту і механізмаў: скарацілі спажыванне светлых нафтапрадуктаў да нарматыўнага, узмацнілі жорсткасць нарматываў прабегу і выдаткаў на ўтрыманне аўта транспарту, замянілі аўтамабілі на менш энергазатратныя, перавялі аўта транспарт на выкарыстанне звадкаванага газу і гэтак далей. Былі праведзены мерапрыемствы па скарачэнні выдаткаў за кошт удасканалення арганізацыі і аплаты працы. Мы палепшылі ўмовы працы спецыялістам, якія працуюць у шкодных умовах. Увогуле ж работа па зніжэнні выдаткаў і павышэнні эфектыўнасці выкарыстання матэрыяльных рэсурсаў будзе актыўна працягнута і сёлета.

Вялікая частка працы газавікоў — аказанне паслуг насельніцтву. Людзі даўно прызвычаліся да прынцыпу «адно акно». Ён стаў нормай жыцця і для работы абанэнткага аддзела. З 2006 года па Указе № 368 чалавек можа скарыстацца істотнымі льготамі па газіфікацыі: 70% дзяржаўнай падтрымкі атрымліваюць жыхары населеных пунктаў з насельніцтвам да 20 тысяч чалавек, 30% — гарадскія, а на астатнюю частку сумы можна скарыстацца льготным крэдытам. Час паказаў, што такая падтрымка істотная і вельмі эфектыўная.

*** Прыродны газ — не толькі эканамічна эфектыўнае, але і экалагічна чыстае паліва. На землях, пацярпелых ад аварыяў на ЧАЭС, альтэрнатывы газу насамрэч няма — гэта самы чысты з магчымых рэсурсаў.**

Уладальнікі тэхнікі імкнуча да пераходу аўтамабіляў на газавое паліва, бо яно значна таннейшае. Да таго ж упраўленне ажыццяўляе паслугі па пераабсталяванні аўтамабіляў для працы на звадкаваным газе.

— На абслугоўванні службы ўнутрыдамавых газавых сіс-

тэм і абсталявання знаходзіцца амаль 110 тысяч газавых пліт, каля 11 тысяч праточных вода-награвальнікаў і звыш 14,5 тысячы ацяпляльных апаратаў і катлоў, — расказвае **галоўны інжынер філіяла Уладзімір ГРАМОВІЧ**. — Нягледзячы на

добра адладжаны механізм прафілактыкі, ніколі нельга выключыць узнікненне няштатных сітуацый. Арганізацыю рашэння такога роду задач бярэ на сябе аварыйна-дыспетчарская служба, якая заўсёды напалатова для аператыўнай лакалізацыі і ліквідацыі магчымых няштатных сітуацый. Для гэтага арганізавана кругласутачнае дзяжурства аварыйных брыгад, якія адразу ж рэагуюць на экстранныя выклікі па нумары 104.

Для павышэння якасці абслугоўвання сістэм газабеспячэння праводзіцца работа па замене запорна-рэгулюючай арматуры і аб'ектаў газарамеркавальнай сістэмы з адпрацаваным тэрмінам эксплуатацыі. Так за мінулы год заменена 12 адзінак запорна-рэгулюючай арматуры, зроблена замена васьмі аб'ектаў газарамеркавальнай сістэмы. Таксама зроблена мадэрнізацыя абсталявання прамежкавага газарэгулятарнага пункта-2 у Калінкавічах і мадэрнізацыя чатырох групавых ёмістых устаноў у пасёлку Зашыр'е Ельскага раёна. Зроблена прыборнае тэхнічнае абслугоўванне 110 км падземнага газаводу, у тым ліку абследаванне

тэхнічнага стану 5,4 км падземных газаводу, якія выпрацавалі тэрмін службы. У межах мадэрнізацыі газарамеркавальнай сістэмы зроблена тэле механізацыя шасці групавых ёмістых устаноў, чатырох шафавых рэгулятарных пунктаў, чатырох станцый катоднай аховы. Сёлета запланавана тэле механізацыя 32 шафавых рэгулятарных пунктаў.

Для ўдасканалення тэхнічнага абслугоўвання ўсталяваны дыстанцыйны дэтэктар уцечак метану на адлегласці да 30 м. Летась завершана работа па мадэрнізацыі навучальных класаў з усталяўкай газавыкарыстоўваючага абсталявання ва ўсіх раёнах газабеспячэння. Гэта зроблена для пражэктнага інструктажу спажываючых па

бяспечным карыстанні газам. Акрамя таго, за апошнія два гады выкананы значныя работы па мадэрнізацыі абсталявання Калінкавіцкай газанапайнальнай станцыі: заменена 152 адзінкі абсталявання і арматуры. На электронную ўсталёўку напайвання балонаў заменена механічная карусель, якая адпрацавала нарматыўны тэрмін. Уведзена ў эксплуатацыю электронная ўсталёўка напайвання балонаў у комплексе з абсталяваннем па тэрмаусаджванню пластыкавай кантрольнай плёнкі на запорныя клапаны газавых балонаў FAS-23169 і праверкі герметычнасці вентыля бытавых балонаў FAS-23110. Гэта дазволіла ўвесці не толькі на газанапайнальнай станцыі, але і ў вытворчых упраўленнях нумарны ўлік пломбаў і скараціць выдаткі на іх набыццё, а таксама павялічыць адказнасць спажываючых пры дастаўцы і вяртанні балонаў са звадкаваным углевадародным газам, і абмежаваць магчымасць перадачы іх трэцім асобам.

Зараз на ВУ «Мазыргаз» плённа працуюць звыш 500 чалавек. Сярэднямесячная заробатная плата работнікаў летась ўзрасла. Кожны работнік можа павялічыць заробак за кошт свайго прафесійнага майстэрства.

Кадры, вядома ж, вырашаюць усё. Дакладней — іх кваліфікацыя. Таму на прадпрыемстве аддаецца вялікая ўвага навучанню работнікаў. Летась павысілі кваліфікацыю больш як 280 газавікоў. Многія з супрацоўнікаў атрымліваюць адукацыю ў вышэйшых навучальных установах завочна. Пастаянна вядзецца перападрыхтоўка спецыялістаў.

Лепшая брыгада АДС 2015: Слесар Уладзімір БАБОВІК, майстар Дзмітрый КУЛАГА, галоўны інжынер Уладзімір ГРАМОВІЧ, кіроўца Вадзім ЛІСЦОВСКІ.

Прафесіяналізм супрацоўнікаў «Мазыргаза» пацверджаны не толькі кіламетрамі пракладзеных газаводу і бездакорнай эксплуатацыі аб'ектаў газавай гаспадаркі. Яшчэ і ўдзелам у конкурсах аглядах прафесійнага майстэрства «Найлепшы па прафесіі». Летась мазырская каманда ў складзе майстра Аляксандра Халмякова і слесараў Алега Папова і Дзмітрыя Васіленкі стала пераможцай у рэспубліканскім конкурсе па прафесійным майстэрстве на званне «Найлепшая брыгада па тэхнічным абслугоўванні ўнутрыдамавага газавога абсталявання». Ну а слесар службы ўнутрыдамавых газавых сістэм і абсталявання (Калінкавіцкі РГЗ) Дзмітрый Васіленка — яшчэ і ўладальнікам персанальнай намінацыі «Найлепшы слесар па тэхнічным абслугоўванні імпартнага

абсталявання». Такім чынам, мазыране прадэманстравалі тэарэтычныя веды, паказалі высокую тэхнічную базу, а таксама падмацавалі ўменні і прафесіяналізм на практыцы.

Калектыву ўпраўлення жыве актыўным працоўным і грамадскім жыццём. Штогод арганізуецца агляды мастацкай самадзейнасці. Цікаваць да спорту стварае атмасферу ўзаемадапамогі, сяброўства і адзінства. Гэта немалаважны фактар у фарміраванні ўзаемаадносін. Прычым узроставага бар'ера не існуе. Газавікі «Мазыргаза» з'яўляюцца не толькі актыўнымі ўдзельнікамі спартыўнага і фізічнага выхавання, але і гарадскіх, абласных спартыўна-адукацыйных і летніх відах спорту. Урэшце інвестыцыі ў спорт і здаровы лад жыцця вяртаюцца і станоўча адбываюцца на прадукцыйнасці працы.

На прадпрыемстве створаны паўнаважныя ўмовы для працы і адпачынку. Вялікую работу ў гэтым кірунку праводзіць прафсаюзная арганізацыя, якая абараняе інтарэсы супрацоўнікаў, стымулюе іх працу яшчэ і праз сацыяльныя выплаты. Не забываюць у калектыве ветэранаў, пенсіянераў, інвалідаў, шматдзетныя сем'і... Выплаты «на агародніну», які матэрыяльная дапамога на аздараўленне, да свят, на харчаванне, узнагарода па выніках працы за год, матэрыяльная дапамога да Новага года сталі пастаяннымі.

— Сёлета мы будзем узяць спецыяльную ўвагу стану дэбіторскай запавычанасці за выканання работы і аказання паслуг юрыдычным і фізічным асобам, — адзначае Віктар Пянько. — Плануем забяспечыць выкананне даведзеных каштарысаў выдаткаў на пры-

родны і звадкаваны газ. Комплекс мерапрыемстваў па тэхнічным абслугоўванні і рамонце сістэм газабеспячэння — таксама актуальная задача. Працягнем зніжэнне выдаткаў і павышэнне эфектыўнасці выкарыстання матэрыяльных рэсурсаў. Будзем імкнуча да павелічэння аб'ёмаў паслуг насельніцтву і юрыдычным асобам з рэнтабельнасцю не ніжэй за 5%. Традыцыйнымі нашымі задачамі з'яўляецца стварэнне бяспечных умоў працы персаналу і зніжэнне адмоўнага ўздзеяння шкодных і небяспечных фактараў на навакольнае асяроддзе. Мы будзем рабіць усё магчымае, каб гарантаваць устойлівае, безаварыйнае газабеспячэнне ўсіх суб'ектаў гаспадарання. Нашы досвед, веды і прафесіяналізм з'яўляюцца залогам стабільнасці і эканамічнага росту.

НОВЫЯ ВЫШЫНІ «ЗАРЫ»

Саўгас-камбінат «Зара» па сучасных мерках прадпрыемства маладое — яму ўсяго 21 год, але нягледзячы на ўзрост, уваходзіць у дзясятку найбуйнейшых і найбольш паспяхоўных у краіне. Яно размешчана на тэрыторыі працягласцю ў 60 кіламетраў у Мазырскім, Хойніцкім і Нараўлянскім раёнах, а плошча сельскагаспадарчых угоддзяў сёння больш за 10 тысяч гектараў. Цяпер у складзе «Зары» чатыры аддзяленні, і такая структура фарміравалася паступова, калі далучаліся неплацежаздольныя гаспадаркі. У іх аднаўленне «Зара» інвеставала значныя сродкі, вызначыўшы перспектывыя кірункі развіцця, і сёння яны паўнаважныя часткі аднаго паспяховага працуючага механізма.

Дырэктар прадпрыемства
Алег СЛІВКО.

Саўгас-камбінат «Зара» — прадпрыемства шматпрофільнае. Вырошчванне збожжа і зернебабовых, вытворчасць малака, прычым толькі гатунку «экстра», свініны, ялавічыны, мяса птушкі і яек, перапрацоўка мяса і малака — асноўныя кірункі яго дзейнасці. У складзе прадпрыемства пяць фермаў буйной рагатай жывёлы, два свінагадоўчыя комплексы і птушкафабрика яйкавага і мяслага кірункаў. Тут маецца свой племгас, дзе вырошчваюцца племянныя цяляты, элітгас, які вырабляе насенне для ўласных патрэб і на продаж. Нядаўна амаль на 80 гектарах быў закладзены яблыневы сад і сёлета атрыманы першы вялікі ўраджай — 400 тон яблыкаў. А завяршае ўвесь цикл вытворчасці фірменная гандлёвая сетка — добра вядомая ў рэгіёне і за яго межамі, якая з году ў год пашыраецца ў адказ на спажывецкі попыт.

Кожная новая вышыня даецца прадпрыемству няпроста, бо дзякуючы пастаяннай станоўчай вытворчай дынаміцы планка дасягнута вельмі

высокая. Тым не менш і летась «Зара» запісала на свой рахунак чарговы рэкорд. У 2017-м сабрана больш за 45 тысяч тон збожжа — самы высокі ўраджай за ўсе гады існавання. На адну ўмоўную галаву буйной рагатай жывёлы было нарыхтавана 26,5 цэнтнера травяных кармоў. У гаспадарцы добра ведаюць, што прадукцыйнасць жывёлагадоўлі напраму залежыць ад забяспечанасці якаснымі і паўнаважнымі кармамі.

Цяпер у саўгас-камбінаце ўтрымліваецца 6110 галоў буйной рагатай жывёлы, у тым ліку больш за 1,5 тысячы — дойнага статку, амаль 55 тысяч свіней, 437 тысяч птушкі. Сярэдні ўдой ад каровы летась склаў 9 131 кг, сярэднясутачнае прыбаўленне ў вазе буйной рагатай жывёлы — 970 грамаў, свіней — 630 грамаў, яйцаноскасць курэй-нясушак — 347 яек. Паказчыкі валавой вытворчасці прадукцыі жывёлагадоўлі таксама высокія: летась атрымана 13,3 тысячы тон малака,

Фармоўшчыцы цэха перапрацоўкі.

13 тысяч тон мяса жывёлы і птушкі, больш за 67 мільёнаў штук яек. Выручка ад рэалізацыі сельскагаспадарчай прадукцыі летась склала 87,7 мільёна рублёў.

Новы час дыктуе прадпрыемству і новыя задачы. На пэўным этапе развіцця тут зразумелі: без уласнай перапрацоўкі не абысцця. Паступова з'явілася некалькі участкаў па выпуску прадуктаў з мяса і малака, а таксама участка, дзе гатуецца ўласны камбікорм для жывёлы і птушкі. Цяпер цэх перапрацоўкі мяса — прадмет асаблівага гонару «Зары». Тут вырабляецца больш за 200 відаў мясных паўфабрыкатаў, каўбасных і вэнджаных вырабаў. Прычым выкарыстоўваецца толькі ахалоджанае мяса, што дапамагае захаваць яго аптымальныя спажывецкія якасці, а таксама натуральныя спецыі. Ідэя стварэння такога цэха даказала сваю эфектыўнасць, і яго магутнасці пастаянна мадэрнізуюцца. Летась, напрыклад, рэканструяваны ўчастак па вырабе паўфабрыкатаў у Мазыры, што дазволіла павялічыць яго магутнасці і адпаведна аб'ём выпуску прадукцыі. Тут устаноў-

Пакетаванне малака ў малочным цэху.

лена самае сучаснае тэхналагічнае і халадзільнае абсталяванне. Калектыву участка працуе ў дзве змены, дзякуючы чаму з самай раніцы прадукцыя

трапляе на прылаўкі магазінаў. Цяпер усе участкі перапрацоўкі ўкамплектаваны высокатэхналагічным абсталяваннем, па сутнасці, уяўляюць сабой кампактны мясакамбінат.

Прадукцыя пад брэндам «Дары ад Зары» паступае ў крамы штодзень, а яе абарачальнасць складае не

больш за дзве сутак, што гарантуе пакупніку толькі свежыя вырабы. Фірменны гандаль прадпрыемства, дарэчы, гэта 28 магазінаў, якія знаходзяцца ва ўсіх раёнах Гомельшчыны і буйных гарадах — Мазыры, Калінкавіч, Рэчыцы. У самім абласным цэнтры размешчана чатыры магазіны, а таксама гандлёвы павільён на рынку «Прудкоўскі». Спажывецкі даўно ацанілі якасць прадукцыі «Зары» і штодзень робяць свой выбар на яе карысць.

Высокую ацэнку прадукцыя атрымала і ад экспертаў харчовага рынку. За стабільна высокую якасць і шырокі асартымент прадпрыемства тройчы ўдастоена дыпламам «Залаты Густ», а таксама лаўрэат конкурсу «Найлепшыя тавары Рэспублікі Беларусь у 2014 годзе».

Не стаяць на месцы, а шукаць новыя перспектывыя кірункі раз-

віцця — прыцып, якім пастаянна кіруюцца на прадпрыемстве. І сёлета запланавана рэалізаваць некалькі новых праектаў. Адзін з іх — будаўніцтва птушкафабрыка па вырошчванні бацькоўскага статка бройлераў. Гэта дасць магчымасць атрымліваць сваіх сутачных куранят, якіх цяпер «Зара» вымушана закупляць у іншых арганізацый. Гэта дазволіць сэканоміць значныя сродкі, а таксама забяспечыць іх рэалізацыю іншым птушкафабрыкам. Таму праект разлічаны на атрыманне каля 10 мільёнаў куранят штогод, у той час як уласная патрэба — 1 мільён.

Яшчэ адзін важны праект — будаўніцтва механізаванага двара з запраўкай і вёсцы Заваяіц Нараўлянскага раёна. Такім чынам з'явіцца магчымасць выкарыстоўваць тэхніку з максімальнай прадукцыйнасцю, а таксама палепшыць умовы працы для калектыву. А будаўніцтва яшчэ аднаго фірменнага магазіна прадказана спажывецкім попытам. Ён стане пятым па ліку ў Гомелі.

Як сцвярджаюць на прадпрыемстве, галоўны сакрэт поспеху «Зары» не толькі ў правільнай стратэгіі кіраўніцтва шматпрофільнай вытворчасцю, але і ў фарміраванні калектыву аднадумцаў. Сёння на прадпрыемстве працуе амаль паўтары тысячы чалавек. Сярэднямесячная зарплата складае звыш тысячы рублёў. Да гэтага дадаецца і значны сацыяльны пакет. Таму кадравы праблем на прадпрыемстве няма даўно: прафесіяналы сваёй справы маюць дастойную ўзнагароду за працу, а разам з ёй жаданне працаваць яшчэ лепш і ўпэўненасць у заўтрашнім дні.

УНП 400408726

МАЛОЧНЫЯ ПРЫСМАКІ З МАЗЫРА

Стаўку на мадэрнізацыю, інавацыйныя тэхналогіі і сучаснае абсталяванне зрабілі на КВУП «Мазырскія малочныя прадукты»

Для вытворцы, які працуе на насычаным рынку і арыентаваны не толькі на айчынную пакупніку, але і на экспартныя пастаўкі, гэта надзвычай важна. Сёння прадпрыемству больш за 70 гадоў, але з часу заснавання тут засталіся бадай толькі самі вытворчыя карпусы. Усё астатняе — ад абсталявання да тэхналогій змянілася да непазнавальнасці. І такія ўмовы дыктуе канкурэнцыя. Спяняцца нельга ні на паўкроку — тут жа абдыдуць іншыя. Адным з прыкладаў рэалізацыі высокаэфектыўнага інавацыйнага праекта стала мадэрнізацыя тварожнага участка, у прыватнасці ўстаноўка цалкам аўтаматызаванай закрытай лініі балгарскай кампаніі Donido па вытворчасці зярнёнага тварагу. «Мазырскія малочныя прадукты» сталі першым у Беларусі прадпрыемствам, дзе з'явілася такое абсталяванне. Высокая ступень аўтаматызацыі цяпер характэрная для ўсіх этапаў вытворчасці. Камп'ютарная праграма цалкам кіруе не толькі вырабам прадукцыі, але і санітарнай апрацоўкай абсталявання. Лінія дазволіла атрымаць высокі выхад гатовай прадукцыі, якая адпавядае ўсім санітарна-гігіенічным патрабаванням. Дзякуючы беражлівай апрацоўцы тварагу, а таксама ўпакоўцы ў мадыфікаваным газавым асяроддзі, ён захоўвае свежы кісламалочны смак і ўсе якасці, уласцівыя натуральнаму прадукту. Акрамя таго, закрытая тэхналогія вытворчасці дазволіла павялічыць тэрмін прыдатнасці прадукцыі, што немалаважна для прадпрыемства, арыентаванага на экспарт.

Цяпер на лініі вырабляецца да 9 тон тварагу ў суткі. Абсталяванне прадугледжвае фасоўку ў некалькі відаў упакоўкі, у прыватнасці ванначкі з тэрмапласту вагой ад 200 да 500 грамаў, мяккія пакеты такой жа вагой, а таксама вагавы твараг для прамперапрацоўкі ад 1 да 15 кг.

Яшчэ адзін інавацыйны праект, рэалізаваны на прадпрыемстве, які дазволіў пашырыць экспартныя пастаўкі, — будаўніцтва цэха сухога абястлушчанага малака. Яго адкрыццё дазволіла не толькі павялічыць аб'ём экспарту прадукцыі, але і пашырыць геаграфію паставак. Акрамя таго, мадэрнізаваць давялося і іншыя участкі. У прыватнасці, некалькі гадоў таму новым абсталяваннем аснашчаны ўчастак дзіцячага харчавання, што дало магчымасць пашырыць асартымент прадукцыі. Цяпер, напрыклад, выпускаюцца лячэбна-прафілактычныя кісламалочныя біяпрадукты. Сярод іх — «Біфітат», які быў спецыяльна распрацаваны для дзяцей, а таксама людзей з алергічнымі рэакцыямі. Зрэшты, гэта незамэнны прадукт і ў рацыёне людзей, якія нядаўна перанеслі інфекцыйныя хваробы і прайшлі курс лячэння антыбіётыкамі. Ён не толькі нармалізуе мікрафлору кішэчніка, але і ўтрымлівае ўнікальны вітамінна-мінеральны састаў, які аказвае жыватворны ўплыў на ўвесь арганізм. Дарэчы, для прадуктаў дзіцячага харчавання выкарыстоўваецца сыравіна ўсяго некалькіх гаспадарак, паколькі да якасці «Біфітата», а таксама тварагу-ДМ, які прызначаны для харчавання дзяцей з шасці месяцаў, асабліва патрабаванні.

Усяго ж у асартыменце прадпрыемства сёння больш за 70 найменняў прадукцыі, якая вядомая пад гандлёвымі маркамі «Вясёлка смаку» і «Моц здароўя». Кожныя суткі на прадпрыемстве паступае каля 250 тон сыравіны, якая праходзіць строгі ўваходны кантроль. З яе вырабляюць не толькі цэльнае малако рознай тлустасці, але і кісламалоч-

ныя прадукты, сметанковае масла, тварожныя дэсерты, пудынгі, сухое абястлушчанае малако. Частка прадукцыі адпраўляецца на экспарт. Не сакрэт, што яна карыстаецца вялікім попытам у Расіі, а таксама Казахстане і Арменіі, паколькі не ўтрымлівае кансервантаў, фарбавальнікаў, штучных дабавак, генетычна мадыфікаваных прадуктаў. Зараз вядзецца падрыхтоўка да пастаўкі малочнай прадукцыі на кітайскі рынак.

Мясцовыя гурманы добра ведаюць фірменныя крамы прадпрыемства. Сёння іх 14, і размешчаны яны не толькі ў Мазыры, але і ў Гомелі і Нароўлі. Тут пакупнікі могуць ацаніць навінкі прадукцыі, якіх штогод распрацоўваецца каля дзясятка. Іх, дарэчы, ацанілі і на шматлікіх міжнародных і айчынных выставах, прадукцыю шмат разоў адзначалі ўзнагародамі на конкурсах. Сакрэт такога прызнання, як лічаць на прадпрыемстве, — у выкарыстанні толькі натуральнай сыравіны экстра-класа, шматступеньчатым кантролі якасці на ўсіх этапах вытворчасці, укараненні міжнародных сістэм якасці, а таксама — у кваліфікаваным персанале, здольным працаваць з сучасным абсталяваннем. Сёння ў калектыве больш за паўсотні чалавек. Амаль палова з іх — моладзь ва ўзросце да 30 гадоў. Дзякуючы такому спалучэнню ўдаецца сумяшчаць найлепшыя традыцыі і суперсучасныя тэхналогіі, ставіць і вырашаць амбіцыйныя задачы па заваяванні новых рынкаў і насычэнні іх якаснай натуральнай прадукцыяй.

УНП 490419919

ПА СУЧАСНЫХ СТАНДАРТАХ ГАНДЛЮ

Адно з найлепшых гандлёвых прадпрыемстваў не толькі ў Мазырскім раёне, але і ў Гомельскай вобласці, гандлёвая кампанія «Палессе» штогод нарошчвае тавараабарот, працуе з прыбыткам і інвестуе сродкі ў мадэрнізацыю і новае абсталяванне. Сёння гэта кампанія новага тыпу, дзе стыль работы і ўзровень абслугоўвання адпавядаюць сучасным стандартам. Па выніках паказчыкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця прадпрыемства стабільна ўваходзіць у лік найлепшых у рэгіёне.

— Летась тэмп росту асноўнага паказчыка — рознічнага таваразвароту — нашай гандлёвай сеткі ў супастаўных цэнах склаў 106,7%, што больш чым на 5% перавышае заданне, — расказвае дырэктар Мазырскай гандлёвай кампаніі «Палессе» Наталля СЕМЯНЮК. — Тэмп рознічнага таваразвароту прадпрыемстваў грамадскага харчавання ў супастаўляльных цэнах — 139% пры даведзеным заданні 101,2%. Рэнтабельнасць продажаў склаўла 1,54%. Выкананне таваразвароту і іншых паказчыкаў, стабільная работа нашага прадпрыемства дазволілі атрымаць прыбытак і абаротныя сродкі для вядзення гаспадарчай дзейнасці. Важна, што мы выконваем свае абавязальнасці і не маем пратэрмінаванай дэбіторскай і крэдыторскай запазычанасці. Абаротныя сродкі накіроўваем пераважна на набыццё абсталявання для далейшай мадэрнізацыі і тэхнічнага пераўзбраення нашых аб'ектаў — як гандлёвых, так і грамадскага харчавання, нарыхтоўчых пунктаў.

«Палессе» — і чатыры аб'екты грамадскага харчавання. Гэта рэстаран «Палессе», кафэ

і міні-кафэ на 236 пасадачных месцаў, аддзел купінарыі «Ласунак». Паводле слоў Наталлі Сямянюк, стратэгія развіцця прадпрыемства скіравана на ўмацаванне ўласнай матэрыяльнай базы, пастаяннае ўдасканаленне гандлёвай сеткі, у тым ліку рацыянальнае выкарыстанне гандлёвых плошчаў, пашырэнне асартыментнага пераліку на аснове маркетынговых даследаванняў. За апошнія гады амаль цалкам удалося абнавіць усё тэхналагічнае абсталяванне аб'ектаў гандлю і

колькасці разлікаў банкаўскімі плацежнымі карткамі маюць бадай найлепшы паказчык сярод гандлёвых прадпрыемстваў Мазырскага раёна. У самой кампаніі ўжо некалькі гадоў паспяхова функцыянуе камп'ютарная праграма з цэнтральным офісам, якая дапамагае дэтальна аналізаваць продажы і эфектыўнасць правядзення розных акцый, адсочваць рух тавару.

Маркетынговія акцыі, дарэчы, шырока прымяняюцца ў гандлёвых аб'ектах «Палессе». «Адзіны дзень зніжка», промаакцыі, распродажы, рэкламныя гульні — тут па максімуме выкарыстоўваюць усе тыя сучасныя інструменты, якія дазваляюць прывабіць пакупнікоў. Штомесяц, напрыклад, у наведвальнікаў магазінаў ёсць магчымасць набыць са зніжкамі ад 15 да 40% тавары прадпрыемстваў канцэрнаў «Беллеграм» і «Белдзяржхарчпрам». Можна атрымаць зніжкі і па накапляльнай дысконтнай праграме «Маё Палессе», існуе і праграма падарункавых сертыфікатаў. Даступна для пакупнікоў набыццё тавару ў крэдыт з растэрміроўкай плацяжу. Менавіта такія падыходы дазваляюць паспяхова канкураваць з вядомымі буйнымі гандлёвымі сеткамі.

Акрамя правядзення гібкай цэнавай палітыкі, рэкламных акцый і выставак-продажаў, важная і культура абслугоўвання пакупнікоў, якую на прадпрыемстве пастаянна ўдасканальваюць. І вялікую ролю ў гэтым адыграе высокі прафесійны ўзровень усяго калектыву, яго творчы падыход і імкненне да ўкаранення сучасных стандартаў гандлю.

УНП 400082468

Дарэчы, цяпер у склад прадпрыемства ўваходзіць 11 рознічных гандлёвых аб'ектаў. У іх ліку сем прадуктовых, тры непрадуктовых і адзін сумесны магазіны. У структуры

грамадскага харчавання, парк аўтатранспарту, аўтаматызаваць гандлёвы працэс. На прадпрыемстве актыўна папрацавалі над укараненнем безнаўных разлікаў пакупнікоў, і цяпер па

ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ САМЫЯ ПАТРАБАВАЛЬНЫЯ ЗАПЫТЫ

У сённяшніх умовах рынак патрабуе індывідуальнага падыходу да кожнага пакупніка і яго спажывецкіх магчымасцяў, а ва ўмовах жорсткай канкурэнцыі ключавымі фактарамі становяцца не толькі цэны, але і формы абслугоўвання, асартымент і нават дызайн магазіна. Гэта выдатна ведаюць на адным з найбуйнейшых гандлёвых прадпрыемстваў Мазыршчыны — «Прыпяцкім Альянсе».

Сёння ў структуры кампаніі больш за сотню магазінаў. А іх агульная плошча — амаль 11,5 тысячы м². Яны знаходзяцца не толькі ў Мазырскім, але і ў суседнім Нараўлянскім раёне, а таксама ў Мазыры, Калінкавічах, Нароўлі, Ельску і Рэчыцы і абслугоўваюць больш за 30 тысяч насельніцтва. Прычым прадпрыемства выконвае важную сацыяльную місію — аказвае паслугі ў аддаленых населеных пунктах, дзе жывуць у асноўным пажылыя людзі, і атрымаць асаблівы прыбытак там немагчыма. Менавіта 70 магазінаў кампаніі (а гэта амаль 70% знаходзяцца ў сельскай мясцовасці, куды не спяшаюцца прыходзіць іншыя гандлёвыя прадпрыемствы. А восем аўталавак абслугоўваюць жыхароў 75 вёсак, дзе пражывае больш за 2 тысячы чалавек і няма стацыянарных гандлёвых сетак.

У буйных крамах гандлёвай сеткі «Прыпяцкі Альянс» праводзяцца разнастайныя маркетынговія мерапрыемствы: акцыі «Кошт тыдня» і «Кошт дня», «Дзень скідак», сезонныя распродажы. Арганізаваны і продаж тавараў у крэдыт з адтэрміноўкай плацяжу — па картках «Лёгка пакупкі», «Халва», «Магніт». Але сёння, калі ў пакупніка шырокі выбар гандлёвых сетак, вялікае значэнне мае не толькі канкурэнтаздольны кошт, але і прывабны асартымент тавараў. Таму калектыву прадпрыемства працуе над мультыфарматнасцю: у спальных раёнах горада пакупнік аддасць перавагу таму магазіну, дзе купіць можна ўсё — ад хлеба і малака да зубачыстак і сурвэтак. Важную ролю адыгрывае і інтэр'ер самога магазіна. Таму значную долю сродкаў прадпрыемства інвестуе ў мадэрнізацыю гандлёвых аб'ектаў. Летась былі праведзены ў адпаведнасць з сучаснымі стандартамі магазін № 8 «Прыпяцкі» і магазін у вёсцы Меляшкічы. А прамысы-

ловы магазін «Палескі» пераўтварыўся ў сучасную кандытарскую «Салодкі церам». Новае абсталяванне з'явілася яшчэ ў шасці гандлёвых аб'ектах. Сёлета гэта работа будзе працягнута, плануецца мадэрнізаваць яшчэ чатыры крамы ў сельскай мясцовасці з поўнай заменай абсталявання.

У сферы інтэрэсаў кампаніі «Прыпяцкі Альянс» не толькі аптovy і рознічны гандаль, але і грамадскае харчаванне, нарыхтоўчая дзейнасць, аказанне транспартных паслуг і перавозка грузаў, здача ў наём нерухомасці і знешнеэканамічная дзейнасць. У структуры кампаніі 24 прадпрыемствы грамадскага харчавання ў Мазырскім і Нараўлянскім раёнах. Жыхары і госці Нароўлі выдатна ведаюць утульны сучасны бар «Таверна». А мазыране аблюбаваў кафэ «Шампань», у тым ліку — і за яго акцыі «Страва тыдня», «Дні беларускай кухні», «Рыбны дзень». Акрамя кафэ і рэстаранаў у склад уваходзяць бары, сталовыя, закусачныя, буфеты. Дарэчы, 13 такіх аб'ектаў знаходзяцца ў сельскай мясцовасці. Летась тэмп росту тавараабароту прадпрыемстваў грамадскага харчавання склаў 103,3%.

Перавыканана заданне па нарыхтоўчым абароце. Летась ён склаў 2 918 тысяч рублёў, што на 10,5% больш, чым у 2016-м, і на 6,5% вышэй за даведзены паказчык. У прадпрыемства 10 прыёмна-нарыхтоўчых пунктаў, склады другой сыравіны і сховішча садавіны і агародніны. Яно, дарэчы, абсталявана рэгуляваным мікракліматом і сучаснай спліт-сістэмай, якая дазваляе доўгі час захоўваць плода-агароднінну прадукцыю без страты яе спажывецкіх якасцяў.

Спяняцца на дасягнутым на прадпрыемстве не збіраюцца. Развіццё і ўдасканаленне матэрыяльна-тэхнічнай базы, у прыватнасці далейшая мадэрнізацыя аб'ектаў гандлю, фарміраванне прывабнага асартыменту па канкурэнтаздольных цэнах, павелічэнне рознічнага таваразвароту — такія задачы ставіць перад сабой кіраўніцтва і калектыву «Прыпяцкага альянсу». Але галоўная з іх — забяспечыць самыя разнастайныя патрэбы пакупнікоў.

УНП 400210619

ГОРНЫЯ СПУСКІ ЗАХОПЯЦЬ ДУХ

Цела ўмацоўць, а настрой — падымуць. Асноўны спартыўна-аздараўленчы аб'ект горада над Прыпяццю — гарналыжны комплекс «Мазыр», зараз актыўна прымае як жыхароў, так і гасцей горада.

— Сёлета ўжо звыш 13 тысяч чалавек паспелі скарыстацца яго паслугамі, — расказвае метадыст аддзела адукацыі, спорту і турызму Мазырскага райвыканкама Галіна КАСЦЯШКІНА. — А гэта азначае, што комплекс зарабіў 55 тысяч рублёў. Умовы надвор'я дазволілі адкрыць каток для наведвальнікаў толькі ў сярэдзіне студзеня, але ж вельмі шмат людзей

магчыма пакатацца скарыстаўся. Для тых, хто аддае перавагу імклівым горным спускам, — траса працягласцю каля 200 метраў, шырынёй 30 метраў і перападам вышынь 28 метраў. Старт сезона снаўбордаў і лыж крыху зацягнута з-за капрызаў надвор'я, але ж наперадзе яшчэ сакавік і практычна да яго канца можна паспець атрымаць асалоду

ад спуску з гары з ветрыкам. Між тым пачаткоўцы могуць узяць першы ўрок непасрэдна на гарналыжным комплексе: тут працуюць інструктары для дарослых і дзяцей.

Спартыўна-аздараўленчы гарналыжны комплекс «Мазыр» працуе з 2006 года. Гарналыжная база размяшчаецца ў цэнтры горада, што вельмі зручна для ту-

У Мазырскім раёне развіваецца 32 віды спорту, з іх 17 — па алімпійскай праграме. Найбольш масава: веславанне на байдарках і каное, вайейбол, футбол, цяжкая атлетыка, бокс, вольная і грэка-рымская барацьба, акадэмічнае веславанне, лёгкая атлетыка, веласпорт, каратэ, акрабатыка. У склад нацыянальных камандаў уваходзіць 86 спартсменаў Мазырскага раёна.

рыстаў. Комплекс прапануе кліентам самы разнастайны адпачынак. Дзеці з задавальненнем катаюцца на спецыяльна абсталяванай цюбінгвай трасе. А дарослыя могуць

пакатацца не толькі на лыжах, але і на снаўбордах. Пры гэтым увесь рыштунак можна ўзяць напратат тут жа. Горныя лыжы, канькі, снаўборды і цюбінгі для дзяцей ва ўзрос-

це ад трох гадоў і практычна любыя памеры для дарослых. Катацца можна і на сваіх, але абавязкова купіць білет для ўваходу на лёд. Акрамя таго, арганізатары прапануюць яшчэ і катанне на снегаходзе. Дарэчы, якасць трас забяспечвае спецыяльная снежная гармата магутнасцю 50 кубаметраў штучнага снегу за гадзіну. Яна здольная стварыць снежны полаг на палескім гарналыжным курорце. А тым, хто стаміўся ці замерз, можна выпіць кубачак гарбаты ва ўтульнай мясцовай кавярні.

■ Жыццёвінкі

БАЦЬКІ І ДЗЕЦІ

БРАТЫ

Прыехалі ў вёску да бацькоў надоечы два сыны. Міхась з Расіі, жыве і працуе ў Арле, і Сашка з райцэнтра. Хлопцам дзесьці пад пяцьдзясят гадоў, амаль равеснікі. Павячэралі, разгаварыліся. Старыя пайшлі неўзабаве адпачываць, бо дзень нялёгка выдаўся, стаміліся, зразумела, а браты працягвалі гаманіць. Вядомая справа — даўно ж не бачыліся, было што ўспомніць, прыгадаць.

— А памятаеш, як наша хата гарэла, і нехта ў клас улег, крыкнуў: пажар! Куляшавы гараць! І ўсе вучні высыпаў з класа — панесліся пажар глядзець. А ты адзін толькі здагадаўся сарваць са сцяны ў калідоры — якраз над бачком з вадой вісеў — вогнетушыцель. А?

— Як жа не помню! — адказвае Міхась. — З ім і прыбег на пажар. Па гарадах. Напрасткі. Здаецца, у першым класе тады вучыўся.

— А я зусім у школу не хадзіў яшчэ. Гэта мне расказвалі... Ну-ну.

— Зусім жаўтароты быў і я. Калі новы вогнетушыцель у калідоры павесілі, настаўнік, Кірылавіч, ці то жартам, ці то сур'ёзна заявіў мне: Міша, а паспрабуй зняць яго сёння. Зможаш? І я не змог... Верыш?

— Гэтага не памятаю, — ківае Сашка. — Што значыць мабілізацыя чалавека ў неабходную хвіліну. На многае, аказваецца, здольны наш арганізм. Тады ж табе і грашовую прэмію далі? Што вызначыўся на пахары. Так?

— Граматы і сарочку. Сказалі, каб не той вогнетушыцель, хата згарэла б цалкам...

— Было.
— Было!..
— А памятаеш, як цябе каля моста конь убрыкнуў? — глядзіць Міхась на Сашку. — Заднім капытом? Ты ажно ў куст заляцеў. Думалі, забіў...

— Такое лепш не ўспамінаць. Але як не ўспомніш! І сніцца, бывае...

— А памятаеш, як табе бацькі матацыкл «Мінск» купілі, каб ты ў школу ездзіў у Абідавічы, а я якраз з арміі вярнуўся і ты мяне рашыў пакатаць?

— Нешта прыпамінаю... — моршчыцца Сашка.

— Не моршчыся, не моршчыся, — пачынае ўшчуваць брата на правах старэйшага Міхась. — Але больш пасля застолля не раю табе садзіцца за руль. Уцяміў? Паслухайся брата. І я дурнем быў. Мы ж маглі папросту разбіцца. Колькі тады на спідометры было? Сто дваццаць?

Сашка ўздыхнуў, пакалашмаціў рукою чупрыну старэйшага брата, усміхнуўся:

— Ды я і большую б хуткасць набраў, калі б у мяне тады яшчэ тармазы былі...

Браты штурхаюцца, смяюцца. Ім весела. Ёсць што прыгадаць. А ў бацькоўскай хаце для такіх успамінаў самы той настрой!..

ПРАПАНОВА

У адной творчай арганізацыі абмяркоўвалі план працоўнай дзейнасці на найбліжэйшы час. Старшыня, спыніўшыся на асноўных пунктах, зрабіў надзвычай сур'ёзны твар, пацікавіўся:

— Як думаеце, адужым?

— Адужым! Павінны! — дружна адказалі амаль усе.

— Тады прымаем? — падняў вочы на прысутных старшыня і папрасіў падняць рукі.

Прагаласавалі. Супраць нікога не было. План як план. Ці ўпершыню ж. Праўда, нехта з творцаў пацікавіўся: а як мы, маўляў, правядзем сустрэчу з калегамі і нашым даўнімі сябрамі з Расіі, якую запланавалі, бо ў нас жа няма сродкаў, каб прыняць іх? Трэба ж і за гасцініцу заплаціць, і накарміць.

Фота носіць ілюстрацыйны характар.

Старшыня пашкроб за вухам, а потым развёў рукамі, і па выразе ягонага твару няцяжка было здагадацца, што пытанне і сапраўды няпростое, а сам ён, відаць, падумаў: «Далі прамашку. Грошай жа ў арганізацыі і сапраўды — нуль».

Памаўчалі. Падумалі. І тут узняўся аўтарытэтны і паважаны ў творчым калектыве Пятро Пятровіч, заявіў:

— Канешне, справа выдатная — расіянам прыехаць да нас, нам паехаць да іх. Абмен, так сказаць. Але ж — і праўда! — усё ўпіраецца ў грошы. Час такі, адкрыта скажу, няпросты. Але сустрэцца ж нам не як трэба. Бо — традыцыя. Тым больш што асобным пунктам мерапрыемства ўключана ў план... Даваць задні ход? Думаю, не варта: ёсць выйсце! Няхай яны сядуць там у сябе ў памяшканні, а мы ў сябе, уключым скайп — і пагамонім. Абмяркуем, так сказаць, усё, што хвалюе.

Прайшоўся на лёгкі шумок. Той-сёй нават запляскаў у ладкі.

— І нікуды ехаць не трэба, — працягваў Пятро Пятровіч. — Можна, так яшчэ і лепш, а? Час сжаномім. Ну, а па чарцы можна ўзяць і па скайпе. Гарэлка ж усюды аднолькавая. Толькі, заўважу, тут хіба адзін ёсць: па скайпе не пацалуешся на развітанне...

Больш у далоні ніхто не пляскаў. Сур'ёзная справа, выходзіць. Праблема.

Разыходзіліся, адным словам, моўчкі, так нічога і не вырашыўшы...

ПАДАРУНАК

Кацярына Сяргееўна пераехала ў гэтую вёску на пастаяннае месца жыхарства нядаўна. Пераехала не з горада, а памянля вёску на вёску: тая ад Хатак была далекавата — ажно у суседняй вобласці. Жыццё вымусіла. Даняў муж сваімі пастаяннымі п'янкамі, а дзеці былі ўжо дарослыя, жылі асобна, і, каб не чуць і не бачыць калісьці каханага чалавека, жанчына адважылася на такі крок. Хаткі былі ёй таксама не чужыя, тут жыла яе бабуля, і ў дзяцінстве дзяўчынка часта праводзіла ў яе летнія вакацыі. Былі і знаёмыя сярод жанчын. Калі паскардзілася на сваё жыццё Кацярына Сяргееўна адной з іх, тая і параіла: «Бібліятэкарам ты і ў нас можаш працаваць. Ужо колькі месяцаў чалавека знайсці не могуць. Я пагавару...»

Так і пачала працаваць жанчына на новым месцы. З першых дзён старалася зарэкамендаваць сябе: праводзіла чытацкія канферэнцыі, што ў апошні час нават у гарадскіх бібліятэках, пагадзілася, з'ява рэдка. (Людзі менш чытаюць, гэта не сакрэт.)

Надарыўся нека ў Кацярыны Сяргееўны дзень нараджэння. Нечакана для яе пры-

ехалі павіншаваць з такой падзеяй калегі, нават з раёна чалавек. І якое ж было здзіўленне, калі ўручылі ёй новенькі мабільны тэлефон. Сказалі: за добрую працу. Адзін з гасцей, мужчына, той, што ўручаў падарунак, хітравата ўсміхнуўся, акінуў позіркам прысутных і сказаў, звяртаючыся да юбіляра:

— Кацярына Сяргееўна, да вас тут працавала таксама адна жанчына, яе ўжо няма, вы ж ведаеце... Работнік яна была так сабе. Адным словам, на дзвях часта вісеў вялікі замок. Людзі ж нашы ўсё бачаць — паскардзіліся. Рашылі мы праверыць. Прыезджаем у вёску, падыходзім да бібліятэкі. Сапраўды, на дзвях усё той жа замок, хаця час быў рабочы. Тэлефануем да бібліятэкаркі: вы дзе? Як дзе?! На працы, вядома... На якой жа вы працы, калі мы на ганку стаім!..

Пад воплескі Кацярыны Сяргееўны ўручылі падарунак. А мужчына з раёна ці то жартам, ці то сур'ёзна дадаў:

— Так што будзем і з вамі заўсёды на сувязі. Спадзяёмся, што не прымусяце нас замок цалаваць!

КАРЦІНА

Бабулька збіралася паміраць. Сур'ёзна. Яна ўвесь апошні час толькі і думала, як гэта прыгожа зрабіць. «Ад яе, халеры, не адкупішся. Трэба. Такі парадак. Калі б людзі не мёрлі, то і неба б падпёрлі. Вызваляй свой кавалак на зямлі, баба, не займай месца. Саступай. Ды і Міцька там зачакаўся. Пара да яго...»

Жыла старая адна, сын і дачка ў горадзе, і цяпер, калі занемагла і асабліва адчула, што застаюцца ёй лічаныя дні, то выклікала сваіх дзяцей (хоць, магчыма, і паспяшалася). Штука няхітрая выклікаць — прывезлі яны ёй з горада мабільнік, самі на яго і грошы кладуць, а ёй толькі карыстацца. Камфорт. І вось наказала, каб прыехалі, не цягнулі, бо хацелася старой вельмі пабачыць сына і дачку, унукаў, а за адно паказаць, дзе ляжаць прыхаваныя грошы і вузел з адзеннем — «на чорны дзень».

Сядзіць бабулька перад акном, скрыжавала рукі на грудзях, чакае. Патэлефанавалі дзеці з горада: чакай, матуля, сёння будзем. Яна бачыць на дварэ з дзвяхтак курэй — гэта ўсё, што трымае. «Трэба імі таксама распарадзіцца», — вырашае. Потым глядзіць на карціну, якая займае ўвесь пралёт паміж двума вокнамі. Карціна прыгожая. Надта. Так здаецца старой, і, можа, таму, што любіць яе Міцька сам некалі намаляваў, а фарбы падабраў дужа яркія. Шмат гадоў прайшло, а яны і не выцвілі, амаль не пагоршалі — як новая карціна. Блакітнае не-

ба над возерам, бераг у густых хмызняках, на небе вісіць ражок месяца, а лебедзь з лябёдкай пераплаляся шыямі — кахаюцца...

Паглядзеўшы каторы раз на карціну, старая ўздыхае:

— Я ж казалі Міцьку: не трэба маляваць на сцяне. Ці мала што! Яе з хаты потым не вынесеш, карціну. Дык не паслухаўся, не, ён у мяне ўпёрты быў, Міцька. «Маці, я ведаю, што раблю! Калі ў арміі служыў, то бачыў карціны на сценах: вельмі прыгожа! І не пярэч мне. Анучай працёр раз на паўгода — і шык-бляск! Не перашкаджай мару ажыццяўляць». Ён там, у арміі, і маляваць навучыўся. Можна б, і далей стаў гэтым займацца, але з-за калгаснай працы калі было?.. Так вось адну карціну і намаляваў за ўсё жыццё. Зберагчы б яе. Толькі як? Казала ж, казалі ж неслуху: не малюй на сцяне! У горад Надзька з Пецькам, калі нас не стане, забралі б, і жыла б памяць далей... А цяпер не забярэш. Карціна — не куры... Прападзе карціна разам з хатай... Да гэтага ідзе...

Старая яшчэ доўга глядзіць у акно, і раптам бачыць, як цупнуўся перад вачыма легкавік. На пэўны час забывае пра карціну — дзеці прыехалі!

СПРЭЧКА

Сёння толькі і гамонка ў Беражках пра гэты выпадак. Колькі гадоў назад тут з'явіліся новыя жыхары — Валянцін Андрэвіч і Валянціна Андрэўна. Муж і жонка. Не здзіўляйся, іншы раз бываюць у нашым жыцці такія супадзенні. Да гэтага жылі яны ў Гомелі, а як выйшлі на пенсію, то набылі ў Беражках хатку, корпаліся на агародзе, трымалі курэй і трусаў. Часамі завіхаліся разам з імі на агародзе і дачка з мужам, прыезджалі не адны — з дзецьмі. Ніхто не ведае, ці былі яшчэ дзеці ў дачнікаў. Не пацікавіліся, не знайшлося дапытлівых, а сёння позна: хатка апусцела, сцежка да веснічак зарасла бадылём, якое нават зімой выглядае з-пад снегу.

Гады бяруць сваё. Захварэў і Валянцін Андрэвіч. Пасля таго як забрала «хуткая» і вярнуўся ён зноў у вёску, прайшло некалькі месяцаў. І хадзіў ён ужо з кавенькай, злёгка кульгаў, стаў менш гаварлівы, больш ківаў на прывітанні суседзям, а на агародзе толькі стаяў і назіраў, як рачкуе жонка. Так і жылі. Што за хвароба падсцерагла Валянціна Андрэвіча, ні ён, ні Валянціна Андрэўна людзям не казалі, аднак тыя здагадаліся: мабыць, інсульт. Бач ты, выкарскаўся, хоць і стары. І, відаць, радаваліся за яго: малайчына, трымайся.

А потым звярнулі суседзі ўвагу, што нешта даўно не відаць Валянціны Андрэўны. Вёска ёсць вёска — пачалі разбірацца. Хтосьці бачыў, як паехала ў горад, нехта сустракаў яе і ў самім горадзе, але яна адварнулася, зрабіла выгляд, што не пазнала. Значыць, здаровая, не ў бальніцы. А што ж тады здарылася? Чаму яна пакінула хворага мужа аднаго ў халоднай хаце? Зіма ж, а ў яго ні дроў, нічога... А куды дачка глядзіць? Пазней высветлілася: паспрачаліся старыя.

— Паспрачаліся?! — здзіліліся людзі. — Гэта ж якой трэба было быць той спрэчцы паміж імі ў такім узросце, калі жыццё прайшло разам, каб паспрачацца і не памірыцца! Божухна! У галаве не ўкладваецца...

У Беражках ні Валянціны Андрэўны, ні яе дачкі больш ніхто ніколі не бачыў. Кажуць, старая і жыла ў дачкі: сваю ж кватэру намнога раней дзед з бабай падарылі ўнучцы.

Што ж да Валянціна Андрэвіча, то знайшліся добрыя людзі і дапамаглі перабрацца яму ў дом састарэлых...

А што за спрэчка адбылася паміж імі, — так ніхто і не ведае.

Уважаемые акционеры ОАО «Элегант»!
Очередное общее собрание акционеров ОАО «Элегант»
состоится 20 марта 2018 года в 15.00, регистрация
акционеров с 14.00 по 14.45 по адресу: г. Жодино,
пр-т Ленина, 22 ОАО «Элегант», бухгалтерия

Повестка дня

1. Об итогах финансово-хозяйственной деятельности Общества в 2017 году и основных направлениях деятельности Общества на 2018 год.
2. О результатах аудиторской проверки и проверки ревизионной комиссией финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2017 год.
3. Утверждение годового отчета и бухгалтерского баланса Общества за 2017 год, отчета о прибылях и убытках за 2017 год.
4. Утверждение порядка распределения прибыли, остающейся в распоряжении предприятия за 2017 год.
5. Утверждение плана распределения прибыли, остающейся в распоряжении предприятия на 2018 год.
6. Об утверждении прочих расходов за счет прибыли 2017 года, в т. ч. списание кредиторской задолженности с истекшим сроком исковой давности.
7. О вознаграждении членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
8. Избрание членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
9. О решениях, принятых наблюдательным советом Общества
10. О сделках Общества.

Список акционеров для участия в собрании будет составлен согласно реестру владельцев ценных бумаг эмитента по состоянию на 1 марта 2018 года.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться с 9 до 11 часов, начиная с 26 февраля 2018 г. по адресу: г. Жодино, пр-т Ленина, 22, бухгалтерия, в день проведения собрания – по месту его проведения. Справки по телефону: (01775) 9-43-74.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру общества – паспорт, представителю акционера – паспорт и доверенность.
 УНП 60003931

ОБЪЯВЛЕНИЕ
27 марта 2018 года в актовом зале Минского завода
технологических металлоконструкций по адресу:
г. Минск, ул. Радиальная, 13 состоится очередное (годовое)
общее собрание акционеров ОАО «ПРОМТЕХМОНТАЖ»

Начало собрания в 14.00.
 Регистрация акционеров (по предъявлении документа, удостоверяющего личность, для представителя акционеров дополнительно – доверенность, заверенную в соответствии с законодательством) с 12.00 до 13.30 согласно реестру акционеров ОАО «ПРОМТЕХМОНТАЖ» по состоянию на 1 марта 2018 года.

Повестка дня

1. Отчет Дирекции о финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2017 год и утверждение показателей бизнес-плана Общества на 2018 год.
2. Отчет ревизионной комиссии за 2017 год. Заключение по годовым отчетам и балансу Общества.
3. Отчет Совета директоров за 2017 год.
4. Утверждение годовых отчетов и бухгалтерского баланса, отчета о прибылях и убытках Общества за 2017 год, распределения чистой прибыли (покрытия убытков) Общества за 2017 год.
5. О дивидендах за 2017 год.
6. Утверждение направлений использования чистой прибыли на 2018 год.
7. Утверждение условий материального вознаграждения членов Совета директоров и ревизионной комиссии.
8. Выборы членов Совета директоров.
9. Выборы членов ревизионной комиссии.
10. О наделении Совета директоров Общества полномочиями, отнесенными Уставом к компетенции общего собрания акционеров Общества.

С информацией о деятельности Общества за 2017 год можно ознакомиться с 7 марта 2018 года по 26 марта 2018 года, а с материалами собрания – с 20 марта 2018 года по 26 марта 2018 года в рабочие дни (понедельник–пятница) с 9.00 до 16.00 в Исполнительной администрации ОАО «ПРОМТЕХМОНТАЖ» по месту нахождения Общества: г. Минск, пер. Калининградский, 19А, а в день проведения собрания акционеров – по месту его проведения с 12.00 до 13.30.
 Совет директоров.
 УНП 100185330

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА
(ПОНИЖЕНИЕ ЦЕНЫ НА МОСТОВ ДРЕВ»
ИМУЩЕСТВА ОАО «МОСТОВДРЕВ»

Лот № 1

Комплекс капитальных строений: инв. № 450/С-28244 (здание ремонтно-механической мастерской, кирпичное, 1981 г. п., общей площадью 755,6 кв. м.); инв. № 450/С-24229 (склад, кирпичный, 1982 г. п., 135,0 кв. м.); инв. № 450/С-24241 (склад, кирпичный, 1946 г. п., 301,6 кв. м.); инв. № 450/С-24226 (продовольственный склад, блочный, 1995 г. п., 29,7 кв. м.); инв. № 450/С-24227 (навес для ремонта, металлические стойки, 2002 г. п., 152,0 кв. м.); инв. № 450/С-24228 (котельная, кирпичная, 1995 г. п., 163,0 кв. м.); инв. № 450/С-24230 (проходная, кирпичная, 1981 г. п., 6,1 кв. м.); инв. № 450/С-24240 (туалет, кирпичный, 1996 г. п., 4,7 кв. м.); инв. № 450/С-28632 (здание конторы служебное, кирпичное, 1946 г. п., 346,1 кв. м.); инв. № 450/С-22310 (здание магазина, брусья, обшитые вагонкой, 1960 г. п., 72,7 кв. м.); инв. № 450/С-24222 (канализационный отстойник (от столовой); инв. № 450/С-24223 (канализационный отстойник (от котельной); инв. № 450/С-24224 (канализационный отстойник (от мастерской); инв. № 450/С-20813 (тепловая сеть); инв. № 450/С-20812 (водопроводная сеть); инв. № 450/С-24225 (канализационная сеть); инв. № 450/С-24221 (электрическая сеть)

Сведения о земельном участке: кадастровый номер 425450100001006632, площадь 1,3524 га, назначение – для содержания и обслуживания зданий и сооружений. **Местонахождение имущества: Гродненская обл., Слонимский р-н, г. Слоним, ул. М. Горького, д. 7**

Обременения: капитальное строение с инв. № 450/С-22310 (здание магазина) сдается в аренду по 18.05.2018 года

Предмет торгов, краткая характеристика	Комплекс капитальных строений: инв. № 450/С-28244 (здание ремонтно-механической мастерской, кирпичное, 1981 г. п., общей площадью 755,6 кв. м.); инв. № 450/С-24229 (склад, кирпичный, 1982 г. п., 135,0 кв. м.); инв. № 450/С-24241 (склад, кирпичный, 1946 г. п., 301,6 кв. м.); инв. № 450/С-24226 (продовольственный склад, блочный, 1995 г. п., 29,7 кв. м.); инв. № 450/С-24227 (навес для ремонта, металлические стойки, 2002 г. п., 152,0 кв. м.); инв. № 450/С-24228 (котельная, кирпичная, 1995 г. п., 163,0 кв. м.); инв. № 450/С-24230 (проходная, кирпичная, 1981 г. п., 6,1 кв. м.); инв. № 450/С-24240 (туалет, кирпичный, 1996 г. п., 4,7 кв. м.); инв. № 450/С-28632 (здание конторы служебное, кирпичное, 1946 г. п., 346,1 кв. м.); инв. № 450/С-22310 (здание магазина, брусья, обшитые вагонкой, 1960 г. п., 72,7 кв. м.); инв. № 450/С-24222 (канализационный отстойник (от столовой); инв. № 450/С-24223 (канализационный отстойник (от котельной); инв. № 450/С-24224 (канализационный отстойник (от мастерской); инв. № 450/С-20813 (тепловая сеть); инв. № 450/С-20812 (водопроводная сеть); инв. № 450/С-24225 (канализационная сеть); инв. № 450/С-24221 (электрическая сеть)		
Начальная цена	492 008 рублей 64 копейки с учетом НДС	Задаток (5%)	24 600 рублей
Сведения о продавце	ОАО «Мостовдрев», Гродненская обл., г. Мосты, ул. Советская, 38, тел. 8 (01515) 3 36 63		
Сведения об организаторе торгов и номер счета для перечисления задатка	Гродненское областное учреждение финансовой поддержки предпринимателей, г. Гродно, ул. Мицкевича, 8, тел. 8 (0152) 74 49 11, номер счета BY65BLBB30150500481906001002 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской обл., г. Гродно, ул. Мицкевича, 3, код BLBBVY2X, УНП 500481906		
Срок заключения договора купли-продажи	В течение 10 рабочих дней с даты подписания протокола о проведении торгов	Условия оплаты	По согласованию сторон
Торги состоятся 12 марта 2018 года в 12.00 по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8			
Срок подачи документов	По 3 марта 2018 года включительно до 16.00 по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8		
Условия участия и порядок проведения аукциона размещены на сайте организатора торгов www.fincnet.by			
Дополнительная информация по телефону: 8(0152) 74 49 11, 77 23 79 Предыдущая публикация: газета «Звезда» от 10.01.2018 г.			

Считать недействительными утерянные ЗАО «СК «Белросстрах» бланк квитанции о приеме наличных денежных средств (страховых взносов) формы 1-СУ серии КС № 0276133 и бланки страховых полисов: «Добровольное страхование от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу» формы 2РН, 2РП серии БИ №№ 1232650–1232652, 1254351–1254354, 0884565–0884566, 1471671, 1616822, 1616823, 1616825, 1616826, 1616828, 1616829, 1625806, 1625807, «Добровольное страхование от несчастных случаев» формы 2РН, 2РП серии НС № 0010070.
 УНП 100782388

ОАО «БЕЛТРУБОПРОВОДСТРОЙ»
г. Минск, ул. М. Богдановича, д. 129

Советом директоров ОАО «Белтрубопроводстрой» от 09.02.2018 г. в соответствии со ст. 81 Закона Республики Беларусь от 09.12.1992 № 2020-ХІ «О хозяйственных обществах» решено для проведения годового очередного собрания сформировать реестр владельцев ценных бумаг на 28.02.2018 г.
 Совет директоров.
 УНП 100364117

УВЕДОМЛЕНИЕ
Наблюдательный совет ОАО «УНИВЕРСАМ РИГА»
сообщает о проведении очередного Общего собрания акционеров, которое состоится 27 марта 2018 года в 13.00 со следующей повесткой дня:

1. Об итогах работы Общества в 2017 году и основных направлениях деятельности Общества на 2018 год.
2. Отчет Наблюдательного совета и ревизионной комиссии о проделанной работе в 2017 году.
3. Утверждение годового баланса, отчета о прибылях и убытках за 2017 год.
4. Утверждение плана распределения прибыли, остающейся в распоряжении предприятия на 2018 год.
5. Избрание членов Наблюдательного совета и ревизионной комиссии.

Собрание состоится по адресу: г. Минск, ул. Сурганова, 50, торговый центр «Рига».
 Регистрация акционеров (их представителей) будет проводиться в день собрания с 12.30 до 13.00.
 При регистрации акционеры обязаны предъявить документ, удостоверяющий личность; представитель акционера — доверенность и документ, удостоверяющий личность.
 Наблюдательный совет ОАО «Универсам Рига».
 УНП 100299678

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ ОБ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ПОМЕЩЕНИЯ

Наименование	Характеристика
ЛОТ 1	
Наименование объекта, краткая характеристика, местонахождение объекта	Право заключения договора аренды сроком на 5 лет помещения площадью 15,0 кв. м по адресу: г. Гродно, ул. Буденного, 37
Начальная цена продажи	57 руб. (пятьдесят семь рублей) с учетом НДС
Применяемый коэффициент при расчете арендной платы	В зависимости от спроса на недвижимое имущество, его техническое состояние и коммерческой выгоды – 3,0
Сумма задатка	6 руб. (шесть рублей)
Условия аукциона	Целевое назначение арендуемых помещений – склад, производственное помещение, офис, оказание услуг, розничная торговля
Продавец	УП «Барановичское отделение Белорусской железной дороги» объединенная станция Гродно, 230023, г. Гродно, ул. Буденного, 37, тел. 8 0152 73-43-52, факс 8 0152 72-24-58
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 45-05-38, 41-98-32
Условия оплаты	Срок оплаты – 7 рабочих дней с даты подписания протокола о результатах аукциона (но до заключения договора аренды)
Срок заключения договора аренды	Не позднее 10 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка BLBBVY2X, УНП 500833225

Аукцион состоится 13 марта 2018 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами: заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;

- *юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь* – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица;
- *индивидуальным предпринимателем* – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;
- юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь* – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются: представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя; физическим лицом – документ, удостоверяющий личность физического лица; представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя. Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном порядке организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Последний день приема заявлений – 5 марта 2018 г. до 15.00
 Телефон для справок: 45-05-38 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»
<http://grodnoino.by>

В отчет Местного благотворительного фонда «Возрождение историко-культурных ценностей Шкловского района» об использовании своего имущества за 2017 год, опубликованный в газете «Звезда» от 22.02.2017 г. № 37, вносится следующее дополнение: доходы, полученные от добровольных взносов и пожертвований граждан и организаций, – 660835,14 (шестьсот шестьдесят тысяч восемьсот тридцать пять российских рублей четырнадцать копеек).
 УНП 790613326

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование	Характеристика
ЛОТ 1	
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес расположения, земельный участок, на котором расположен объект	Капитальное строение, инв. № 411/С-13813 (назначение – здание специализированное розничной торговли, наименование – магазин), площадью 191,0 кв. м, расположенное по адресу: г. п. Большая Берестовица, ул. Дзержинского, 58
Земельный участок, на котором расположен объект	Кадастровый номер 420455100001001167, (назначение – земельный участок для размещения объектов розничной торговли (обслуживания здания магазина)), площадью 0,1022 га, расположенном по адресу: г. п. Большая Берестовица, ул. Дзержинского, 58
Начальная цена продажи	48 120 руб. (сорок восемь тысяч сто двадцать рублей) с учетом НДС
Сумма задатка	4 812 руб. (четыре тысячи восемьсот двенадцать рублей)
ЛОТ 2	
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес расположения, земельный участок, на котором расположен объект	Капитальное строение, инв. № 411/С-15726 (назначение – здание специализированное для производства продуктов питания, включая напитки, и табака 2 25 01, наименование – кvasильно-засолочный цех), площадью 80,4 кв. м, расположенное по адресу: г. п. Большая Берестовица, ул. Ленина, 21А, – сооружение, инв. № 411/С-15762 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства 3 10 00, наименование – наружная сеть канализации), протяженностью 14,4 кв. м, расположенное по адресу: г. п. Большая Берестовица, ул. Ленина, 21А
Земельный участок, на котором расположен объект	Кадастровый номер 420455100001001330, (назначение – земельный участок для размещения объектов оптовой торговли, материально-технического и продовольственного снабжения, заготовок и сбыта продукции 1 16 06 (обслуживания здания кvasильно-засолочного цеха)), площадью 0,0517 га, расположенное по адресу: г. п. Большая Берестовица, ул. Ленина, 21А
Начальная цена продажи	50 640,73 руб. (пятьдесят тысяч шестьсот сорок рублей семьдесят три копейки) с учетом НДС
Сумма задатка	5 064 руб. (пять тысяч шестьдесят четыре рубля)
ЛОТ 3	
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес расположения, земельный участок, на котором расположен объект	Капитальное строение, инв. № 411/У-15063 (назначение – здание неустановленного назначения 2 99 99, наименование – незавершенное законсервированное капитальное строение), площадью 0,0 кв. м, расположенное по адресу: Берестовицкий р-н, д. Вороны, ул. Озерная, 2а
Земельный участок, на котором расположен объект	Кадастровый номер 420484001101000043, (назначение – для строительства и обслуживания здания цеха минеральной воды), площадью 0,6620 га, расположенное по адресу: Берестовицкий р-н, д. Вороны, ул. Озерная, 2а. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав в использовании: земли, находящиеся в водоохранной зоне водных объектов, код – 4,1, площадью 0,6620 га
Начальная цена продажи	156 000 руб. (сто пятьдесят шесть тысяч рублей) с учетом НДС
Сумма задатка	15 600 руб. (пятнадцать тысяч шестьсот рублей)
Продавец	Берестовицкий филиал Гродненского областного потребительского общества 231778, г. п. Берестовица, ул. Советская, 2
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 41-98-32, 45-05-38
Условия аукциона	Без условий
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора купли-продажи	Не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка BLBBVY2X, УНП 500833225

Аукцион состоится 29 марта 2018 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3-209

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами: заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении; *юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь* – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица;

- индивидуальным предпринимателем* – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;
- юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь* – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются: представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя; физическим лицам – документ, удостоверяющий личность физического лица; представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя. Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном порядке организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов по названной аукционистом цене. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг), с 8.30 до 16.30 (пятница). Последний день приема заявлений – 26 марта 2018 г. до 15.00
 Телефон для справок: 45-05-38, 41-98-32 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»
<http://grodnoino.by/>

ТРЫВОЖНЫ РАЙ

ШТО АДБЫВАЕЦЦА НА МАЛЬДЫВАХ?

Мальдыўская Рэспубліка асацыюецца з раскошнымі пляжамі і дарагімі гатэлямі, а не з дзяржаўнымі крызісамі і грамадзянскімі беспарадкамі. Тым не менш на працягу апошняга дзесяцігоддзя краіна знаходзіцца ў стане перманентнай палітычнай нестабільнасці, чарговы віток якой пачаўся ў лютым. Мальдыўскія астравы зноў аказаліся ў «топе» паведамленняў сусветных інфармагенцтваў. Вярхоўны суд (ВС) краіны адмяніў прысуд у дачыненні да былога прэзідэнта Махамеда Нашыда і яшчэ васьмі прадстаўнікоў апазіцыі, якія абвінавачваюцца ў тэрарыстычнай дзейнасці. Акрамя таго ВС пастанавіў аднавіць мандаты 12 раней адхіленых апазіцыйных дэпутатаў парламента. Мальдыўскі парламент паведаміў аб часовым прыпыненні работы на нявызначаны тэрмін па меркаваннях бяспекі. Прэзідэнт Мальдываў Абдула Ямін увёў у краіне рэжым надзвычайнага становішча, які дзейнічаў на працягу 15 дзён, а на гэтым тыдні прадоўжаны яшчэ на месяц. Старшыня ВС Абдула Саід і яшчэ двое суддзяў былі арыштаваныя. Таксама затрыманы экс-прэзідэнт краіны Мамун Абдул Гаюм. Чаму неспакойна на Мальдывах?

Ад султаната да рэспублікі

У Мальдыўскім архіпелагу, на якім размешчана аднайменная дзяржава, налічваецца 1192 астравы, 85 працэнтаў якіх — незаселеныя. Пераважна большасць 430-тысячнага насельніцтва рэспублікі жывуць у Мале — сталіцы і адзіным горадзе ў краіне, размешчаным на найбуйнейшым востраве архіпелага, плошча якога ўсяго 6 кв. км. Практычна ўсё жыхары (каля 98 %) вызнаюць іслам суніцкага толку, які распаўсюдзіўся тут яшчэ ў XII стагоддзі. З тых часоў больш за 800 гадоў мясцовая дзяржава існавала ў форме мусульманскага султанату, які з 1887-га трапіў пад пратэктарат брытанскай кароны.

Сучасную гісторыю краіны адлічваюць з 1965-га — менавіта тады астравы атрымалі незалежнасць ад Вялікабрытаніі. Першым прэзідэнтам Мальдыўскай рэспублікі стаў Ібрагім Насір, выхадзец з сям'і нашчадкаў каралеўскай дынастыі Дыямігілі. Падчас яго кіравання была мадэрнізавана эканоміка, аб'яўлена дзяржаўная манополія на знешні гандаль. Аднак у 1970-х эканамічная сітуацыя пагоршылася, пачаліся выступленні насельніцтва. У лістападзе 1978-га хваля незадаволенасці аказалася настолькі моцнай, што Насір збег у Сінгапур.

З таго часу прэзідэнтам стаў Мамун Абдул Гаюм — ён займаў пасаду на працягу шасці пяцігадовых тэрмінаў запар. Гаюма неаднаразова абвінавачвалі ў парушэнні правоў чалавека, карупцыі і ўжыванні тэрору супраць дысідэнтаў. Аднак менавіта пры ім Мальдывы пачалі атрымліваць значныя сродкі ад турызму, уступілі ў Міжнародны валютны фонд і Сусветны банк. У лістападзе 1988 года Гаюма паспабаравалі зрынуць члены ўзброенай арганізацыі «Тыгры вызвалення Таміл-Ллама», але дзякуючы дапамозе індыйскіх вайскоўцаў мяцеж быў задушаны. Аперацыя, якая атрымала ўмоўную назву «Кактус», умацавала адносіны паміж Дэле і Мале. У пачатку 2000-х прэзідэнт ажыццявіў шэраг дэмакратычных рэформаў: дазволіў палітычныя партыі, увёў прамую сістэму выбараў кіраўніка дзяржавы (раней яго выбіраў парламент).

Гэтыя меры абярнуліся супраць Гаюма: у 2008 годзе ён прайграў у другім туры, а яго апанент — апазіцыянер Махамед Нашыд — стаў першым дэмакратычна абраным прэзідэнтам Мальдываў. Ён праславіўся тым, што ў кастрычніку 2009-га правёў першае ў свеце пасяджэнне ўрада пад вадой. Гэтая акцыя, падчас якой чыноўнікі знаходзіліся ў акавангах, была закліканая прыцягнуць увагу да праблемы глабальнага пацяплення і павышэння ўзроўню Сусветнага акіяна. Для Мальдываў гэта пра-

мая пагроза — спецыялісты прагназуюць, што пры захаванні цяперашніх тэндэнцый астравы сыдуць пад вадку ўжо да 2100 года. Нашыд абяцаў перавесці краіну на сонечную і ветраэнергетыку, патрабаваў ад суседніх краін згарнуць буйныя прамысловыя вытворчасці. Але ў 2012 годзе прэзідэнт страціў сваю пасаду ў выніку палітычнага крызісу. Пасля ўлады рэспублікі прад'явілі яму абвінавачанні ў тэрарыстычнай дзейнасці ў сувязі з выданнем незаконнага загаду аб затрыманні кіраўніка Крымінальнага суда Абдулы Махамеда. У выніку экс-прэзідэнт быў асуджаны на 13 гадоў турэмнага зняволення, што выклікала негатыўную рэакцыю міжнароднай супольнасці. Нашыда адпусцілі на лясчэнне ў

прэзідэнтам на перамогу дзякуючы міжнароднай падтрымцы. І ўжо тады цяперашні кіраўнік дзяржавы рызыкуе сам апынуцца за кратамі, лаколькі апазіцыянеры патрабуюць ад ВС прыцягнуць яго да адказнасці за «беспрэцэдэнтную карупцыю». Менавіта таму Ямін вырашыў нанесці па аб'яднанай апазіцыі прэвентыўны ўдар. Нагодай стаў яго канфлікт з Вярхоўным судом.

Стратэгічны пункт

Апроч унутраных прычын — стомленасці насельніцтва і часткі сістэмнай эліты ад праўлення Абдулы Яміна — мальдыўскі крызіс мае і знешняе вымярэнне. Бо Мальдыўскі архіпелаг не толькі вядомы

Вялікабрытанію, дзе ён атрымаў палітычны прытулак, а пасля перабраўся бліжэй да радзімы — у Шры-Ланку.

Прэвентыўны ўдар

З 2013 года краінай кіруе Абдула Ямін — зводны брат Мамуна Абдул Гаюма. Ямін вядомы як галоўны ініцыятар правядзення рэформаў у эканамічнай сферы, ён выступае за ўмацаванне супрацоўніцтва з Паднябеснай і прыцягненне ў краіну кітайскіх інвестыцый. У 2015 годзе ён падпісаў закон, які дазваляе замежнікам валодаць зямлёй на Мальдывах (раней гэта было забаронена канстытуцыяй краіны).

Як заўважаюць эксперты, тое, што адбываецца цяпер, неспрэчна звязана з выбарамі прэзідэнта, якія павінны адбыцца на Мальдывах у лістападзе 2018 года. Махамед Нашыд не хавае, што хоча вярнуцца ва ўладу. Рашэнне Вярхоўнага суда аб адмене прысуду, вынесенага экс-прэзідэнту, адкрывае перад ім такую магчымасць. На лістападаўскіх выбарах безумоўным фаварытам дагэтуль з'яўляўся Абдула Ямін. Але рашэнне ВС аб амністыі Нашыда і яго намер балатавацца пахіснулі пазіцыі цяперашняга прэзідэнта.

Больш за тое, як адзначае Asia Times, адбыўся немагчымы дагэтуль альянс паміж Мамунам Абдулам Гаюмам і Махамедам Нашыдам. Ямін асцерагаецца, што калі апазіцыянера дапусцяць да выбараў, то той стане галоўным

курорт, але і найважнейшая стратэгічная пазіцыя, размешчаная на скрыжаванні гандлёвых шляхоў. Той, хто кантралюе іх, можа кантраляваць транзіт грузаў праз Індыйскі акіян паміж Усходняй Азіяй з аднаго боку і Блізкім Усходам, Афрыкай і Еўропай з другога.

За палітычнымі апанентамі Яміна і Нашыдам стаяць два ключавыя рэгіянальныя гульцы — Кітай і Індыя. Пры прэзідэнце Яміне Мальдывы, якія традыцыйна адносяцца да сферы ўплыву Нью-Дэле, сталі ўсё больш залежаць ад Пекіна — у першую чаргу эканамічна. Кітай уключыў астраўную дзяржаву ў ініцыятыву «Адзін пояс, адзін шлях», устанавіў з ёй зону свабоднага гандлю, а таксама ўклаўся ў ключавыя інфраструктурныя праекты, у тым ліку пашырэнне міжнароднага аэрапорта коштам \$400 млн. На КНР прыпадаюць 70 % знешняга дзярждоўгу Мальдываў і большасць турыстаў, якія прыязджаюць адпачываць на гэты курорт, — 22 %. Для Кітая Мальдывы з'яўляюцца важным пунктам стратэгіі «жамчужнай ніткі» — будаўніцтва партывай інфраструктуры ў краінах, якія выходзяць да Індыйскага акіяна.

Апагеём дрэйфу Мальдываў у бок Пекіна стала падпісанне ў снежні мінулага года дагавора аб стварэнні зоны свабоднага гандлю паміж дзвюма краінамі. Эканамісты папярэджвалі, што гэта яшчэ больш павялічыць гандлёвы дэфіцыт. Аднак урад запэўніваў, што пагадненне створыць перспектывы павелічэння продажу рыбы

(97 працэнтаў усяго мальдыўскага экспарту) на рынак Паднябеснай, а таксама прыцягне кітайскія інвестыцыі.

У канцы мінулага года праўладная газета Мальдываў абвясціла Кітай «новым найлепшым сябрам» краіны, а Індыю — «варожай дзяржавай», якая рыхтуе змову супраць урада Яміна. Сам прэзідэнт паспяшаўся запэўніць індыйскага прэм'ер-міністра Нарэндра Модзі, што не падзяляе гэты пункт гледжання. Аднак апазіцыя на чале з Махамедам Нашыдам раскрытыкавала публікацыю і заявіла аб прыхільнасці да ўмацавання дружбы з Індыяй.

На мяжы інтэрвенцыі

Падзеі на астравах выклікалі шырокі міжнародны рэзананс. Генеральны сакратар ААН Антоніу Гутэрыш выказаў занепакоенасць сітуацыяй на Мальдывах. Арганізацыя гатовая выступіць у ролі пасярэдніка ва ўрэгуляванні ўнутрыпалітычнага крызісу. У аналагічным ключы выказаліся заходнія палітычныя лідары. Кіраўнік МЗС Вялікабрытаніі Барыс Джонсан заявіў, што дзеянні Яміна наносзяць шкоду дэмакратычным інстытутам астраўной дзяржавы. Кіраўнік прэс-службы Дзярждэпартаменту ЗША Хезер Наўэрт заклікала прэзідэнта Мальдыўскай рэспублікі, войска і паліцыю «выконваць прынцып вяршэнства права, выконваць пастановы Вярхоўнага суда краіны, забяспечыць поўнае функцыянаванне парламента і аднавіць гарантаванне канстытуцыяй грамадзянскія правы».

Адрасу пасля ўвядзення рэжыму надзвычайнага становішча Ямін накіраваў сваіх спецпрадстаўнікоў у «саюзныя краіны» — Індыю, Пакістан, КНР і Саудаўскую Аравію, каб растлумачыць сваю пазіцыю. Індыя дэманстравальна адмовілася прыняць пасланца Яміна, кіраўніка МЗС Махамеда Азіма, выказваючы незада-

воленасць дзеяннямі прэзідэнта Мальдываў. Такая пазіцыя Дэле цалкам зразумелая. «Мы занепакоены аб'яўленнем надзвычайнага становішча на Мальдыўскіх астравах», — адзначыў МЗС Індыі ў сваёй афіцыйнай заяве. Крыніцы выдання The Times Of India сцвярджаюць, што індыйскія вайскоўцы былі прыведзены ў стан гатоўнасці ў сувязі з падзеямі на Мальдывах. У прыватнасці, перамяшчэнне войскаў было заўважана на ключавой авіябазе ў паўднёвай Індыі. Афіцыйны Дэле гэтую інфармацыю не пацвердзіў. МЗС Кітая ў сваю чаргу выказаў надзею, што ўлады Мальдываў справяцца з сітуацыяй, якая склалася, самастойна «з дапамогай дыялогу і кансультацый».

«Мяркуючы па ўсім, у першыя дні крызісу ў Нью-Дэле ўсур'ёз разглядалася пытанне аб інтэрвенцыі. Тым не менш індыйскае кіраўніцтва праявіла стрыманасць. Індыя аддала перавагу дыпламатычным метадам, звярнуўшыся да ААН з просьбай накіраваць на астравы спецамісію для расследавання сітуацыі, і заклікаўшы дружалюбныя краіны аказаць ціск на ўрад Яміна, каб прымусяць яго пайсці на саступкі», — адзначыў старшы навуковы супрацоўнік Нацыянальнага даследчага інстытута сусветнай эканомікі і міжнародных адносін РАН Аляксей Купрыянаў. Такім чынам, хоць сітуацыя застаецца напружанай, верагоднасць эскалацыі канфлікту істотна знізілася, лічыць эксперт. І Кітай прадэманстравалі негатоўнасць і нежаданне ісці на канфрантацыю, мяркуючы вырашыць складаную сітуацыю шляхам перагавораў. Хоць магчымасць абвастрэння сітуацыі ў выніку рэзкіх дзеянняў мальдыўскіх палітыкаў застаецца, занятая Індыя і Кітаем пазіцыя дае надзею на тое, што і надалей Пекін і Нью-Дэле будуць пазбягаць эскалацыі ў гарачых кропках на стыку сфер уплыву.

Захар БУРАК.

У тэму

НЕ ВАРТА ЕХАЦЬ

Міністэрства замежных спраў Беларусі рэкамендавала беларускім грамадзянам устрымацца ад паездак на Мальдывы ў сувязі з неспакойным становішчам у краіне, заявіў начальнік упраўлення інфармацыі і лічбавай дыпламатыі — прэс-сакратар МЗС Дзмітрый Мірончык. «Рэкамендуем беларускім грамадзянам часова ўстрымацца ад наведвання Мальдываў, па меншай меры да заканчэння рэжыму надзвычайнага становішча. Гэтая рэкамендацыя тлумачыцца яшчэ і тым, што на Мальдывах адсутнічае беларускае дыпрадстаўніцтва», — растлумачыў Дзмітрый Мірончык. Ён нагадаў, што найбліжэйшае беларускае пасольства размешчана ў Нью-Дэле (Індыя) — за 2800 кіламетраў ад Мале. Аднак гэтае пасольства не акрэдытавана на Мальдывах, і яго магчымасці ўзаемадзеяння з уладамі вельмі абмежаваныя. На Мальдывах няма і дыпрадстаўніцтва ў Каломба (Шры-Ланка) — за 800 кіламетраў ад Мале. «Тым не менш калі хто-небудзь з беларускіх грамадзян трапіць у цяжкую сітуацыю, то яны могуць звяртацца па дапамогу ў гэтыя дыпмісіі. Іх кантактныя даныя размешчаны на сайце МЗС Беларусі і Расіі», — заўважыў прэс-сакратар. Дарэчы, устрымацца ад паездак на Мальдывы рэкамендавалі сваім грамадзянам шэраг краін, сярод якіх Расія, Вялікабрытанія, ЗША, Індыя і Кітай.

Павел ІВАНОЎ:

«МЫ ўжо ЗАБЫЛІ, ЯК ЗДЫМАЦЬ ДОБРАЕ КІНО»

Няпоспехі айчыннага кіно беларускае кінаасяроддзе часта звязвае з адукацыяй, што падаецца лагічным тлумачэннем незайздроснага становішча нацыянальнага кінематографа. Адсюль шышкі ў бок факультэта экранных мастацтваў Акадэміі мастацтваў, прапановы адправіць беларускіх студэнтаў на вучобу за мяжу і непахвальныя згадкі ФЭМа на нядаўняй калегіі Міністэрства культуры. Мы сустрэліся з дэканам факультэта Паўлам ІВАНОВЫМ, і той растлумачыў, чаму вінаваціць Акадэмію не варта, калі «Беларусьфільм» зняў сваю апошую добрую карціну і ў чым, на яго погляд, праблема беларускага кіно.

Фота Ганны ЗАНКВАНІ.

— Наш факультэт існуе толькі восем гадоў. Мы пачыналі з кафедр кінатэлемастацтва, дзе не было ніякай базы. Калі ў 2003 годзе я набраў свой першы курс рэжысёраў тэлебачання, нейкія рэчы мне прыходзілася тлумачыць на пальцах, а адзіны камп'ютар належаў студэнту — ён прыносіў яго і ўвесь курс за ноч манціраваў свае работы. За гэты час у нас, канешне, з'явілася ядрэнная база, але ўмовы сталі іншымі: кожны студэнт мае ноўтбук і фотаапарат, з дапамогай якіх можна фактычна зрабіць фільм. На калегіі Міністэрства культуры прагучала, што наш факультэт выпускае чатырыста чалавек, а кіно, маўляў, няма. Але так разважаць — значыць праяўляць недасведчанасць. Па-першае, дзевяноста працэнтаў спецыялістаў мы выпускаем для тэлебачання. Па-другое, у нас мусіруецца думка, што ў краіне не хапае рэжысёраў, але каб вы ведалі, з якімі цяжкасцямі ў мінулым годзе мы размеркавалі восем кінарэжысёраў і чатырох кінааператараў.

— Вы абавязаны знайсці месца для кожнага студэнта?
— Так, для бюджэтнікаў. Чатырох рэжысёраў узялі прыватныя студыі, а яшчэ чатыры ледзь не па загадзе міністра культуры пайшлі асістэнтамі на «Беларусьфільм», дзе цяпер сядзяць у прастой, атрымліваюць ніякія грошы і неяк выжываюць. Мала падрыхтаваць спецыялістаў — трэба ўмець іх выкарыстаць. Толькі адзін выпускнік Ігар Васільеў здымае на кінастудыі кароткаметражкі для альманаха пра вайну. Пару гадоў таму я папрасіў пад сваю адказнасць восемсот тысяч долараў, каб кожны студэнт у якасці дыплама мог зняць малабюджэтны поўнаметражны фільм. Гэта мог бы быць цэлы прарыў, але мне адмовілі. Апошняя карціна Вячаслава Нікіфарова «Тум-пабі-дум» каштавала больш за мільён долараў — калі б за гэтыя грошы нашы студэнты знялі восем фільмаў, абавязкова нешта атрымалася б, мінімум палова была б вельмі цікавай.

— А за якія грошы студэнты зараз здымаюць свае дыпломныя работы?
— Калі я стаў дэканам, напісаў наверх пісьмо з просьбай выдзяляць нам сродкі на курсавыя і дыпломныя работы. Далі паўтара мільярда яшчэ старых рублёў і кожны год абавязкова выдаткоўваюць. У мінулым годзе мы атрымалі каля пятнаццаці тысяч долараў, тады выпускаўся курс Рэнаты Грыцковай, і ў кожнага студэнта за плячыма ўжо было каля дзясці фільмаў розных жанраў. Грошы студэнты атрымліваюць праз пітчынг, дзе

абараняюць свае праекты, а мы аб'яўляем тэндэр для студыі. Дык вось «Беларусьфільм» у мінулым годзе не ўдзельнічаў прычынава, бо для яго гэта вельмі малыя грошы. А навошта тады на ўсіх скрывавацца казаць, што трэба вырашчаць, выхоўваць, вучыць рэжысёраў, мы ў гэтым зацікаўлены?.. Заяўляць, што гэта занадта накладна, — падыход не дзяржаўнай кінастудыі, а прыватнай лавачкі. Тэндэр у выніку выйграла прыватная студыя, і ўсё атрымалася.

— А што вы скажаце пра альманах «Мы»? «Беларусьфільм» даў магчымасць дэбютаваць пяцям рэжысёрам.

— Калі быць шчырым, гэты альманах з'явіўся выпадкова: калі ў Міністэрства культуры засталіся нейкія грошы, узнікла натуральная ідэя забіць двух зайцоў адразу — рэалізаваць сродкі і даць некаму магчымасць дэбютаваць. Нашы тады яшчэ студэнты Кірыл Ярохін і Арсеній Ільіных знялі кароткаметражкі «Брача» і «Лялька» — і гэта нармальны ўзровень для кінарэжысёраў-пачаткоўцаў. А ўласна ў мяне засталіся жудасныя ўражання, бо «Лялька» знята па маім сцэнарыі, які рэдактарскі аддзел кінастудыі без майго ведама перапісаў разоў дванаццаць... самі разумеюць. Я напісаў сцэнарый па сваім жа апавяданні, якое ўвайшло ў адну з анталогій расійскай Акадэміі навук, то-бок з рэдактарай там усё было як мае быць. Кінастудыі трэба было заняцца тым, каб неяк аб'яднаць кароткаметражкі ўнутры альманаха, а не перапісаць чужыя сцэнарыі, і атрымаўся салат.

— У дачыненні да альманаха шмат размоў было нават не пра вынік, а пра ўмовы, у якіх давалася працаваць маладым людзям.

— Так, ім было цяжка, скардзіліся на маральны ціск «вы нічога не можаце і не ўмеюць, а павінны рабіць вось так і так». Па маіх сцэнарыях знята ўжо некалькі дзясяткаў кінаадзінак і амаль усе — за межамі Беларусі, таму што я ніяк не мог прыйсці да нечага агульнага з нашай рэдактарай: яна заўсёды пачынае вучыць, як пісаць.

— Але рэжысёрам, якіх выпускае Акадэмія мастацтваў, акрамя як на «Беларусьфільм», амаль няма куды ісці.

— Пасля калегіі мы пачалі лічыць — аказалася, каля сямідзясці працэнтаў нашых выпускнікоў са скіраванасцю менавіта на кіно працуюць па спецыяльнасці. Гэта

вэлікі працэнт, для параўнання, з выпускнікоў УДІКа ў прафесіі застаецца каля трыццаці. Але трэба яшчэ высветліць, колькі рэжысёраў працуюць за мяжой, бо не маюць магчымасці здымаць дома, дзе з-за інтарэсаў альбо нейкага чыноўніка, альбо кіраўніцтва кінастудыі грошы аддаюцца на праекты, якія потым не зразумела дзе. Да гэтых часоў разбіраюцца, чаму фільм «З 8 Сакавіка, мужчыны!» перастаў быць беларускім і куды знік «Хлопец без адраса». Кожны праект каштаваў каля мільёна долараў, на такія грошы можна было даць працу маладым, якія б дзякуючы гэтакім засталіся ў Беларусі. Яны сапраўды хочуць тут здымаць, праўда, часта не на «Беларусьфільме», бо навошта? Прыйдзеш са сваім сцэнарыем, а тваю індывідуальнасць заб'юць. Таму і шукаюць грошы самі.

— У нашай кінапрасторы часта гучыць думка, што кінематограф знаходзіцца ў стагнацыі ў тым ліку з-за нізкага ўзроўню адукацыі. Ці можна сказаць, што з адукацыяй насамрэч усё ў парадку?

— Ідэальнага нічога няма. Мы маем здравую праблему: выкладчыкі, якім бы пазайздросціў сам УДІК (ВГІК), старэюць, а замены ім няма, бо таленавітая моладзь не хоча выкладаць хоць бы з-за адсутнасці матэрыяльнай зацікаўленасці. Але я камунікую з іншымі кінашколамі, перыядычна наведваю іх кінафестывалі, гляджу вучэбныя работы і магу сказаць, што мы не саступаем ні ў працэсе, ні ў выніку. Нейк да нас прыезджалі госці ці то з Літвы, ці то з Эстоніі і з гонарам казалі, што за пятнаццаць гадоў існавання кінашколы маюць два дыпламы міжнародных фестываляў. А калі мы адказалі, што ў нас іх больш за сотню, у іх быў шок. Мы нармальна развіваемся, шмат фільмаў студэнтаў акадэміі нават цікавейшыя за беларусьфільмаўскія. Апошняя вартай карцінай кінастудыі я лічу «У жніўні 44-га...» Міхаіла Пташукі. Хутка яна здае серыял «Трымайся за аблок», сцэнарый якога ўдзельнічаў у конкурсе кінапраектаў яшчэ ў 2012 годзе, але быў адхілены. Якім чынам ён у выніку запусціўся, я не разумею. Часта кажуць, што кіно робіць не

рэжысёр, а сцэнарыст, дык вось навошта браць правальны сцэнарый, выдаткоўваць грошы, каб потым пакласці фільм на паліцу? Пра сіткам «Аўташкола», на які была выдзелена вялікая сума, я ніколі не чуў. «Тум-пабі-дум» Вячаслава Нікіфарова мне не спадабаўся яшчэ ў якасці сцэнарыя, і гэта аказалася справядлівым.

— У чым, на ваш погляд, праблема нашага кінематографа, калі нават студэнты цікавейшыя за «Беларусьфільм»?

— У суб'ектывізме прыняцця рашэнняў. Калі дзеліцца пірог, усе хочуць адрэзаць сабе кавалак, а ідэя развіцця беларускага кіно адыходзіць на другі план. У той час як конкурс кінапраектаў гуляе ў дэмакратыю, члены камісіі, якая адбірае праекты для фінансавання, могуць толькі ўносіць рэкамендацыі, а рашэнне прымае нехта адзін. Я працаваў яшчэ ў першай камісіі ў 2012 годзе і паставіўся да гэтага вельмі сур'ёзна. Павінна было быць тры этапы, а мяне пасля першага пазвалі адразу на трэці, дзе было агучана гатовае рашэнне. Пасля майго ліста, дзе я катэгарычна не згадзіўся з вынікамі, мяне ціхенька выключылі са складу камісіі.

— Намеснік прэм'ер-міністра Васіль Жарко на калегіі Міністэрства культуры ў дачыненні да ўстаноў адукацыі сказаў, што «трэба лічыць кожны рубель і атрымліваць аддачу». Ці можна так сказаць пра ваш факультэт?

— Можна. Аддача ў нас так ці інакш ёсць праз поспехі на міжнародных кінафестывалах. Было б лепш, калі б нам удалося далучыць да факультэта вучэбную студыю і стварыць архіў, як ва УДІКу, дзе архівецца кожны кадр студэнта. Вучэбная студыя магла б зарабляць, бо да нас часам звяртаюцца, у тым ліку дзяржаўныя прадпрыемствы, з просьбай нешта зняць. Для аднаго чыноўніка, які курыраваў завод па перапрацоўцы смецця, наш студэнт зрабіў чатыры рэкламныя ролікі, якія, здаецца, і зараз круцяцца.

— Таксама на калегіі было сказана, што неабходна мадэрнізаваць вучэбныя праграмы, адаптуючы іх пад патрэбы рынку працы...

— Мы працуем менавіта пад гэтыя патрэбы і забяспечваем краіну кадрамі. Калі прыходжу на нейкі тэлеканал, бачу толькі нашых выпускнікоў. А мы ж рыхтуем не толькі рэжысёраў, але і аператараў, гукарэжысёраў, арганізатараў кінатэлевытворчасці. Іншая справа з аніматарамі, якіх мы сёлета выпускаем: прафесія рэдкая, а кінастудыя заявіла толькі аднаго чалавека, мінулы выпуск таксама там не застаўся, хоць я ўпэўнены, што беларусьфільмаўскай анімацыі патрэбна маладая кроў. У найбліжэйшы час мы не плануем набраць рэжысёраў кіно, таму што з'явілася новае патрабаванне: каб набраць курс, у базе павінны быць заяўкі на перапад. Хоць як можна заяўляць, за гэты час усё можа кардынальна памяншацца. Нехта прапановаў за-

крыць наш факультэт і адправіць студэнтаў вучыцца, напрыклад, ва УДІК, але УДІК нам не дапаможа: ён ужо не той, застацца ў Маскве прасцей за ўсё, ды і ў нас ужо не Савецкі Саюз, дзе можна было рэжысёра з Масквы размеркаваць у Мінск.

— Што вы скажаце пра характарыстыку беларускага кіно як «чарнухі, знятай за тры капейкі на лічбавую камеру», якая была дадзена міністрам культуры і выклікала актыўную дыскусію?

— Зараз усё здымаецца на лічбавую камеру, і што значыць «за тры капейкі»? Гісторыя ведае выпадкі, калі кіно за тры капейкі прыносіла мільёны, а мы трацім мільёны і атрымліваем тры капейкі — вось пра што трэба думаць. Няхай маладыя людзі здымаюць фільмы, гэта лепш, чым прападаць на Зыбіцкай. Пасля калегіі я прыдумаў афарызм «дрэнны той міністр культуры, які не марыць зняць нацыянальны блокбастар», бо кожны з іх прыносіць гэтую ідэю. А што такое нацыянальны фільм? Любое добрае кіно — нацыянальнае, патрэбен толькі сцэнарый. У Расіі зараз тэндэнцыя — шукаць сюжэты пра герояў, чаму і выстраліла карціна «Рух угору». Насамрэч кіно слабае, з мастацкага пункту гледжання «Легенда № 17» пра Валерыя Харламава рэч куды мацнейшая і цікавейшая, але «Рух угору» трапіў у яблычак дзякуючы ідэі «мы пераможам». Вось калі ласка — нацыянальны фільм. А мы ўжо забылі, як здымаць добрае кіно.

— На «Беларусьфільме» ж працуюць прафесіяналы, чаму апошняй вартай карцінай, як вы кажаце, з'яўляецца «У жніўні 44-га...»?

— Усё пачынаецца са сцэнарыя, а з ім трэба працаваць. Добры рэдактар часам больш каштоўны за сцэнарыста, у яго павінна быць чуццё і адчуванне часу, ён дапамагае сцэнарысту развіць ідэю. А ў нас яны пачынаюць пісаць пад сябе. Пакуль сцэнарны аддзел не будзе працаваць належным чынам, плёну не будзе.

— Факультэт экранных мастацтваў выпускае сцэнарыстаў?

— Так, гэта зборная спецыяльнасць — рэдактар, кінатэледраматург, кіназнаўца. Я неяк хацеў запрасіць выкладаць адну з самых знакамітых фігур у драматургіі Алену Папову, але не атрымалася. На жаль, студэнтаў вучаць былыя рэдактары і мастацтвазнаўцы, а не драматургі і пісьменнікі.

— Што павінна зрабіць Міністэрства культуры, каб аблягчыць жыццё факультэта экранных мастацтваў?

— Не ўмешвацца ў працэс: мы ведаем, куды рухацца. У нас на факультэце трыста семдзсят студэнтаў плюс семдзсят педагогаў — штат не меншы, чым на кінастудыі, але ў нас парадак, мы не працуем нікому не патрэбныя сцэнарыі і можам здымаць дэбюты лепш за «Беларусьфільм».

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ

■ Прэм'ера

ШЧАСЦЕ ЖЫЦЬ У ПАДОЛЬСКУ

Усе жанры добрыя, акрамя маралізатарскіх

Маладзёжны тэатр у Мінску паставіў свежую п'есу «Чалавек з Падольска» расійскага празаіка Дзмітрыя Данілава, які ў гэтым годзе намінаваны на «Залатую маску» як драматург. Рэжысёрам стаў небезвядомы на нашых абшарах Дзмітрый Багаслаўскі. Пастаноўку размясцілі ў камернай зале, дзе падчас спектакля можна адчыніць акно і з вуліцы пачуць песню «Я люблю тебя до слез», а глядач лёгка падпадае пад уздзеянне голасу задумлівай Марыны Блінавай, што сыграла адну з роляў. Дзеянне адбываецца ў маскоўскім аддзяленні паліцыі, галоўны герой жыве ў Падольску, згадваюцца Мыцішчы, электрычка едзе да Царыцына, спяваецца скажоны гімн зноў жа Масквы, і ўсё гэта пасуе да нашай Рэальнасці.

Маладога чалавека Мікалая затрымалі. Невядома за што. Плануюць вывесці. Галоўны герой сядзіць у міні-малістым пастарунку, за кратамі ляжыць мужчына ў спартыўным касцюме, белых шкарпэтках і чорных туфлях, паліцэйскія паводзцы сябе свавольна. Фактычна кірунак думкі глядача ў пачатку спектакля прадвызначаны — несправядлівасць, прадузятасць, абсурд чалавечай жорсткасці. Гэта ўяўнае ў якасці відэа праецыруецца на сцэну, дзе тыя ж персанажы ў форме, толькі ў масках (што паказвае на іх у гэтых вобразах неспраўднасць) збіваюць галоўнага героя.

Але «цялесны» пастарунак — іншы, а намеры паліцэйскіх — не карныя, што прыйдзецца зразумець даволі хутка. Хоць у гэтым памяшканні і чуецца крыкі, Мікалай адчувае маральны ціск, мозг губляецца ў пошуку адказаў, страх перад людзьмі ў форме прымушае падпарадкоўвацца, нечаканія дзеянні гаспадароў пастарунка збіваюць з толку. Але абсурдная, таму што несправядлівая, жорсткасць, якая магла б мець месца ў рэальнасці (тут яна, наад-

варот, трапляе ў вымярэнне ўяўнага), замяняецца абсурднай неадпаведнасцю падзей чаканням. Што азначаюць пытанні пра колькасць насельніцтва Падольска і год надання статусу горада ці просьба расказаць пра тое, што затрыманы бацьчы па дарозе ад дома да працы? Чысты здзек.

Жыццё Мікалая аказваецца несалодкім, гучныя і задзірыстыя паліцэйскія аказваюцца добразычлівымі, затрыманне аказваецца выпрабаваннем. Фізічны гвалт на відэа запаралельваецца сапраўднаму ціску, толькі маральнаму, — і Мікалай мусіць перажыць цэлую драму, зразумець тленнасць свайго спосабу існавання і, дзякуючы ўздзеянню паліцыі, у адзінстве часу, месца і дзеяння прыйсці да эмацыянальнага ўсплёску.

Усё быццам проста, згодна з Жакам Лаканам гэта называецца «лячэннем размовай», ды і яго знакамітае Уяўнае-Сімвалічнае-Рэальнае нейкім чынам запаралельваецца са своеасаблівымі ўяўным-сімвалічным-Рэальным «Чалавека з Падольска».

Рэальнасць з вялікай літары («па інструкцыі так на-

лежыць») тут згадваецца неаднаразова, толькі наўрад ці ў спектаклі ёсць хоць бы яе каліва. Дакументы ў пастарунку маюць дзіўную форму, чалавек лёгка выходзіць вонкі з-за кратаў, чатыры паліцэйскія трацяць час на аднаго Мікалая. І антураж, і яго адасобленасць, і прыглушанае святло, і, нарэшце, абсурднасць таго, што адбываецца, намякаюць, што пастарунак, паліцыя і затрыманне — толькі вобразы, сімвалы і прыкрыццё, а на сцэне не Рэальнасць, а сон, трызненне ці прытча.

Але як бы гэта ні разумелі, і ілюзія, і сон, і Рэальнасць, якая недзе існуе, і складаныя катэгорыі, якія мы прышпільваем да пастаноўкі, суседнічаюць з аске тычным спосабам іх перадаваць і неінтэлігентнымі мастацкімі сродкамі. А яшчэ з нясцерна нудным маралізатарствам.

Функцыя добрых дзядзькоў і цёткаў — можна сказаць, анёлаў, якія імкнуцца памяняць жыццё Мікалая, — выконваецца праз выразы «гэта такое шчасце жыць у Падольску» альбо «Падольск не менш цудоўны за Амстэрдам, проста ён іншы». І гэта спрашчанае, як у дзіцячых кнігах, забівае павярхоўнасцю і наіўнасцю, нават для прытчы.

Героі-паліцэйскія тут — быццам з прымітыўных дзіцячых кніг, якія малюць добрага дзядзьку Сцёпу і надзяляюць яго рысамі інтэлектуальнага і маральнага аўтарытэта. Хоць яны і танцуюць пад песню «Я люблю тебя до слез», але ведаюць і складаны жанр індастрыял-нойз, і разумеюць

Фота Таццяны МАТУСЕВІЧ.

адсылку да «вадкай мацеры» Уладзіміра Сарокіна, і пра Падольск ім вядома, і ў Амстэрдаме некалькі разоў былі, і колер сцен свайго пад'езда могуць назваць. Карацей, усё лішні раз пацвярджае, што гэтыя істоты, якія прынялі выгляд стражаў парадку, маюць іншую прыроду (калі арыентавацца на Рэальнасць).

Мікалай аказваецца звычайным, з тыповым мысленнем, хлопцам, які лічыць заводы і хрушчоўкі шэрымі, Амстэрдам прыгажэйшым за Падольск, вобразы за акном электрычкі нецікавымі. А паліцэйскія давай наярваць пра безумоўную прыгажосць і цудоўнасць роднай акругі, з чаго можна выдзеліць толькі задумлівы голас Марыны Блінавай і бляклыя паэтычныя формы, якімі яна намагаецца апісаць наваколле. Суразмоўнікі, якія раскідваюцца

банальнымі ісцінамі стылю сацсетак, такім чынам, — не лепшыя за галоўнага героя, але абяцаюць яму, што жыццё зменіцца.

Тым не менш на функцыях пабудаваны цэлы спектакль, з абсурдам, песнямі, танцамі, эмоцыямі і пяшчотай. У галоўнага героя — функцыя ўвасабляць распаўсюджаную нелюбоў да рускай архітэктуры часоў Хрушчова. У паліцэйскіх — выхаваўчая функцыя давесці, што хрушчоўкі трэба любіць такімі, якія яны ёсць, бо ў іх свая прыгажосць. Карацей, патрыятызм тут насаджваецца нават не лозунгамі, а элементарнымі і неабгрунтаванымі ўзнёслымі выразамі. А я ім не веру. Таму што расказаць пра чалавека, які страціў (ці не набыў ніколі) любоў да роднага горада праз штучную атмасферу з выхавальнікамі-паліцэйскімі,

якія кажуць «любі Радзіму, паглядзі вакол, не жыві на аўтамаце», — гэта значыць страшэнна спрашчаць і чытаць мараль. І ні параўнанне са сном, ні адсылка да Лакана, ні прытчавасць гэтага ўражання не перакрываюць. Хоць, трэба прызнаць, прытчавасць у пастарунку — сапраўды цікавая знаходка.

Каля стала ў скупым антуражы не скупа накіданы паламанья алоўкі — як паказчык узмоцненай выхаваўчай працы паліцэйскіх ці некага ў вобразе паліцэйскіх. Нарэшце разабраліся, у чым абвінавачваецца Мікалай, — у жыцці на аўтамаце, слепасці перад прыгажосцю Падольска і бязмэтнасці існавання. Толькі наўрад ці яго жыццё зменіцца пасля такога ўзрушэння: нельга палюбіць Падольск, калі нехта скажа яго палюбіць.

■ На сцэне

Шоўк, Элен, каханне

Спектакль, што пакідае цябе ў пяшчотнай маркоце

Беларускі дзяржаўны тэатр лялек у Мінску аднавіў свой спектакль «Шоўк», пастаўлены па раманах Алесандра Барыко яшчэ ў 2012 годзе. Пасля перапынку ў некалькі гадоў з новымі акцёрамі і элементамі рэжысуры — а рэжысёрам з'яўляецца заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі Аляксей Ляляўскі — пастаноўка зноў апынулася на сцэне ляльчэнага. І гэта вельмі крапанная, прыгожая, паэтычная гісторыя кахання з сумным фіналам.

Эрвэ Жанкур, як расказаюць нам артысты, жыве ў другой палове дзевятнаццатага стагоддзя ў Францыі і, пакуль Лінкальн вёў вайну, канца якой так і не ўбачыў, займаўся прыбыткавай справай — набываў яйкі шаўкапрада, а атрымліваў шоўк. Калі ў Еўропе шаўкапрада апанавала хвароба, Эрвэ пакінуў сваю прыгожую жонку Элен і паехаў па тавар у экзатычную Японію. У Францыю ён вярнуўся са скрынямі і зачараванасцю наложніцай японскага барона...

Увесь гэты час — у Японію ён ездзіў тройчы — Эрвэ быў шчас-

лівы з Элен, але закаханы ў вобраз той самай наложніцы. Праўда, як сказала гаспадыня бардэля мадам Бланш, «гэта ўсё пустое». Сапраўдныя пачуцці з маленькай, але ў катэгорыях чалавека, які кахае, вялізнай, ахвярай хаваліся дома — у Элен.

Гісторыя — тонкая і пяшчотная, як белы шоўк, які спадае на сцэну, грунтоўная праз гістарычны фон, войны і бізнес, прыгожая дзякуючы чорна-белым праекцыям і гульні са святлом. Мастаком-пастаноўшчыкам, дарэчы, з'яўляецца лаўрэат Нацыянальнай тэатральнай прэміі Таццяна Нерсісян. Нельга

не адзначыць музыкальнае суправаджэнне — кампазітарам стаў Ягор Забелаў, дзякуючы якому, загінатызаваны фінальнай сцэнай, ты сыходзіш з тэатра ў пяшчотнай маркоце і зачараванасці вобразамі пазамінулага стагоддзя, калі пракладвалася чыгунка, Лінкальн вёў вайну, а французскі гарадок мог стаць шаўковым цэнтрам.

У знаёмай манеры аповед адбываецца вуснамі артыстаў, якія ў любы момант могуць стаць персанажамі гісторыі альбо яе ілюстратарамі, дастаюць лялек, вядуць цягнік, без бильярднага стала паказваюць гульні ў бильярд. На экране — кадры з хронікі і чорна-белыя птушкі. Жанчыны ў белых убраннях стылёва паказваюць фізічны кантакт — увогуле любое цялеснае ўзаемадзеянне тут перадаецца без цялеснага ўзаемадзеяння (але ўсё зразумела), а гісторыя

кахання становіцца яшчэ больш паветранай і ўзвышанай.

Зачараваны галоўны герой, вобраз Элен, які з'яўляецца і ў Францыі, і ў Японіі, паўзмок, стылізаваныя касцюмы, паўтоны, паўсловы, лёгкі шоўк — дзеля сапраўднага кахання і рэальнай мар-

коты. У рэпертуары Ляльчэнага тэатра гэта яшчэ адзін спектакль, які варта ўбачыць і застацца ім загіпнатызаваным

Объявление о созыве очередного общего собрания акционеров

Уважаемые акционеры ОАО «Стройтрест № 35» 28 марта 2018 года состоится очередное общее собрание акционеров ОАО «Стройтрест № 35», расположенного по адресу: г. Минск, ул. Я. Коласа, 38

Собрание пройдет по адресу: г. Минск, ул. Я. Коласа, 38 (четвертый этаж), актовый зал.

Повестка дня собрания

1. Об итогах финансово-хозяйственной деятельности Общества в 2017 году и основных направлениях деятельности на 2018 год.
2. О работе наблюдательного совета Общества в 2017 году.
3. О результатах аудиторской проверки и проверки ревизионной комиссией финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2017 год.
4. Утверждение годового отчета, годовой бухгалтерской отчетности Общества за 2017 год.
5. Утверждение использования прибыли, остающейся в распоряжении Общества за 2017 год. О выплате дивидендов за 2017 год.
6. Утверждение плана распределения прибыли, остающейся в распоряжении Общества на 2018 г. и первый квартал 2019 года. Периодичность выплаты дивидендов в 2018 году.
7. Избрание членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
8. О вознаграждении членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
9. Об утверждении локальных нормативных правовых актов Общества.

С информацией о деятельности Общества за 2017 год акционеры могут ознакомиться с 07.03.2018, а с иными материалами по вопросам повестки дня общего собрания — с 21.03.2018 по 27.03.2018 в рабочие дни с 9.00 до 17.00, 28 марта 2018 года с 9.00 до 13.00 часов по адресу: г. Минск, ул. Я. Коласа, 38 в кабинете председателя Наблюдательного совета.

Регистрация участников собрания с **13.00 до 14.45** по месту проведения собрания.

Начало работы собрания — 28 марта 2018 г. в 15.00.

Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра на 7 марта 2018 года.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру Общества — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность УНП 100289278

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ОАО «Минскхлебпродукт» извещает, что очередное отчетно-выборное собрание акционеров состоится 30 марта 2018 года по адресу: г. Борисов, ул. Заводская, 4. Начало собрания в 13.00. Регистрация акционеров с 12.00. При себе иметь документы: акционеру общества — паспорт, представителю акционера паспорт и доверенность.

ПОВЕСТКА ДНЯ

1. Итоги финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2017 год и основные направления деятельности в 2018 году.
2. Отчет о работе наблюдательного совета в 2017 году.
3. О результатах аудиторской проверки и проверки ревизионной комиссией финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2017 год.
4. Утверждение годового отчета и баланса Общества, распределения прибыли, остающейся в распоряжении Общества за 2017 год. Утверждение дивидендов и сроки их выплаты.
5. О направлениях использования чистой прибыли на 2018 год и первый квартал 2019 года. Периодичность выплаты дивидендов в 2018 году.
6. Избрание членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
7. Утверждение размеров вознаграждений членам наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
8. Об увеличении уставного фонда Общества.
9. О внесении изменений в устав Общества.
10. О даче согласия на проведение реорганизации путем разделения ОАО «Минскхлебпродукт».

Наблюдательный совет ОАО «Минскхлебпродукт», тел. 220-59-17. УНП 600013173

ОАО «БЕЛТРУБОПРОВОДСТРОЙ»

г. Минск, ул. М. Богдановича, д.129 сообщает, что 15 марта 2018 г. в 11.00 в конференц-зале акционерного общества по адресу: 220123, г. Минск, ул. М. Богдановича, 129 состоится годовое очередное собрание акционеров

Повестка дня

1. Отчет генерального директора Общества.
 2. О рассмотрении Заключения ревизионной комиссии по результатам проведения ежегодной ревизии деятельности Общества за 2017 год.
 3. Утверждение годового отчета Общества за 2017 год, бухгалтерского баланса, отчета о прибылях и убытках Общества по итогам финансово-хозяйственной деятельности за 2017 год.
 4. Утверждение распределения прибыли и убытков за 2017 год.
 5. Избрание членов Совета директоров Общества.
 6. Избрание членов ревизионной комиссии Общества.
- Собрание проводится в очной форме. Дата составления списка лиц, имеющих право на участие в собрании, 28.03.2018 года.
- С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Минск, ул. М. Богдановича, 129 в рабочие дни с 8 марта 2018 г. Регистрация участников собрания с 9.00 до 10.45 по месту проведения собрания. Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру общества — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность.
- Сведения по телефону: 334-93-19, 334-33-83.
Совет директоров.

УНП 100364117

Уважаемые акционеры

ОАО «Минский домостроительный комбинат»!

28 марта 2018 года в 15.00 состоится очередное общее собрание акционеров ОАО «Минский домостроительный комбинат» по адресу: г. Минск, ул. Пономаренко, 43 (актовый зал).

Повестка дня очередного общего собрания акционеров:

1. Об итогах финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2017 год и основных направлениях развития Общества на 2018 год.
2. Отчет о работе наблюдательного совета в 2017 году.
3. Заключение ревизионной комиссии по результатам проверки финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2017 год.
4. Заключение аудитора по результатам аудиторской проверки финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2017 год.
5. Утверждение годового отчета, годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности Общества за 2017 год.
6. Утверждение использования прибыли, остающейся в распоряжении Общества, за 2017 год. О выплате дивидендов за 2017 год.
7. Утверждение плана распределения прибыли, остающейся в распоряжении Общества, в 2018 году и I квартале 2019 г.
8. Избрание членов наблюдательного совета.
9. Избрание членов ревизионной комиссии.
10. О вознаграждении членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
11. Об утверждении локальных нормативных правовых актов.

Реестр акционеров для участия в собрании будет сформирован по состоянию на 15 марта 2018 года.

Для регистрации при себе иметь акционеру Общества — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность.

Наблюдательный совет ОАО «Минский домостроительный комбинат»
УНП 100258980

РУП «Институт недвижимости и оценки» извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Западектросетьстрой» на праве собственности

Лот № 1. Комплекс зданий и сооружений производственной базы

1. Наименование: здание конторы с инвентарным номером 700/С-6124. Г. п. — 1967. Этажность — 2. Общая площадь — 433,6 кв. м. Составные части и принадлежности: двухэтажное каменное здание конторы. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, 37.
2. Наименование: здание склада-кузницы-мехмастерской с инвентарным номером 700/С-5946. Г. п. — 1955. Этажность — 1. Общая площадь — 205,9 кв. м. Составные части и принадлежности: одноэтажное каменное здание склада-кузницы-мехмастерской. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, 37.
3. Наименование: здание мастерской-пилорамы с инвентарным номером 700/С-5628. Г. п. — 1962. Этажность — 1. Общая площадь — 127,2 кв. м. Составные части и принадлежности: одноэтажное каменное здание мастерской-пилорамы. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, 37.
4. Наименование: здание материального склада с инвентарным номером 700/С-6127. Г. п. — 1967. Этажность — 1. Общая площадь — 713 кв. м. Составные части и принадлежности: одноэтажное каменное здание материального склада. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, 37.
5. Наименование: здание проходной с инвентарным номером 700/С-6110. Г. п. — 1965. Этажность — 1. Общая площадь — 9,5 кв. м. Составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание проходной. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, 37.
6. Наименование: здание склада материального с инвентарным номером 700/С-6114. Г. п. — 1957. Этажность — 1. Общая площадь — 219,7 кв. м. Составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание материального склада. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, 37.
7. Наименование: здание мастеских-гаража-склада с инвентарным номером 700/С-6121. Г. п. — 1965. Этажность — 1. Общая площадь — 485,2 кв. м. Составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание мастеских-гаража-склада. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, 37.
8. Наименование: здание гараж-мастерская с встроенным актовым залом с инвентарным номером 700/С-5624. Г. п. — 1972. Этажность — 2. Общая площадь — 845,2 кв. м. Составные части и принадлежности: двухэтажное каменное здание гараж-мастерской с встроенным актовым залом. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, 37.
9. Наименование: навес на металлических стойках, площадка для заезда ж/бетонная, эстакада для мойки машин с ж/бетонной окантовкой, погрузо-разгрузочная площадка, мостовая из железобетонных плит, асфальтовые дорожки с бортовыми камнями, забор кирпичный из силикатного кирпича с воротами, осветительная мачта, осветительная мачта, осветительная мачта, осветительная мачта с инвентарным номером 700/С-90812. Общая площадь — 2 208,5 кв. м. Составные части и принадлежности: сооружение навеса на металлических стойках, площадки для заезда ж/бетонная, эстакады для мойки машин с ж/бетонной окантовкой, погрузо-разгрузочной площадки, мостовой из железобетонных плит, асфальтовых дорожек с бортовыми камнями, забором кирпичным из силикатного кирпича с воротами, осветительной мачты, осветительной мачты, осветительной мачты, осветительной мачты. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, (территория механизированной колонны № 85).
10. Наименование: туалет кирпичный с инвентарным номером 700/С-90593. Г. п. — 1980. Количество надземных этажей — 1. Общая площадь — 4,8 кв. м. Составные части и принадлежности: одноэтажное каменное здание туалета. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, 37/ 9.
11. Наименование: здание с выгребной ямой емкостью 30 куб. м с инвентарным номером 700/С-90813. Г. п. — 1965. Количество надземных этажей — 1. Общая площадь — 13 кв. м. Составные части и принадлежности: одноэтажное каменное здание с выгребной ямой емкостью 30 куб. м. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, 37/ 1.
12. Наименование: водопровод с инвентарным номером 700/С-102554. Г. п. — 1965. Протяженность — 129,2 кв. м. Составные части и принадлежности: подземное сооружение водопровода протяженностью 129,2 м, состоящее из двух участков водопровода. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, территория ОАО «Западектросетьстрой» по ул. Калужской, 37.
13. Наименование: канализация с инвентарным номером 700/С-102552. Г. п. — 1965. Протяженность — 66,7 кв. м. Составные части и принадлежности: подземное сооружение канализации протяженностью 66,7 м, состоящее из двух участков канализационной сети. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, территория ОАО «Западектросетьстрой» по ул. Калужской, 37.
14. Наименование: трансформаторная подстанция с инвентарным номером 700/С-89712. Г. п. — 1967. Составные части и принадлежности: сооружение трансформаторной подстанции с четырьмя низковольтными кабельными сетями и опорами линии электроосвещения (площадь застройки — 29 кв. м). Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, 37/4.
15. Наименование: теплотрасса с инвентарным номером 700/С-102551. Протяженность — 487,6 кв. м. Г. п. — 1965. Составные части и принадлежности: надземное-подземное сооружение теплотрассы протяженностью 487,6 м, состоящее из трех участков тепловой сети. Адрес: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Калужская, территория ОАО «Западектросетьстрой» по ул. Калужской, 37. Начальная цена, без учета НДС, доллары США: 289 753,20 (двадцать восемь тысяч девятьсот семьдесят пять долларов США 32 цента)

ЗЕМЕЛЬНЫЙ УЧАСТОК

Земельный участок площадью 2,4825 га с кадастровым номером 74010000002000054. Целевое назначение земельного участка: земельный участок для содержания и обслуживания зданий и сооружений. Право постоянного пользования. Переход прав на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь

УСЛОВИЯ

1. Победитель аукциона либо в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Объект по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов) — Претендент на покупку, должен заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта в течение 45 (сорока пяти) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.
2. Оплата стоимости приобретенного на повторном открытом аукционе Объекта осуществляется в установленном порядке согласно договору купли-продажи Объекта между Победителем аукциона (Претендентом на покупку) и Продавцом.
3. Стоимость имущества указана без НДС. В договоре купли-продажи с Победителем аукциона (Претендентом на покупку) стоимость будет увеличена на сумму НДС в соответствии с законодательством Республики Беларусь в размере 20%.
4. Валюта платежа: для резидентов Республики Беларусь — белорусский рубль с применением курса Национального банка Республики Беларусь на дату внесения платежа; для нерезидентов Республики Беларусь — доллар США; российский рубль с применением курса Национального банка Республики Беларусь на дату внесения платежа.
5. Обязанность по оформлению всех документов для заключения сделки купли-продажи Объекта, а также оплата расходов, связанных с оформлением сделки возлагаются на Победителя аукциона (Претендента на покупку).
6. Победитель аукциона (Претендент на покупку) оплачивает Организатору аукциона вознаграждение в размере 1,8% (одна целая восемь десятых процента) от цены продажи Объекта (без учета НДС) в белорусских рублях в течение 3 (трех) банковских дней со дня подписания протокола о результатах повторного открытого аукциона. Сумма для оплаты вознаграждения производится в долларах США, российских рублях или белорусских рублях с применением курса Национального банка Республики Беларусь на дату проведения повторного открытого аукциона.
7. Валюта торгов — доллар США.
8. Валюта платежа при внесении задатка: для резидентов Республики Беларусь — белорусский рубль с применением курса Национального банка Республики Беларусь на дату внесения платежа; для нерезидентов Республики Беларусь — доллар США; российский рубль с применением курса Национального банка Республики Беларусь на дату внесения платежа.
9. Платежи и расчеты с резидентами и нерезидентами Республики Беларусь во исполнение настоящего договора осуществляются в соответствии с законодательством Республики Беларусь, регулирующим расчеты при проведении валютных операций.
10. На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для Победителя аукциона

Повторный открытый аукцион состоится 16.03.2018 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4. Шаг аукциона — 5%

Порядок оформления участия в повторном открытом аукционе содержится на сайте Организатора аукциона ino.by.

Продавец: ОАО «Западектросетьстрой», 220090 г. Минск, ул. Кольцова, 39, корп.1, комн. 3, УНП 10011987, тел. +375 17 262-90-14.

Организатор аукциона: РУП «Институт недвижимости и оценки» 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, пом. 9, тел. 8 (017) 306-00-57. Задаток перечисляется на р/с BY21BPSB30121543370109330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», ВИС банка BPSBY2X, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а. Получатель — РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в повторном аукционе по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Западектросетьстрой», проводимом 16 марта 2018 г. Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 12.00, с 13.30 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 7. **Окончание приема заявлений:** 14.03.2018 в 11.00. Все желающие могут предварительно ознакомиться с Объектом. Контактное лицо для осмотра Объекта: Ракуевич Виктор Иванович, тел. +375 29 114-44-04 пн.—пт. с 9.00 по 18.00.

Организатор аукциона или Продавец вправе снять Лот с торгов до объявления его проданным без объяснения причин снятия

Организатор аукциона: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 • www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

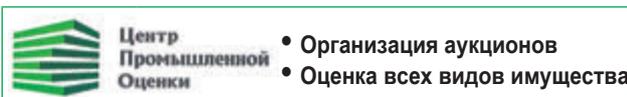
Организатор аукциона: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел. (0212) 47-20-56.

Продавец: Открытое акционерное общество «Орша-Сервис», 211391, Витебская обл., г. Орша, ул. Герцена, д. 4-А, тел. (0216) 51-25-15

Лот № 1. Капитальное строение с инв. № 240/С-19761 площадью 115,2 кв. м, наименование — здание конторы базы, назначение — здание административно-хозяйственное, по адресу: Витебская обл., Оршанский район, г. Орша, ул. Владимира Ленина, 230П. Капитальное строение с инв. № 240/С-29416 площадью 52 кв. м, наименование — здание бытовки, назначение — здание неустановленного назначения, по адресу: Витебская обл., Оршанский район, г. Орша, ул. Владимира Ленина, 230П/1. Имущество расположено на зем. участке № 24240000001004361 площадью 0,0814. **Начальная цена:** 11 550 руб. без НДС. **Задаток:** 1 155 руб.

Лот № 2. Капитальное строение с инв. № 240/С-17088 площадью 902,8 кв. м, наименование — мелкооптовая база, назначение — здание специализированной организацией оптовой торговли, материально-технического снабжения и сбыта продукции. Составные части и принадлежности: одноэтажное каменное здание мелкооптовой базы, по адресу: Витебская обл., Оршанский район, г. Орша, ул. 1 Мая, 109. Капитальное строение с инв. № 240/С-28848 площадью 2,5 кв. м, наименование — здание туалета, назначение — здание специализированное иного назначения, по адресу: Витебская обл., Оршанский район, г. Орша, ул. 1 Мая, 109. Составные части и принадлежности: одноэтажное здание туалета с асфальтовой площадкой, железобетонным ограждением, металлическими воротами. Имущество расположено на зем. участке № 24240000001000512 площадью 0,4682. **Начальная цена:** 57 600 руб. без НДС. **Задаток:** 5 760 руб. Повторный аукцион состоится 27.03.2018 в 11.00 по адресу: г. Орша, ул. Герцена, д. 4-А, в ОАО «Орша-Сервис». Срок внесения задатков и приема документов: с 26.02.2018 с 8.30 по 26.03.2018 до 17.30. **Задаток перечисляется на р/с BY93MTBKB30120001093300066782 ЗАО «МТБанк» г. Минск, ВИС МТБKVY22, УНП 390477566, получатель платежа — ККУП «Витебский областной центр маркетинга».** Срок заключения договора купли-продажи: 10 рабочих дней со дня проведения аукциона, оплата объекта производится в порядке и сроки, установленные договором купли-продажи. Условие аукциона: возмещение затрат по оценке имущества, оплата НДС сверх цены продажи объекта. Ранее опубликованное извещение: газета «Звезда» 21.10.2017, 28.11.2017, 04.01.2018

Заявления на участие в аукционе со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, д. 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Аукцион проводится в порядке, установленном постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 № 609. Победитель аукциона (единственный участник аукциона) обязан перечислить затраты на организацию и проведение аукциона, возместить затраты по оценке имущества на расчетный счет, указанный в протоколе аукциона в течение 3 (трех) рабочих дней со дня проведения аукциона. В случае если аукцион признан несостоявшимся, предмет торгов продается единственному участнику, подавшему заявление на участие в торгах (либо явившемуся для участия в них) при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5%. Победитель торгов в день проведения торгов подписывает протокол. Организатор аукциона вправе в любое время, но не позднее, чем за 3 дня до даты проведения аукциона, отказаться от проведения аукциона. Ознакомление с объектами осуществляется в рабочие дни с 8.30 до 17.00 по месту нахождения имущества. С полной информацией о порядке проведения торгов, оформления участия и определения победителя аукциона можно ознакомиться на сайте www.marketvit.by. Конт. тел.: (0212) 47-20-56, (029) 510-07-63

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении повторного аукциона

Организатор аукциона ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703

Продавец ОАО «Трест Белтранстрой», г. Минск, ул. Советская, 8

Предмет аукциона

Наименование	Назначение	Общая площадь	Инвентарный номер	Адрес
Лот № 1				
Механический склад цемента	Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ	45,2 кв. м	100/С-47322	г. Брест, ул. Карасева, д. 100
Здание компрессорной станции	Здание специализированное иного назначения	62,4 кв. м	100/С-47332	
Начальная цена Лота № 1 с НДС 29 231,40 бел. руб.				

Лот № 2

Растворный узел	Здание специализированное иного назначения	498,7 кв. м	100/С-47330	г. Брест, ул. Карасева, д. 100
Начальная цена Лота № 2 с НДС 58 153,80 бел. руб.				

Лот № 3

Административное помещение	Административное помещение	59,9 кв. м	350/Д-315996	г. Гомель, ул. Д. Бедного, 7-6
Начальная цена Лота № 3 с НДС 51 294,00 бел. руб.				

Лот № 4

Административное помещение	Административное помещение	65,8 кв. м	350/Д-315997	г. Гомель, ул. Д. Бедного, 7-7
Начальная цена Лота № 4 с НДС 29 293,20 бел. руб.				

Сведения о земельном участке: лоты № 1, № 2 расположены на земельном участке пл. 0,8420 га предоставленном продавцу на праве постоянного пользования. Целевое назначение: обслуживание производственной базы. Продавец, в зависимости от количества реализованных лотов, в установленном законодательством порядке после проведения аукциона обращается за осуществлением регистрационных действий в отношении земельного участка, необходимого для обслуживания предмета аукциона. По лотам № 3, № 4 покупателю будут определены доли в праве на земельный участок пл. 0,4061 га, предоставленного для эксплуатации и обслуживания общегородского, физкультурно-оздоровительного комплекса СМП № 716, административного помещения

Срок подписания договора купли-продажи: по лотам № 1, № 2 после выделения самостоятельного земельного участка для обслуживания реализованного лота (лотов) (либо определения доли в праве), между продавцом и покупателем в течение 10 (десяти) рабочих дней после получения продавцом свидетельства о государственной регистрации прав на земельный участок, должен быть заключен договор купли-продажи. По лотам № 3, № 4 договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона перечисляется на р/с BY60BLBB30120191021390001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBV2X, УНП 191021390, получатель платежа — ЗАО «Центр промышленной оценки»

Условия оплаты предмета аукциона

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат за организацию аукциона оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by

Предыдущее извещение о проведении аукционов по лоту № 1 опубликовано в газете «Звезда» от 14.09.2017, по лоту № 2 опубликовано в газете «Звезда» от 03.05.2017, по лотам № 3, № 4 опубликовано в газете «Звезда» от 06.05.2017

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его проданным без объяснения причин снятия

Дата и время проведения аукциона	07.03.2018 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Советская, 8 ОАО «Трест Белтранстрой»
Дата и время окончания приема документов	06.03.2018 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»
Контактные телефоны	+375 17 280-36-37; +375 29 317-95-42. Email: auction@cpo.by ; www.cpo.by

■ Чулі?

АМАЗОН СТВАРАЕ «ВЕЧНЫ» ГАДЗІННІК

Кіраўнік кампаніі Amazon (амерыканскі канцэрн, найбуйнейшы ў свеце па абароце тавараў і паслуг праз інтэрнэт) Джэф Безас намерыўся стварыць практычна вечны механічны гадзіннік. Сам гадзіннік размешчаны ўнутры скалы каля касмадрома Blue Origin, што ў заходнім Тэхасе, а на рэалізацыю праекта выдаткавана 42 мільёны долараў ЗША.

Як заяўляюць аўтары праекта, самы вялікі ў свеце механічны гадзіннік павінны прапрацаваць як мінімум 10 000 гадоў. Пра гэта паведаміў сам Безас праз свой «Твітэр».

Шахта для ўстаноўкі гадзінніка-вага механізма глыбінёй 152 метры была выкапана яшчэ некалькі гадоў таму. Вакол яе ўзведзена спіральная лесвіца для будаўніцтва і абслугоўвання гадзінніка. «Сэрцам» гадзінніка з'яўляецца велізарны маятнік вагой 280 кілаграмаў. Акрамя гэтага, у канструкцыі выкарыстоўваюцца 20 велізарных шасцераў дыяметрам да 2,5 метра, самая масіўная з якіх важаць 450 кілаграмаў. Сілкаваць увесь механізм будзе сонечная энергія. Паводле слоў самога Джэфа, «за час працы гэтага гадзінніка перастануць існаваць Злучаныя Штаты Амерыкі, загінуць і ўзнікнуць новыя цывілізацыі, будуць вынай-

дзены новыя формы праўлення. Ніхто не можа сабе ўявіць, якім будзе свет, калі гэты гадзіннік перастане ісці».

Варта заўважыць, што ідэя ўзвядзення такога гадзінніка належыць зусім не Джэфу Безасу. Яшчэ ў 1995 годзе яе прапанаваў інжынер Дэні Хіліс у якасці ілюстрацыі таго, што трэба думаць пра будучыню планеты, а не жыць сённяшнім днём. Пасля запуску гадзіннік і яго ўнутранае месціва будуць

на афіцыйным сайце праекта, «найбліжэйшы аэрапорт знаходзіцца за некалькі гадзін язды на машыне, пасля чаго наведвальнікам прыйдзецца пешшу залезці на 600-метровы схіл».

Праект Джэфа Безаса можна ўспрымаць па-рознаму, але ў даволі гучную заяву з нагоды таго, што гадзіннік прапрацуе 10 000 гадоў, верыцца з цяжкасцю. Бо калі разважаць аб'ектыўна: ці шмат вы ведаеце рэальна існуючых аб'ектаў узростам 10 000 гадоў (акамянеласці не лічым)? Акрамя таго, такі гадзіннік з'яўляецца механічным, а значыць у яго канструкцыі прысутнічаюць шасцярэнькі, якія пастаянна адчуваюць сілу трэння пры ўзаемадзеянні адно з адным, што зношвае дэталі. Нават самыя лепшыя швейцарскія гадзіннікі час ад часу патрабуюць замены некаторых элементаў. Акрамя гэтага, нельга забываць, што металічныя дэталі схільныя да карозіі. Ці Безас змог стварыць метал, які з часам не акісляецца?

Многія СМІ выказваюць сумнеў у даўгавечнасці згаданай прылады. Яны лічаць, што ўся гэтая гісторыя больш падобна на піяр-кампанію самога Безаса, вядомага сваімі неардынарнымі ўчынкамі.

адкрыты для бясплатнага наведвання, аднак ёсць невялікая цяжкасць. Для таго каб дабрацца да месца, трэба будзе ажыццявіць немалое падарожжа. Як паведамляецца

■ У свеце жывёл

САПРАЎДНЫЯ ВАМПІРЫ

Чаго вы не ведалі пра кажаноў

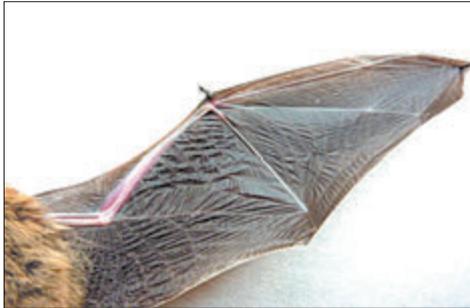
На думку многіх палеантолагаў, кажаны жылі на нашай планеце яшчэ да з'яўлення на ёй людзей, і яны — адны з самых дзіўных істот у свеце, хоць шмат хто можа з гэтым не пагадзіцца. Спадзяёмся, прыведзеныя ніжэй дзіўныя факты, пра якія вы, верагодна, і не здагаліся, дадуць вам магчымасць зірнуць на кажаноў па-іншаму.

Аргенціны і паўднёвай ускраіны Паўднёвай Афрыкі.

Большасць з нас мяркуе, што жывёлы, асабліва млекакормячыя, жывуць 10—15 гадоў. Аднак некаторыя віды кажаноў могуць жыць у дзікай прыродзе да 30 гадоў.

Крылы кажана ўтвараюць пальцавыя косткі, пакрытыя тонкай скурай. Перапонкі крылаў складаюць каля 95% паверхні цела. Яны дапамагаюць рэгуляваць тэмпературу цела, крывяны ціск, водны баланс і газаабмен.

У кароткавухага кажана пульс налічвае ўсяго толькі 18 удараў у хвіліну падчас сямці ў параўнанні з 880, калі кажан актыўны.

І лётаюць, і чуюць, і бачаць

Кажаны — адзіныя млекакормячыя, якія могуць лётаць. Розніца паміж імі і «ляточымі вавёркамі» ў тым, што кажаны кантралююць свой палёт, тады як «вавёркі, якія лётаюць» могуць толькі планіраваць з дрэва на дрэва. У адрозненне ад птушак, якія робяць узмах усёй пярэдняй канечнасцю, кажаны махаюць сваімі растапыранымі пальцамі.

Насуперак ходкай думцы кажаны не сляпя. Многія з іх добра бачаць, а некаторыя віды нават адчувальныя да ультрафіялетавага выпраменьвання. Але калі іх зрок вас не ўражае, то гэта сапраўды можа зрабіць іх слых — яны могуць чуць частоты ад 20 да 120 000 Гц. Для параўнання людзі могуць чуць толькі ад 20 да 20 000 Гц, сабакі — ад 40 да 60 000 Гц.

У кажаноў самы павольны працэс узнаўлення ў параўнанні з іншымі млекакормячымі іх памераў, і перыяд цяжарнасці ў іх таксама даўжэйшы, чым у іншых жывёл.

Прыкладна 70% кажаноў ядуць насякомых. У сярэднім кажан можа з'есці больш за 600 казьяк за гадзіну — гэта ўсё роўна, што звычайнаму чалавеку з'есці 20 адзінак піцы за вечар.

Сярод іх ёсць вампіры

Міф пра Дракулу ўзнік ва Усходняй Еўропе, аднак рэальныя кажаны-вампіры сустракаюцца толькі ў Цэнтральнай і Паўднёвай Амерыцы. Кажаны-вампіры — адзіныя млекакормячыя, якія харчуюцца толькі крывёю. Насуперак распаўсюджанаму меркаванню кажаны-вампіры на самай справе не «смокчуць» кроў. Яны «злізваюць» яе сваімі языкамі, выпіваючы па дзве чайныя лыжкі крыві за ноч. Кроў рухаецца праз рот па двух

каналах пад языком. Для жыццядзейнасці кажанам-вампірам патрэбныя толькі чырвоныя крывяныя клеткі, таму хвіліны праз дзве пасля пачатку трапезы плазма выходзіць з цела мышы ў выглядзе мачы. Кажаны-вампіры кожны дзень павінны выпіваць столькі ж крыві, колькі важаць самі.

Паводле апытання, праведзенага каналам Animal Planet, кажаны-вампіры займаюць трэцяе месца сярод жывёл, якіх баяцца больш за ўсё. Іх апырэджаюць толькі ваўкі і гарылы, а адразу за імі ідуць піранні.

Між іншым кажаны-вампіры прыносяць чалавеку вялікую карысць. Навукоўцы выкарыстоўваюць антыкаагулянт, які змяшчаецца ў іх сліне, для лячэння пацырпелых ад інсульту, а таксама пацыентаў з рознымі сардэчнымі захворваннямі.

Цікавае

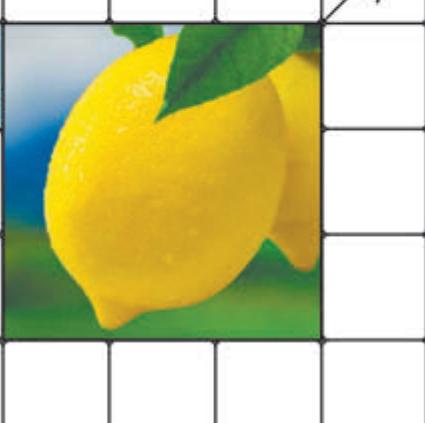
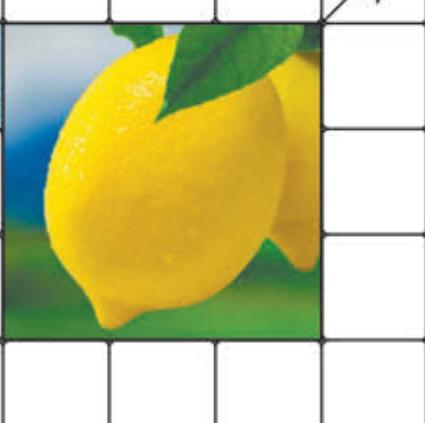
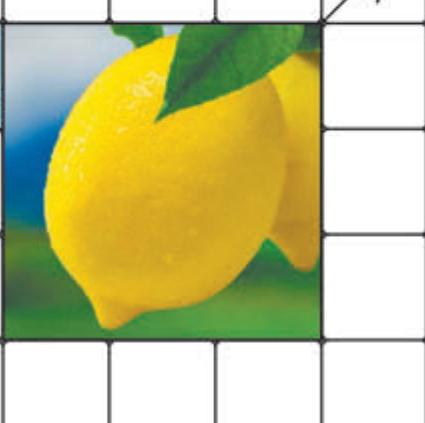
Самы вялікі ў свеце кажан — гіганцкая лятучая золатакаронная лісіца, рэдкі від кажаноў, якія харчуюцца садавінай. Размах яе крылаў больш за паўтара метра.

У пячоры Бракен Бат у Тэхасе жыве самая вялікая калонія кажаноў у свеце — 20 мільёнаў асобін, што ў два разы больш за насельніцтва Нью-Ёрка.

У Кітаі і Японіі кажаны з'яўляюцца сімваламі шчасця. Па-кітайску словы «кажан» і «ўдача» вымаўляюцца аднолькава — «фу».

Кажаны, якія харчуюцца жабамаі, могуць адрозніць бяспечных ад атрутных, пачушышы кліч самца

Матэрыялы падрыхтаваў
Іван КУПАРВАС.

Вялікая лодка без палубы	Узнагарода пераможцу	Настольная гульня		
Апошні этап у бітве за ўраджай		Дзень здзяйснення падзеі		
Жыллё птушак	Высокая елка	Моднік з вытанчаным густам		
Гук не да грошай	Абшар зямлі	Незаслужаная знявага		
Паніжэнне ва ўзроўні	Абойма аўтамата ППШ	Цвёрды мінерал		
Група вучняў	Зала ў кіна-тэатры	Баявы зуб ваўка		
Дзірка ў талоне	Адзенне святара	Вялікая марская жывёліна		
Пакаты спуск	Фізічная энергія	Вялікі кіпяцільнік		
Гук не да грошай		Ускоснае ўказанне на што-н.	Вокліч з пераможнай інтанацыяй	Каштоўны камень
Ліст паперы з друкаваным загапоўкам устаноў				
Літара грэчаскага алфавіта				

СКАНВОРД

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ
 Па гарызанталі: Уборка, Няздо, Сноб, Свят, Абраза, Спад, Намёк, Клас, Апат, Кіназал, Пракол, Сіпа, Скат, Тытан, Павертыкалі, Кунгас, Прыз, Лато, Яліна, Дата, Сыр, Бланк, Банан, Алмаз, Пале, Дыок, Апа, Ета, Кол, Лімон, Раса, Кіт, Лат.

Склаў **Юрый ФАЛІНСКІ**, г. Мінск.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	8.10	18.36	10.26
Віцебск	8.02	18.24	10.22
Магілёў	8.00	18.26	10.26
Гомель	7.54	18.26	10.32
Гродна	8.24	18.52	10.28
Брэст	8.22	18.55	10.33

Месяц

Першая квадра
23 лютага.
Месяц у сузор'і Шалей.

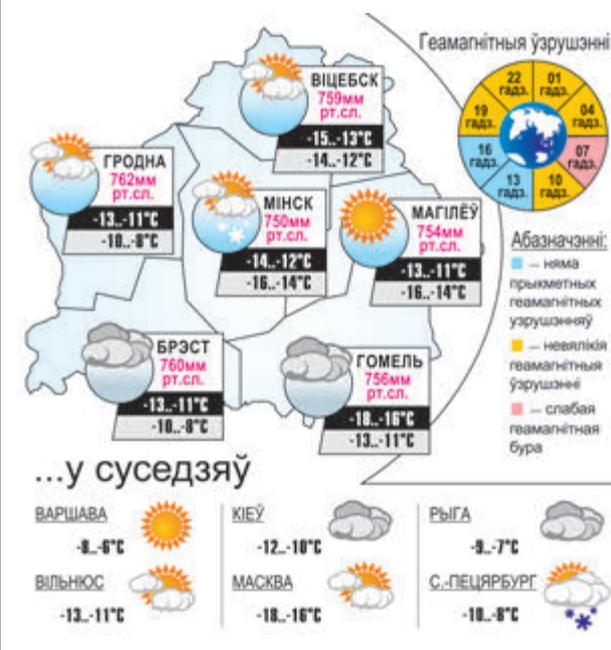
Імяніны

Пр. Федоры, Гаўрылы, Дзмітрыя, Уласа, К. Люцыі, Богуша, Марка, Мацея, Сяргея.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

23 лютага чарговы раз зразумеў, што ўдала ажаніўся.

Замест чаканых шкарпэтак, трусоў і дэзандаранту каханая жонка падарыла мне скрыню любімага піва...

— Які найлепшы падарунак мужчыну на 23 лютага?
— Выхадны 24-га!

Муж на 23 лютага папрасіў падарыць сябе.

Але я ж не магу без упакоўкі! Прышлося купіць сукенку, туфлі і ўпрыгажэнні. Мне для мужа нічога не шкада!

— Кожны год на 23 лютага сакратарка дорыць мне адзін і той жа падарунак.

Але мне па-чартоўску прыемна!

У зборніку народных прыкмет: «Дарыць шкарпэткі — да развітання».

Продкі нешта ведалі пра 23 лютага.

Даты

24 ЛЮТАГА

1805 год — нарадзіўся (г. Мсціслаў) Сцяпан Сямёнавіч Кутарга, геолог, натураліст, падарожнік, доктар медыцыны. Стваральнік і першы старшыня Пецярбургскага мінералагічнага таварыства, прафесар Пецярбургскага ўніверсітэта. Ён першым у Расіі пазнаёміў студэнтаў з эвалюцыйным вучэннем Ч. Дарвіна (1860). Самая значная праца вучонага з'яўляецца выдадзена ў 1852 годзе 10-вярстовая геалагічная карта Пецярбургскай губерні — вынік шматгадовых даследаванняў. Гэтая праца была адзначана Дзямідаўскай прэміяй Пецярбургскай акадэміі навук. Памёр у 1861 годзе.

1839 год — адбыўся Полацкі царкоўны сабор, сход іерархаў уніяцкай царквы Беларусі і Украіны (у межах Расійскай імперыі), які прыняў рашэнне аб далучэнні яе да праваслаўнай царквы. Ініцыятарам склікання сабора стаў літоўскі епіскап Іосіф Сямашка, які ў 1827 годзе накіраваў імператару дакладную запіску з прапановай аб ліквідацыі Брэсцкай уніі 1596 года. Сабор прыняў Акт з двух пунктаў: у 1-м абвешчана адзінства з праваслаўнай царквой, у 2-м удзельнікі прасілі цара Мікалая I спрыяць больш хуткаму далучэнню ўніяцкай да праваслаўя. У праваслаўе перайшло каля 1,5 млн вернікаў. Было дазволена часова пакінуць у царкве некаторыя звычаі, якія не супярэчаць сутнасці праваслаўя. Аднак на справе пры замене ікон і набажэнскіх кніг былі нанесены страты старадаўнім культурным каштоўнасцям. Частка зацятых уніяцкаў перайшла ў рыма-католікі.

1920 год — нарадзіўся (в. Альшоў, цяпер у Хоцімскім раёне) Пятро Прыходзька, беларускі паэт, перакладчык. У Вялікую Айчынную вайну ўдзельнічаў у баях на Бранскім фронце, на Курскай дузе, у вызваленні Беларусі, Польшчы, у баях за Берлін, за вызваленне Прагі. Пасля перамогі працаваў у часопісе «Беларусь», газетах «Звязда», «Літаратура і мастацтва», на Мінскай студыі навукова-папулярных і хранікальна-дакументальных фільмаў, у выдавецтвах «Беларусь» і «Мастацкая літаратура».

Падзеі

Аўтар паэтычных зборнікаў «Салдаты міру», «Ранак над Эльбай», «Каліна-вья зоры», «Цёплы каравай» і многіх іншых. Лаўрэат Літаратурнай прэміі імя А. Куляшова за зборнік «Парог памяці». Памёр у 2006 годзе.

1745

год — нарадзіўся Фёдар Фёдаравіч Ушакоў (1745—1817), рускі флатаводзец, адмірал. Адзін са стваральнікаў Чарнаморскага флоту, з 1790 года яго камандуючы. У руска-турэцкую вайну (1787—1791) разбіў турэцкі флот. Кіраваў дзеяннямі Чарнаморскага флоту пры разгроме турэцкіх сіл каля Керчы. Праявіў сябе як палітык і дыпламат. З 1800 года — галоўны камандзір Балтыйскага вяслярнага флоту і начальнік флотаў камандаў у Пецярбургу. Яго імя названы бухта на ўзбярэжжы Баранцавага і мыс на ўзбярэжжы Ахоцкага мораў; у Вялікую Айчынную вайну былі заснаваныя ваенныя ордэн 1-й і 2-й ступеняў і медаль. У 2001 годзе кананізаваны Рускай праваслаўнай царквой.

1852

год — Мікалай Гогаль спаліў другі том «Мёртвых душ». У той дзень ён паклікаў свайго слугу Сямёна і загадаў прынесці партфель, у якім захоўваліся сшыткі з працягам «Мёртвых душ». Пад упрошванні слугі не губіць рукапіс Гогаль паклаў паперы ў камін і падпаліў іх свечкай, а Сямёну сказаў: «Не твая справа! Маліся!» Раніцай Гогаль, мабыць, сам здзіўлены сваім парывам, сказаў графу Талстому, які прытуліў вечна неўладкаванага пісьменніка ў сваім доме: «Вось што я нарабіў! Хацеў быў спаліць некаторыя рэчы, даўно на тое падрыхтаваныя, а спаліў усё! Думаў разаслаць сябрам на памяць па сшытку: хай бы рабілі што хацелі. Цяпер усё прапала». Сёння літаратуразнаўцы сыходзяцца ў тым, што страта другога тома паэмы — сапраўдна трагедыя для ўсёй сусветнай літаратуры.

